

Tiina Lähdemäki

PARISUHDETKI RAUMALAISTEN LAPSIPERHEIDEN
PALVELUISSA

Sosiaalialan koulutusohjelma
sosiaalipedagoginen suuntautumisvaihtoehto
2010

PARISUHDETUKI RAUMALAISTEN LAPSIPERHEIDEN PALVELUISSA

Lähdemäki, Tiina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Tammikuu 2010
Ohjaaja: Virtalaine, Matti, lehtori, VTL
Sivumäärä: 71
Liitteitä: 6

Asiasanat: perhe, lapsiperhe, parisuhde, parisuhdetuki

Opinnäytetyössä kartoitettiin seuraavia asioita: millä perusteilla ja miten vanhemmat arvioivat parisuhdettaan, millä tavoin ovat valmiita siitä huolehtimaan, miltä osin ja millaista tukea parisuhteensa hoitamiseen tarvitsevat, palvelujen saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarpeita.

Empiirinen aineisto kerättiin kyselyn avulla. Kyselylomake jaettiin Rauman äitiys- ja lastenneuvoloiden kautta. Kumpikin puoliso sai oman lomakkeensa. Kyselyn tulokset kytetään osaksi Rauman kaupungin lakisääteisen lastensuojelun suunnitelmaan. Opinnäytetyöllä pyrittiin tuottamaan tietoa lapsiperheiden palveluja järjestäville tarvittavien palvelujen suunnittelua varten.

Opinnäytetyössä käytettiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista lähestymistapaa. Kysely tehtiin strukturoidulla kyselylomakkeella, johon sisältyi myös joitakin avoimia kysymyksiä.

Tulokset osoittivat, että vanhemmat arvostavat parisuhdettaan ja pitävät sitä merkittävänä vaikuttajana lasten kasvuun, kehitykseen sekä hyvinvointiin. Ennaltaehkäisevää tukea parisuhteeseensa kaipaa vastaajista noin puolet ja kriisitilanteessa 4/5. Palveluja ei kuitenkaan tunnusteta kovin hyvin. Palveluilta, joita oli käytetty, toivottiin enemmän tukea ja vastaantuloa. Eniten tukea vastaajat olivat saaneet läheisiltään ja neuvolasta, tukea ei kuitenkaan ollut aina saatu tarvetta ja toiveita vastaavasti. Perheneuvolaa kaivattiin myös selvästi. Päätelmänä kaiken kaikkiaan on, että lapsiperheiden palveluissa on selvästi tarvetta parisuhdetuelle ja sen kehittämiseksi.

RELATIONSHIP SUPPORT IN THE SERVICES FOR FAMILIES WITH CHILDREN IN THE RAUMA AREA

Lähdemäki, Tiina

Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

Specialization line: Social pedagogy

January 2010

Supervisor: Virtalaine, Matti, lecturer, PSP

Number of pages: 71

Appendices: 6

Key words: family, family with children, relationship, relationship support

This thesis identified the following issues: on what grounds and how parents evaluate their relationship as a couple, in what way they are ready to take care of their relationship, what kind of support couples require to take care of their relationship and in what way they would want to have it, the access to services and the service development needs.

Empirical data was collected through a questionnaire. The questionnaire was distributed in Rauma maternal and child health clinics. Each spouse received his/her own form. Results of the questionnaire are incorporated in the statutory child protection plan of the town of Rauma. The aim of the thesis work has been to provide information for those who are organising services for families with children to plan for needed services.

This thesis used both qualitative and quantitative approach. The survey was a structured questionnaire, which included some open questions.

Results showed that parents appreciate their relationship and consider it as a major contributor to children's growth, development and prosperity. Preventative support to their relationship needs about half of the respondents, and in times of crisis 4/5. Services are not recognized, however, very well; services which had been used were called for more support and approaching. Most respondents had received support from their loved ones and the maternal and child health clinics: nevertheless the support was not always been the kind of needed and hoped for. Family counselling clinic was clearly also called for. Overall, the conclusion is that in services for families with children exist clearly a need to relationship support and a need to improve the relationship support given.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	YHTEISKUNTA ON MUUTTUNUT – SAMOIN TUEN TARVE.....	7
3	MÄÄRITTELEVIÄ NÄKÖKULMIA PERHEESEEN.....	8
4	ROOLIEN RISTIPAINEN ON HAASTE PARISUHTEELLE	9
5	VANHEMMUUDEN VAIKUTUKSIA PARISUHTEESEEN	10
5.1	Lapsi samanaikaisesti sekä lisää että vähentää puolisoitten läheisyyttä	10
5.2	Äitinä ja naisena – isänä ja miehenä olemisen vaikeus	11
5.3	Vanhemmuus haastaa erityisesti joidenkin nuorten aikuisten parisuhdetta.....	12
6	VANHEMPIEN PARISUHTEEN MERKITYS LAPSILLE	13
6.1	Perhesuhteiden merkitys lapsen kasvuun ja kehitykselle	13
6.2	Vanhempien eron vaikutus lapseen	14
6.3	Vanhempien parisuhteen vaikutus aikanaan lapsen omaan parisuhteeseen	14
7	AVIO- JA AVOEROON LIITTYVIÄ TAUSTATEKIJÖITÄ.....	15
8	OHJEISTUKSIA PARISUHTEEN HOITAMISEEN	17
9	PARISUHTEEN TUKEMINEN.....	19
9.1	Parisuhteen tuen määrittelyä.....	19
9.2	Vanhemmat, sukulaiset ja ystävät tukijoina	20
9.3	Isyys- ja perhevalmennuksesta ennaltaehkäisevää tukea.....	21
9.4	Neuvola parisuhteen tukijana.....	21
9.4.1	Jyväskylän Perhehankkeen Neuvolan ehkäisevä perhetyö -malli.....	21
9.4.2	Porin LAPSOS -hankkeen Neuvolan perhetyö mallina tukemiseen.....	22
9.5	Tukea perheneuvolasta	23
9.6	Parisuhde- ja perhejärjestöt vaativat tuen järjestämistä.....	23
9.7	Raumalla esitettyjä näkemyksiä parisuhteen tuen kehittämiseen	24
9.8	Parisuhteen tukemiseen on välineitä.....	25
10	RAUMALTA SAATAVA TUKI PARISUHTEEN HOITAMISEEN	26
10.1	Sosiaalitoimen lastensuojelu ja perhetyö.....	27
10.2	Perheneuvonta.....	28
10.3	Äitiys- ja lastenneuvolat	28
10.4	Ensi- ja turvakotipalvelut.....	29
10.5	Rauman Kriisikeskus Ankkuripaikk’	29
10.6	Rauman seudun katulähetys ry	30
10.7	Suunnitteilla olevat perheneuvolapalvelut.....	30
10.8	Muualta saatavaa tukea raumalaisille parisuhteen hoitamiseen	30
11	TUTKIMUSTEHTÄVÄ	31

11.1 Lähtökohdat	31
11.2 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	31
12 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTON KERUU.....	32
12.1 Aineistonkeruumenetelminä kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen lähestymistapa	32
12.2 Kohderyhmän rajaaminen.....	33
12.3 Tutkimusaineiston keruu.....	33
13 VASTAAJIEN TAUSTAA.....	34
14 VASTAUSTEN TARKASTELUA.....	36
14.1 Vanhemmuuden vaikutuksia vastaajien parisuhteeseen	36
14.2 Vanhemmat pitävät parisuhdetta ja sen hoitamista tärkeänä	39
14.3 Vanhemmat tarvitsevat tukea parisuhteensa hoitamiseen	42
14.4 Parisuhteen hoitamiseen halutaan monenlaista tukea	43
14.5 Tukea parisuhteen hoitamiseen tarvitaan jo ennen ongelmien syntymistä.....	44
14.6 Tukea parisuhteen hoitamiseen haluttaisiin neuvolasta.....	48
14.7 Palvelun tarjoajan ammattinimikkeellä on merkitystä.....	50
14.8 Tukea oli saatu useimmin ystäviltä.....	52
14.9 Kaikkia parisuhteelle tukea antavia tahoja ei tunneta.....	55
14.10 Vain harvalta palvelunjärjestäjältä oli saatu tukea.....	58
14.11 Yhteenvetoa tuloksista	59
15 VASTAAJIEN KOMMENTTEJA.....	60
16 POHDINTAA JA PÄÄTELMIÄ	61
16.1 Raumalaisten vanhempien tilanne vastaa myös muualta Suomesta saatuja tietoja	61
16.2 Ennaltaehkäisevä tuki olisi tarpeellista ja hedelmällistä.....	62
16.3 Palveluja on mahdollista kehittää lapsiperheiden tarpeita vastaaviksi	62
16.4 Neuvola ihanteellinen lapsiperheiden palvelukeskukseksi.....	64
16.5 Tavoite: Parisuhteen tuki jokaisen lapsiperheen ennaltaehkäiseväksi palveluksi	64
16.6 Aineistosta nousseita jatkotutkimusaiheita.....	65
LÄHTEET	67

LIITTEET

Liite 1. Muualta saatavaa tukea Raumalaisille parisuhteen hoitamiseen

Liite 2. Kyselyn saatekirje neuvolalle

Liite 3. Kyselyn saatekirje neuvolan asiakkaalle

Liite 4. Kysely

Liite 5. Tutkimussuunnitelma

Liite 6. Tutkimuslupa

1 JOHDANTO

Vanhemmista valtaosa (yli 95 %) pitää kolmen tärkeimmän elämänarvon joukkoon kuuluvana hyvää parisuhdetta puolison kanssa. Kaksi muuta tärkeää elämänarvoa ovat aika yhdessäoloon perheen kanssa ja oleminen hyvä isä tai äiti lapsille. (Paajanen 2005, 33.) Vaikka lasten syntymä on monelle suurin toiveiden täyttymys ja ilon aihe, se myös lisää ristiriitojen määrää ja usein laskee parisuhdetyytyväisyyttä (Finne, Hyvärinen & Markova 2007). Lapsiperheelliset ovat omanlaistensa haasteiden edessä. Toisaalta siksi, että lapset tuovat omat erityishaasteensa parisuhteelle, toisaalta sen takia, että heidän parisuhteellaan on lapsille erityinen merkitys.

Perhe on lapselle merkittävä ihmissuhdeympäristö. Perheessä aviopuolisoiden suhde on ensisijainen (Piha 2000, 69). Lapsiperheessä vanhempien parisuhde on täten merkityksellinen muillekin kuin vanhemmille itselleen: vanhempien parisuhde on lapselle erittäin merkityksellinen kasvualusta. Parisuhde myös luo tunneilmaston lapsen kodissa. Vanhempien suhde toimii sekä parisuhteen että kaikkien ihmissuhteiden hoitamisen mallina lapsille. Toisaalta se on, hyvin toimiessaan, selkeästi vanhemmuuden perusvoimavara. Vanhemmat myös pitävät tärkeänä parisuhteen pysyvyyttä, koska he tiedostavat sen olevan yksi oleellisesti lasten kasvua tukeva asia (Finne ym. 2007). Lapsille olisikin luonnollista saada kasvaa vanhempiensa kanssa.

Parisuhteen ongelmissa ystävät ja omat sekä puolison sisarukset ovat yleisin avunlähde (Paajanen 2005, 73). Neuvolasta toivotaan enemmän apua jaksamiseen, masennukseen ja parisuhdeongelmiin (Paajanen 2005, 74). Näyttäisi myös siltä, että vanhemmat eivät aina saa tai eivät löydä suhteelleen sellaista tukea, jota he kaipaisivat tai tarvitsisivat suhteensa hoitamiseen. Näitä palveluja tarjoavat kuitenkin kunnat, monet seurakunnat, yhdistykset ja yksityiset tahot. Herääkin kysymys, eikö näistä palveluista tiedetä? Vai eivätkö palvelut vastaa tarvetta? Onkin tärkeää selvittää, minkälaisia merkityksiä vanhemmat parisuhteelleen antavat, miten he ovat valmiita pitämään siitä huolta ja millaista tukea he tähän huolenpitoon tarvitsevat. Rauman alueella ei tällaista kartoitusta ole tiettävästi tehty.

Uuden lastensuojelulain (13.4.2007/417) 12§ mukaisen Rauman kaupungin lastensuojelusuunnitelman on määrä valmistua vuoden 2009 loppuun mennessä. Suunnitelman tarkoitus on ohjata Raumalaista toimintaa lastensuojelun tarvetta ennaltaehkäisevästi. Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa, kuinka palvelut vastaavat raumalaisten vanhempien parisuhdetuen tarpeeseen ja miten palveluja tulisi kehittää. Tavoitteena on, että kyselyn tulokset hyödyttäisivät lapsiperheille suunnattujen palvelujen suunnittelua ja toteuttamista. Lasten vanhemmille tarjottavan tuen parisuhteen hoitamiseen voidaan katsoa olevan lastensuojelun tarvetta ennaltaehkäisevää. Opinnäytetyö on myös Rauman sosiaaliviraston lastensuojelun tilaama.

Aihe on minulle läheinen. Olen tehnyt puolisoni kanssa 15 vuotta parisuhdetyötä vapaaehtoistyönä. Olen tässä työssä saamieni kokemusten ja tiedon perusteella tullut vakuuttuneeksi siitä, että vanhempien parisuhteen hoitamisella ja siihen saatavalla tuella on suuri vaikutus lasten hyvinvointiin.

2 YHTEISKUNTA ON MUUTTUNUT – SAMOIN TUEN TARVE

Runsaat 100 vuotta sitten Suomi oli hyvin maatalousvaltainen yhteiskunta. Tällaisessa yhteiskunnassa lähisuku, perheen vanhemmat sukupolvet, kyläyhteisö ja kirkko valvoivat yhteisön jäsenten elämää ja jakoivat arkisten askareiden lomassa kokemuksiaan ja tietoaan myös parisuhteen asioista. Perheet pysyivät koossa osittain yhteisön valvonnan ja vaatimusten ansiosta. Näin myös silloin, kun perheessä voitiin hyvin huonosti. Perheessä saattoi olla esimerkiksi väkivaltaa. Yhteisön jäsenet myös tukivat. He auttoivat lastenhoidossa, antoivat keskustelullista tukea ja ohjeita ja neuvoja. (Jokinen & Saaristo 2006, 201.)

Vuosikymmenten saatossa olemme nyt tulleet aikaan, jolloin jälkitekollisessa länsimaisessa kulttuurissa eletään hyvin eriytynyttä, itsenäistä ja jopa itsekeskeistä elämää. Parisuhde ja perhe eivät ole enää agraariyhteiskunnan tavoin selviämisen edellytys. Ihmiset eivät ole taloudellisesti niin riippuvaisia perheestään. Parisuhteen sol-

mimisen motiivina on nykyisin usein ihastumisen tai rakastumisen tunne. Avioliitto solmittiin 1800 – 1900 -luvun vaihteeseen asti tavallisesti vanhempien hyväksi näkemien käytännön seikkojen, kuten taloudellisten olosuhteiden tai yhteiskunnallisen aseman perusteella. Tunne ja kokemus eivät olleet suhteen varsinainen perusta. (Jokinen ym. 2006, 201, 215.)

Parisuhteelle asetetaan nykyisin aikaisempaa enemmän ja vaikeampia vaatimuksia. Parisuhteessa ei tyydytä vain selviytymiseen päivästä toiseen. Parisuhde ei hoidu itsestään. Hyvät mallit suhteen hoitamiseen saattavat kuitenkin puuttua, kun jo lapsuuden perhe on voinut olla rikkinäinen tai vanhempien parisuhde huono. Läheinen tukiverkostokin saattaa olla vähäinen tai sitä ei ole ollenkaan. Näistä syistä monet vanhemmuuden, työelämän, opiskelun ja parisuhteen ristipaineessa elävät ihmiset tarvitsevat ja haluavat käyttää heille sopivia perhepalveluja, jos niitä on tarjolla ja ne ovat löydettävissä (Ruotsalainen 2007, 8).

3 MÄÄRITTELEVIÄ NÄKÖKULMIA PERHEESEEN

Perhettä voidaan määritellä monin tavoin. Väestörekisterikeskuksen mukaan perhe muodostuu samassa asunnossa asuvista henkilöistä. Perheet luokitellaan lapsettomiin tai lasten kanssa asuviin. Perheeseen katsotaan kuuluvan vain kaksi nuorinta, peräkkäistä, samassa asunnossa asuvaa sukupolvea. Esimerkiksi samassa taloudessa asuvan isovanhemman ei siis katsota kuuluvan perheeseen. (Tilastokeskuksen www-sivut 2009.)

Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Opinnäytetyössä kartoitetaan alle kouluikäisten lasten vanhempien parisuhdetuen tarvetta ja toteutumista lapsiperheiden palveluissa. Vanhemmiksi katsotaan tilastokeskuksen käytännön mukaan lapsen tai lasten kanssa samassa asunnossa asuvat aikuiset. Nämä aikuiset elävät keskinäisessä parisuhteessa. Vaihtoehtoisesti vanhempi on lapsen tai lasten kanssa asuva ainoa aikuinen. Parisuhteeksi määritellään Väestörekisterikeskuksen mukaan kahden avioliitossa, avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävän suh-

de. Kuntakohtaisissa tilastoissa rekisteröidyt parisuhteet on tilastoitu yhteen avioparien kanssa tietosuojasyistä. Avoliitot päätellään väestötietojärjestelmissä yhdessä asumisen perusteella. Yhdessä asumista ei päätellä avoliitoksi, kun henkilöt ovat samaa sukupuolta tai sukulaisia keskenään. (Tilastokeskuksen www-sivut 2009.)

Seuraavassa taulukossa on tilastoitu lapsiperhetyypit vuosina 1970 ja 2008. Tästä nähdään millainen osuus lapsiperheistä oli 1970 ja on nykyisin (taulukossa vuonna 2008) parisuhteessa olevien perheitä.

Taulukko 1. Suomen lapsiperheet tyypeittäin vuosina 1970 ja 2008

	2008	1970
aviopari + lapsia	62 %	89 %
avopari + lapsia	18 %	1 %
äiti + lapsia	17 %	9 %
isä + lapsia	3 %	1 %
rekisteröity pari + lapsia	0 %	-

Vaikka perhetyypit ovat jonkin verran muuttuneet 1970-luvulta, on yleisin lapsiperhemuoto kuitenkin edelleen avioparin perhe. Kaikkiaan 80 % lapsiperheistä oli vuonna 2008 parisuhteessa elävän miehen ja naisen sekä heidän kanssaan asuvien lasten muodostamia. Lapsiperheille suunnattujen palvelujen ja tuen suunnittelussa olisi perusteltua huomioida parisuhteiden tarpeet. (Tilastokeskuksen www-sivut 2009.)

4 ROOLIEN RISTIPAINEN ON HAASTE PARISUHTEELLE

Vanhemmat joutuvat elämään perinteisten roolimallien ja modernin yhteiskunnan tuomien roolimutosten ristipaineissa. Nykyisissä parisuhteissa voidaan toimia monella tapaa toisin kuin vielä noin 50–60 vuotta sitten. Naiset ovat nyt useimmiten työelämässä, kotitöitä jaetaan ja myös miehet tekevät sellaisia kodin töitä, jotka aikaisemmin katsottiin naisten töiksi. Kummatkin voivat olla koulutettuja. Nyt nainen

voi olla myös korkeammin koulutettu kuin mies. Miehillä eli isillä on tullut perhevapaa- ja mahdollisuuksia lasten syntyessä. Isiä myös pyritään kannustamaan perhevapaiden pitämiseen ”isäkuukaudella” eli antamalla lisäksi 1-12 päivärahopäivää, jos isä pitää vähintään kaksi viimeistä viikkoa koko- tai osa-aikaista vanhempainvapaata vanhempainvapaaseen oikeutetusta ajasta (Kelan www-sivut 2009).

Näyttää kuitenkin siltä, että lapsen synnyttyä parisuhteessa ja perheessä eletään useasti melko perinteisen roolijaon mukaan. Äiti pitää vanhempainvapaasta suurimman osan tai koko vapaan. Tästä syystä äidit myös usein huolehtivat kodin huoltamisesta ja lasten hoitamisesta. (Leppä 2009). Pienten lasten isät tekevät pisimmät työpäivät kodin ulkopuolella verrattuna muihin työntekijöihin (Tilastokeskus 2007). Samalla on havaittavissa, että kotitöistä riidellään yleisesti perheessä. Myös yhteisestä ajasta on monesti puutetta. Erilaiset, osin ristiriitaiset rooliodotukset ja yhteiskunnan paineet, kuten työelämän vaatimukset joustavuudesta, työttömyys sekä menestyksen, kauneuden ja yksilöllisyyden odotukset aiheuttavat ristiriitoja ja tyytymättömyyttä. (Leppä 2009.) Valitettavan usein ristiriitojen ja stressin seurauksena on perheväkivaltaa, mielenterveysongelmia tai päihdeongelmia. Myös huostaanotot ovat jatkuvasti lisääntyneet. (Cacciatore & Oulasmaa 2005.) Lastensuojeluilmoitukset ovat Raumalakin kasvaneet siten, että vuonna 2007 niitä tuli 240 ja vuonna 2009 ennuste on 600 (syyskuuhun 2009 mennessä jo yli 400 ilmoitusta). Turvakodeissa on myös aikaisempaa enemmän väkeä.

5 VANHEMMUUDEN VAIKUTUKSIA PARISUHTEESEEN

5.1 Lapsi samanaikaisesti sekä lisää että vähentää puolisoitten läheisyyttä

Lapsen saamisen sanotaan useimmiten vahvistavan parisuhdetta. Lapsi voi lisätä vanhempien sitoutumista toisiinsa ja keskinäiseen suhteeseensa. Paajanen tekemässä Perhebarometrin kyselyssä noin puolet ilmaisi parisuhteen vahvistuneen lapsen saamisesta. Samanaikaisesti parisuhteen hoitamisen kerrottiin vaikeutuneen lapsen syntymän jälkeen ajanpuutteen vuoksi. (Paajanen 2005, 51–53.)

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos on julkaissut vuodesta 1997 vuosittain perhebarometrin, jossa tuotetaan tietoa perheitä koskevista yhteiskunnallisista teemoista. Postikyselyihin on vuosittain vastannut n. 2000 – 3000 suomalaista. (Väestöliiton www-sivut 2009.)

Ensimmäisen lapsen syntymä ravistelee parisuhdetta eniten. Määttän mukaan lapsen ollessa noin kuukauden ikäinen vanhemmat kokevat parisuhteensa myönteisimmin. Vauvan ollessa puolivuotias onkin tyytyväisyys parisuhteessa usein jo selkeästi laskeutunut. (Määttä 2002, 92.) Tähän on syynä muun muassa puolisoitten yhteisen ajan puute. Kaiken kaikkiaan lapsen syntymää pidetään merkittävimpänä parisuhteen muutosten aiheuttajana. Samalla kun lapsi koetaan suurena ilonaiheena ja toiveiden täyttymyksenä, usein myös ristiriidat lisääntyvät. Tällöin parisuhde voi kärsiä. Rakkaus ei välttämättä ole vähentynyt. (Finne, Hyvärinen & Markova 2007.)

Näyttelijä Paul Reiser on pukeutunut sanoiksi lapsen saamisen vaikutuksen omassa elämässään:

”Miten voisi selittää, että lapsen saaminen ajaa pariskunnan enemmän erilleen toisistaan kuin mikään muu ja silti lähentää syvemmin ja taianomaisemmin kuin mikään koskaan – kaikkea yhdellä kertaa?”(Reiser 2001, 200–201.)

Lapsi voi siis rajoittaa parisuhteen hoitamista. Aikaa yhdessäoloon ja parisuhteelle yhden tärkeän ja herkän alueen, yhteisen seksielämän hoitamiseen, ei ole helppo löytää. Lapsiperheelliset kertovat parisuhteessaan olevan juuri tästä syystä seksin alueella vaikeuksia (Paajanen 2005, 54). Myös väsymys hallitsee elämää toisinaan niin, ettei parisuhteelle jakseta antaa aikaa edes silloin, kun siihen olisi mahdollisuus, esimerkiksi kun lapset ovat isovanhempien hoidossa. (Määttä 2002, 93).

5.2 Äitinä ja naisena – isänä ja miehenä olemisen vaikeus

Parisuhteen alkaessa osapuolina ovat yleensä nainen ja mies. Lapsen syntyessä tulee miehelle ja naiselle aivan uudet, vanhemman eli äidin ja isän roolit. Äitiyden ajatellaan muuttavan naista ja isyyden miestä. Kun lähes 90 % vanhemmista ajattelee vanhemmuuden muuttavan itseään tai elämäänsä, vaikutukset parisuhteeseen ovat myös

vääjäämättömiä (Paajanen 2005, 38). Näiden muutosten vaikutukset parisuhteeseen riippuvat paljon siitä, miten näihin muutoksiin sopeudutaan, ja miten puoliset pystyvät tukemaan niissä toisiaan.

Naisen sopeutumista uuteen rooliin auttaa raskausaika. Lapsi kasvaa ja kehittyy naisen kehossa. Näin lasta odottavalla naisella on jatkuva muistuttaja tulevasta uudesta roolista. Naisen saattaakin olla helpompi raskauden myötä omaksua vanhemmuus ja kotiin suuntautuminen. Kodissahan lasta aluksi pääasiassa hoidetaan. Miesten on naisia useammin vaikea omaksua uutta, vanhemman roolia. Miehet jatkavat lapsen synnyttyä naisia useammin elämää jokseenkin siten, kuin ovat eläneet ennen lasta tai parisuhdetta. Näin toimivat miehet harrastavat ja käyttävät aikaansa työn lisäksi paljon kodin ulkopuolella tai kotonakin jättäen lapsensa äidin hoidettavaksi. Näin on siis edelleen, vaikka monet nykyiset isät ovat aktiivisemmin mukana lastensa elämässä ja päivittäisessä hoidossa kuin aiempien sukupolvien isät. (Vaaranen 2008a.) Äiti saattaa myös omia lapsen- ja kodinhoidon niin, että isä tuntee jäävänsä ulkopuoliseksi perheessä. Lisäksi äitimyöttiongelma eli äitiyden ja seksuaalisuuden yhdistämisen vaikeus on tunnettu ilmiö. (Pollari 2004, 15.) Äitimyöttiongelma voi olla sekä miehellä että naisella, mutta kohdistuu aina naiseen. Uusien roolien omaksuminen voi olla vaikeaa ja siihen saatetaan kaivata tukea.

5.3 Vanhemmuus haastaa erityisesti joidenkin nuorten aikuisten parisuhdetta

Vanhemmuus on Vaarasan mukaan nykyään iso haaste muun muassa alle 30-vuotiaille. Elämä ei välttämättä etenekään tietyn kaavan mukaan: rakastutaan, muutetaan yhteen, syntyy lapsi ja tämän jälkeen pysytään yhdessä. Yhä useammin näissä parisuhteissa on etäisyyttä, tilapäisyyden tuntua, eripuraisuutta eikä työnjaosta sovita. Kumpikin elää enemmän omaa elämäänsä ja kodin ulkopuoliset yhteydet korostuvat. Syntynyt lapsi ei lähennä vanhempiaan. Keskinäinen yhteydenpito on entistä vaikeampaa, taloudelliset ongelmat usein lisääntyvät ja henkilökohtainen vapaus vähenee. (Vaaranen 2008a.)

Vaaranen havaitsi lapsen syntymän korostavan taidottomuutta elää normaalia perhe-elämää. Tällöin ei osata ottaa huomioon muiden perheenjäsenten tarpeita, joustaa,

auttaa ja osallistua. Osittain syynä saattaa olla, ettei lapsuudenkodissa ole opittu näitä asioita. Kun tällainen ihminen saa lapsen, seuraa siitä useimmiten hankaluuksia. Lapsen kanssa ei voi elää vain omien toiveiden, tarpeiden ja suunnitelmien mukaan. Kaikkea määrittää lapsen tarve. Mikäli ei kyetä jakamaan vastuuta ja töitä, laittamaan omia tarpeita sivuun ja jäämään odottamaan niille sopivaa aikaa, ollaan ristiriitaisessa tilanteessa. (Vaaranen 2008b; Vaaranen 2008c.)

6 VANHEMPIEN PARISUHTEEN MERKITYS LAPSILLE

6.1 Perhesuhteiden merkitys lapsen kasvulle ja kehitykselle

Perhe on lapselle paras ja merkittävin yhteisö kohdata ja harjoitella elämässä vastaan tulevia asioita, eritoten ihmissuhteita (Pollari 2004, 12). Perheen ihmissuhteet vaikuttavat voimakkaasti lapsen myöhempään kykyyn pysyvien ihmissuhteiden solmimiseen. (Piha 2000, 65.) Voidaankin ajatella tältä kannalta, että vanhempien toimiva parisuhde on lasten paras koti. Isän, äidin ja lasten muodostamassa perheessä, lapsi näyttäisi saavan useimmiten parhaan mallin elämiseen. Tällöin tukevaa pohjaa elämälle luo vanhempien kestävä sitoutuminen toisiinsa ja parisuhteeseensa. (Pollari 2004, 12.)

Lapsen kehitykselle ihanteellisessa perheessä parisuhde on muodostunut puolisoille ensisijaiseksi kumppanuudeksi ja tukeutumiskohteeksi. Kaikessa omassa ja perheen toiminnassa puoliset huomioivat myös toiminnan vaikutukset parisuhteensa hyvinvointiin. Lapselle ihanteellisessa perheessä voidaan sukupolvet erottaa selkeästi toisistaan, jolloin rooli- jaot ovat vanhempien ja lasten välillä selkeät. Vanhemmat eivät pyri olemaan lasten asemassa esimerkiksi näiden kavereina, vaan pitäytyvät selkeästi isän ja äidin roolissa. Samoin lapset eivät joudu kantamaan vanhemman vastuuta, kuten huolehtimaan vanhemmastaan. Perheenjäsenet ovat tällaisessa perheessä liittoutuneet myönteisesti toistensa hyväksi, eivät muita perheenjäseniä vastaan. Tällaisena hyvänä liittoutumana lasten kannalta voidaan nähdä juuri vanhempien välinen suhde, jolla luodaan myös edellytyksiä toimia yhdessä perheen hyväksi. (Piha 2000, 69.)

Perhe toimii hyvin, kun puolisoiden keskinäisessä suhteessa kummankin seksuaaliset ja emotionaaliset tarpeet täyttyvät sekä lapset saavat lämpöä ja ymmärrystä ja heistä iloitaan ja heitä arvostetaan. Se ei myöskään ole liian sitova, vaan aikuistuuessaan lapsi voi ilman syyllisyyttä irrottautua lapsuudenkodistaan. (Piha 2000, 72.)

Perhetaustoilla on lapsen psyykkiselle terveydelle suuri merkitys. Se ilmenee myös lasten ja nuorten psykiatrisessa työssä, jossa tulee usein vastaan monimutkaisista perhesuhteista tulevia lapsia ja nuoria. Tällöin perhetaustoihin liittyy biologisten vanhempien kuolemia, avio- ja avoeroja ja uusperheitä, jolloin perheen aikuiset ja muut perheeseen kuuluvat jäsenet ovat saattaneet vaihtua useinkin. (Piha 2000, 68–69.) Lasten lisääntynyt turvattomuus on esimerkki ilmiöstä, jonka lastenpsykiatri Erkolahti arvelee johtuvan osittain juuri perhekokoonpanojen moninaisuudesta. Tosin uusperhekin voi olla hyvä kasvuympäristö, eikä biologisen isän, äidin ja lasten muodostama perhesuhde ole aina ehdottomasti paras. (Matikainen 2009, 28.)

6.2 Vanhempien eron vaikutus lapseen

Vanhemman menettäminen on lapselle aina vaikeaa, silloinkin kun perheessä on eroa edeltänyt elämä ollut riitaisaa tai huolten täyttämää. Pukkalan (2008) mukaan useimmat lapset toivovat vanhempien yhteen palaamista vielä vuosia näiden eron jälkeenkin. Usein lapsi tai nuori myös etsii itsestään syytä vanhempien eroon. Myös kiukku kumpaakin vanhempaa kohtaan on luonnollista, sillä lapsi kokee monesti tullessaan erossa petetyksi ja hylätyksi. Lisäksi on melko tavallista, että lapsi oireilee vanhempien avioeron vaikutuksesta psyykkisesti tai usein jopa psykiatrista hoitoa vaativasti. (Piha 2000, 73.) 1990-luvun alussa havaittiin, että myös lastensuojelutapauksissa korostuvat avioerot ja niiden vaikutukset (Leppä 2009). Vanhempien ero ei ole lapselle hyväksi. Joskus kuitenkin mahdollisimman hyvin hoidettu avioero voi olla parempi vaihtoehto, kuin elämä esimerkiksi väkivaltaisessa perheessä. (Määttä 2002, 162.)

6.3 Vanhempien parisuhteen vaikutus aikanaan lapsen omaan parisuhteeseen

Lapset saavat tavallisesti kotoaan mallin parisuhteessa elämiseen, jota toistetaan sittemmin omassa suhteessa. Siksi olisi toivottavaa, että kotoa saatava malli olisi hyvä.

Vaikka henkilö tiedostaisi kodin antaneen huonon mallin, vaatii sen noudattamatta jättäminen ponnistelua. (Finne ym. 2007.)

Vanhempien suhteella näyttää olevan yhteyttä myös oman parisuhteen muodon valintaan. Eronneiden lapset valitsevat aikanaan useimmin avoliiton avioliiton sijaan. Jos avioidutaan, tapahtuu se tavallisimmin lasten syntymän jälkeen. Avioliiton solmimista välttävät useimmin ne parit, joiden kummankaan vanhemmilla ei ollut hyvä parisuhde. Eron päätyvät omassa parisuhteessaan herkemmin eroperheistä lähtöisin olevat, erityisesti, jos kummankin lapsuudenkodissa vanhemmat ovat eronneet. (Kaartovaara 2007.)

7 AVIO- JA AVOEROON LIITTYVIÄ TAUSTATEKIJÖITÄ

Lasten olemassaololla ja lukumäärällä näyttäisi olevan yhteyttä parisuhteen pysyvyyteen, sillä lapsettomat parit eroavat Määtän mukaan useammin kuin ne, joilla on lapsia. Eron todennäköisyys myös vähenee lapsiluvun kasvaessa. (Määttä 2002, 13.) Kumpi on seuraus, kumpi syy ei ole selvää. Saattaa olla, että parit, joiden parisuhde voi hyvin, uskaltavat hankkia enemmän lapsia. Lasten olemassaolo näyttää kuitenkin lujittavan parisuhdetta.

Lasten iällä näyttää olevan myös yhteyttä eron todennäköisyyteen. Uudehko ilmiö nuorten perheiden parissa on eroaminen ennen kuin lapsi ehtii täyttää ensimmäistä vuottaan. (Vaaranen 2008a.) Erotaan vaiheessa, jossa lapsen kanssa eläminen on vasta alussa. Määtän mukaan suurin osa eroista tapahtuu kuitenkin myöhemmin kuin lasten ollessa pieniä. Eron todennäköisyys näyttää kasvavan lasten iän myötä saavuttaen käännekohdan lasten ollessa 16–20 vuoden iässä. Tällöin eron todennäköisyys alkaa laskea. (Määttä 2002, 13.)

Avioliittoon liittyvällä lainsäädännöllä näyttäisi myös olevan yhteyttä siihen, miten herkästi avioeroon päädytään. Vuonna 1988 laki muuttui siten, ettei enää selvitetty syytä tai syyllisyyttä avioeron hakemisen yhteydessä (Leppä 2009). Avioerot lisään-

tyivät tässä yhteydessä siten, että vuonna 1987 toteutui 10 110 avioeroa kun vuonna 1989 erosikin 14 365 avioparia. Avioerojen kasvu on kuitenkin pysähtynyt. Viimeksi vuonna 1999 on ylitetty 14 000 avioeron määrä. (Tilastokeskuksen www-sivut 2009.) Avioeron helpottumisella on mahdollisesti yhteyttä myös siihen Martti Eskon väittämään, että ainakin puolet eroista olisi turhia. Tämä saattaa johtua siitä, että puoliset syyttävät normaaleista ihmisen elämään ja kehityskaareen sisältyvistä vaikeuksista avioliittoaan. (Pollari 2009, 15.) Parisuhteessa olevat tarvitsisivat mahdollisesti enemmän tietoa siitä, millaisia asioita normaaliin elämäntilanteeseen liittyy ja miten niistä selvitään.

Tuttavien ja sukulaisten sosiaaliset verkostot ovat tärkeitä suhdetta ylläpitäviä tekijöitä avioliitossa oleville. Eroon päätyneet ovatkin aviossa oleviin verrattuna saaneet yleensä harvemmin riittävästi tukea omilta verkostoiltaan. (Paajanen 2003, 3.)

Eroon päättämiseen saattaa olla yhteydessä myös puolisoiden persoonallisuuspiirteet tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet. Jokelan mukaan tällaisia persoonallisuuspiirteitä voivat olla taipumus nähdä ja kuulla ympäröivää maailmaa negatiivisesti, kuten toisen toteamukset kielteisenä arvosteluna, impulsiivinen käytös ja taipumus alkoholismiin. Booth taas näkee tällaisina ominaisuuksina etäisyyden, puuttuvan yhteyden sukulaisiin, useat muutot vuokra-asunnosta toiseen, kirkkoon kuulumattomuuden ja välinpitämättömyyden lapsiaan kohtaan, riskien ottamisen ja uuden suhteen aloittamisen ennen eroa. (Leppä 2009.) Persoonallisiin piirteisiin voi olla hankalaa vaikuttaa, mutta ihmisen on mahdollista muuttaa omaa asennettaan ja käytöstään, kun saa siihen sopivaa tukea ja tietoa. Oman toiminnan muutoksella taas voidaan vaikuttaa parisuhteen hyvinvointiin.

Eroon päättämiseen saattaa vaikuttaa myös tuen ja avun vaikea tavoitettavuus. Vaikka kriisiin joutunut pari haluaisi vielä yrittää selvittää asiansa, on monilla paikkakunnilla huonot mahdollisuudet saada akuuttia apua. Kaikissa kunnissa ei ole perheneuvola. Jos perheneuvola on, pääsee palveluihin useasti vain ne parit, joiden lapset oireilevat. Kun pulma on vanhempien välinen, on palveluun vaikea päästä. Esimerkiksi Helsingissä neuvontaan pääsee runsaan kuukauden odotuksen jälkeen, vaikka erityisiä pari- ja perheterapiaryhmiä on kolme. Kirkon perheneuvontaankin Helsingissä pääsee vain noin neljännes yhteyttä ottaneista, koska enempää ei kyetä vastaanotta-

maan. (Leppä 2009.) Raumalla ei ole perheneuvola, mutta kirkon perheasiain neuvottelukeskus on. Raumalla kuitenkin kirkon perheasiain neuvottelukeskuksen asiakkaaksi pääsee lähes jokainen halukas parisuhde-, perhe- tai muissa ihmissuhdeasioissa. Mikäli työvoiman poissaolon takia joudutaan priorisoimaan, ovat lapsiperheet etusijalla. (Hannus henkilökohtainen tiedonanto 9.12.2009.) Yksityistä terapiaa voi saada terapeuteilta, mutta se on myös melko kallista. Eroon voi johtaa myös se, etteivät kaikki hae apua, vaikka parisuhteessa olisi kuinka vaikea tilanne. (Leppä 2009.)

8 OHJEISTUKSIA PARISUHTEEN HOITAMISEEN

Opinnäytetyössä keskeisenä aiheena on parisuhteen tukeminen. Siksi tässä tarkastellaan myös parisuhteen osa-alueita, joiden hoitamisella ja tukemisella on vaikutusta parisuhteen kestävyteen ja hyvinvointiin. Parisuhteen hoitamiseen annettava tuki voitaisiin suunnata näille osa-alueille. Näiden asioiden nimeämisen avulla nähdään myös, että parisuhteeseen liittyy alueita, joita puoliset voivat tietoisesti hoitaa. Eri menetelmin kerätyt osa-alueiden kokoomat vaihtelevat jonkin verran. Lähemmin tarkasteltuna voidaan kuitenkin todeta, että suurimmaksi osaksi nämä ovat hyvin samansuuntaisia. Tässä Määtän, Baxterin sekä Helsingin Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen (HNMKY) ja Toinen Toisellemme -avioliittotyön nimeämiä parisuhteen tärkeitä osa-alueita. Näin monen esittämistä ja luettelomaisina tässä, jotta olisi helppompaa verrata niitä toisiinsa ja tehdä havaintoja samansuuntaisuudesta.

Kaarina Määttä on tutkinut suomalaisten parisuhteita ja löytänyt niistä kahdeksan sellaista elementtiä, jotka näyttäisivät olevan perustana kestäväälle, onnelliselle parisuhteelle. Huomioon otettavat näkökulmat ovat:

1. Tällaisissa parisuhteissa hyväksytään toisen muuttuminen ja erilaisuus.
2. Niissä löydetään arjesta ilon aiheita.
3. Puolisot tietävät, miten kumppanin saa ilahtumaan.

4. Tällaiset parit ovat sitoutuneet suhteeseensa eli tehneet tahdon päätöksen pysyä yhdessä.
5. Myös oman itsensä arvostaminen on oivallettu tärkeäksi.
6. Toimivaan vuorovaikutukseen ja sen oppimiseen on panostettu.
7. On löydetty rakentavat tavat ratkaista ristiriitoja.
8. Näissä suhteissa vastataan toisen odotuksiin ja annetaan toiselle mahdollisuus vastata omiin tarpeisiin, kertomalla omista odotuksista. (Määttä 2000, 23, 33, 45, 68, 86, 100, 121, 141.)

Baxter puolestaan on nimennyt parisuhteen sääntöjä, jotka perustuvat hänen tutkimuksessaan löytyneisiin parisuhdeodotuksiin. Jonkin tai kaikkien näiden säännöllinen rikkominen johtaa hänen mukaansa ongelmiin. Säännöt ovat:

1. Anna arvoa molempien ajatuksille ja asenteille.
2. Ylläpidä hellyyttä ja läheisyyttä. Älä anna arjen syödä elämän yllätyksellisyyttä.
3. Muista kannustaa ja ottaa huomioon kumppanisi.
4. Ole uskollinen, älä ole epälojaali.
5. Anna kumppanisi olla itsenäinen, älä yritä hallita toista.
6. Ole avoin ajatuksistasi ja toiveistasi, älä mökötä.
7. Ole oikeudenmukainen. Älä etsi hyötyä kumppanistasi. (Vaaranen 2008b.)

Melko suosittuja avioliittoleirejä järjestävien, HNMKY:n ja Toinen Toisellemme -avioliittotyön näkökulmasta parisuhteen osa-alueista, joihin panostaminen edesauttaa hyvää ja kestävästä avioliittoa painotetaan seuraavia asioita:

1. On tärkeää tiedostaa omat ja kumppanin arvot ja asenteet parisuhteeseen liittyen.
2. Puolisoiden on hyväksi ymmärtää erilaisuus ja hyväksyä se.
3. Avioliitto/parisuhde vaatii hoitoa ja huomaavaisuuksien osoittamista voidakseen hyvin.
4. Hyvä ja toimiva kommunikaatio on välttämätön suhteen elossa pysymiselle.
5. Tunteiden tunnistaminen, käsittely ovat tärkeitä sekä parisuhteen, että itsensä kannalta.
6. Ristiriitojen rakentava ratkaisu on hyvässä suhteessa toimivia.
7. Kriisit ovat väistämättömiä ja niiden käsittely välttämätöntä. Hyvin tehtynä se helpottaa elämän jatkamista yhdessä.

8. Anteeksiantamusta tarvitsee jokainen joskus ja anteeksiantaminen auttaa eteenpäin pääsemisessä koetuista loukkauksista huolimatta.
9. Seksi on parisuhteessa tärkeä osa-alue, joka on samalla hyvin intiimi ja haavoittuvainen. Tämä niin kuin kaikki osa-alueet liittyvät osittain toisiinsa ja vaikuttavat toisiinsa. (Toinen Toisellemme 2009.)

Näissä näkemyksissä korostuu yhtenä tärkeänä parisuhteen osa-alueena vuorovaikutus ja siihen liittyvät taidot. Vuorovaikutustaitojen puute näyttää olevan erittäin merkittävä ongelma erityisesti nuorten parisuhteissa. Nuoret odottavat parisuhteessaan vuorovaikutusta, mutta monesti se ei toteudu. Tähän on yhtenä syynä se, etteivät parisuhteen osapuolet puhu toistensa kanssa siitä, keitä he oikein ovat tai mitä ja millaisia asioita he tarvitsevat nyt sekä odottavat tulevaisuudessa. Parisuhdetyytyväisyyden on mahdollista vaikuttaa tiedostamalla siihen vaikuttavat tekijät sekä opettelemalla viestintää ja ristiriitojen ratkaisua. Parasta olisi, että pariskunta voisi työstää parisuhteen kysymyksiä jo ennen suuria ongelmia. Tämä voisi tapahtua antamalla tilaisuuksia parisuhteen asioista keskustelemiseen, ottamalla puheeksi siihen liittyvät asiat ja antamalla tunnustusta. (Vaaranen 2008b; Halme 2008.) Tämän enempää ei varsinaisiin parisuhteen osa-alueisiin oppinäytetyössä keskitytä.

9 PARISUHTEEN TUKEMINEN

9.1 Parisuhteen tuen määrittelyä

Parisuhteen tukemisessa tavoitteena on puolisoiden kyky hoitaa mahdollisimman hyvin omaa suhdettaan. Parisuhteen hoitamiseen voi saada tukea yksityiseltä henkilöltä, kolmannelta sektorilta, julkiselta palvelujärjestelmältä tai ohjeistusta voi löytää kirjallisuudesta. Tuki voi olla maksutonta tai maksullista. Tukea on monenlaista, kuten kirjallista tietoa, keskustelua, opetusta (kurssit, luentotilaisuudet ym.), ohjausta, neuvontaa, mahdollisuus tehdä kysymyksiä, parisuhdeteematilaisuuksia, parisuhdeleirejä, perheleirejä, lastenhoitoapua ja terapiaa.

Ennaltaehkäisevää tuki on, kun se antaa parisuhteen osapuolille tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista, auttaa luomaan puitteita omasta parisuhteestaan huolehtimiseen ja sen hoitamiseen sekä keinoja erilaisista pienistä ja suurista parisuhteen pulmatilanteista selviämiseen ja ongelmien välttämiseen. Ennaltaehkäisevä tuki on niin asiakkaalle kuin yhteiskunnallekin edullisinta. Ratkaisemattomina parisuhdeongelmat raskaittavat yksilöä niin fyysisesti kuin psyykkisestikin. Ennaltaehkäisevä tuen avulla voimavaroja säästyy lasten kasvatukseen ja hoitoon sekä muihin normaaleihin arjen velvollisuuksiin. Ennaltaehkäisevänä pariskunta saa tuen silloin, kun heillä ei ole vielä vaikeuksia ja ongelmia tai ongelmat ovat pieniä.

Resurssien varaaminen ennaltaehkäisevään tukeen koituu yhteiskunnallisesti taloudelliseksi säästöiksi pidemmällä aikavälillä, sillä avioero on yhteiskunnalle ja yksilöille taloudellisesti kallista. Yksinhuoltajille maksettavat tuet olivat koko maassa vuonna 2005 noin 420 miljoonaa euroa. Eron myötä asuntojen tarve kaksinkertaistuu ja myös terveydenhuollon ja koulutoimen kulut kasvavat jonkin verran. Parisuhteen kriisiytyminen voidaan nähdä työpaikoilla asianosaisten työtehon laskuna. Puolisoilta itselleen ero kasvattaa huomattavasti elinkustannuksia. Lisäksi, jos ero on riittävä, maksetaan juristeille mittavia summia. (Muilu 2007.)

9.2 Vanhemmat, sukulaiset ja ystävät tukijoina

Lähipiirissä olevien ihmisten tuki on yksi tärkeä perheen ja puolisoitten selviytymiseen vaikuttava tekijä. Tyytyväisille aviopareille on usein vanhempien tuki ollut tärkeimpiä. (Määttä 2002, 88.) Yli puolet omillaan asuvista suomalaisista tapaa vanhempiaan viikoittain (Lantto-Tolvanen 2009). Tällaisen yhteydenpidon voitaisiin ajatella takaavan myös vanhempien tuen parisuhteelle. Kuitenkin vain noin 12 % pienten lasten vanhemmista saa tukea vanhemmiltaan. Omilta tai puolison sisaruksilta saa tukea joka kymmenes. Monille suomalaisille lapsiperheille tärkein parisuhteen tuki näyttäisi tulevan ystävilta, joihin tukeutuu noin kolmasosa. (Paajanen 2005, 65.)

9.3 Isyys- ja perhevalmennuksesta ennaltaehkäisevää tukea

Parisuhteen hyvinvointiin vaikuttaa osaltaan puolisoitten rooli- ja työnjako. Määttä ehdottaakin perheiden pysyvyyden tukemiseksi mm. isyysvalmennusta, jossa isiä ohjataan aktiiviseen tasavertaiseen hoitovastuun ottamiseen yhteisestä lapsesta omalla tavallaan ja omiin kykyihinsä luottaen. (Määttä 2002, 95.) Lapsiasiavaltuutettu Aula haluaisi lapsiperheiden ja lasten hyvinvoinnin tukemisessa panostettavan ennaltaehkäisevään työhön. Tätä olisi hänen mukaansa ainakin odotus- ja pikkulapsivaiheeseen ajoittuva perhevalmennus kummallekin vanhemmalle sekä perinteinen kotipalvelu ilman lastensuojelun asiakkuuden edellytystä. Kaikissa näissä on elementtejä, jotka myös tukevat parisuhdetta. (Räty 2008, 22–23.)

9.4 Neuvola parisuhteen tukijana

Neuvola on monin tavoin merkittävä lapsiperheiden tuki. Paajanen mukaan kuitenkin alle 10 % kokee saaneensa neuvolasta tukea parisuhteelleen, jota neuvolalta toivotaankin selvästi enemmän (Paajanen 2005, 65, 74). Lastenneuvolaopas antaa suosituksen kehittää perheiden tuen tarpeiden tunnistamista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 99). Pelkkä tunnistaminen ei tietenkään riitä, vaan pitäisi olla myös mahdollisuus vastata tuen tarpeeseen. Lähes neljännes on sitä mieltä, ettei ole saanut tarpeesta tai toiveesta huolimatta mistään ulkopuolista apua (Paajanen 2005, 65). Tuen vähäisyyteen voi osaltaan vaikuttaa se, että terveydenhoitajat kokevat vaikeaksi ottaa puheeksi huolta herättävät asiat asiakassuhteen huononemisen pelossa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 99.)

9.4.1 Jyväskylän Perhehankkeen Neuvolan ehkäisevä perhetyö -malli

Yhtenä sovellettavana mallina parisuhteen hoitamisen tukemiseen neuvolan kautta voidaan pitää Jyväskylässä Perhehankkeessa kehitetyn neuvolan ehkäisevän perhetyön mallia. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry palkitsi keväällä 2009 mallin ”Hyvä käytäntö” -palkinnolla (Talentia 2009). Neuvolan ehkäisevän perhetyömallin on tarkoitus olla matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää, lyhytai-

kaista, maksutonta tukea odottaville ja vauva- sekä taaperoikäisten lasten perheille. Jos neuvolan terveydenhoitaja tuntee vähäistäkin huolta, hän kertoo asiakkaalle mahdollisuudesta saada perhetyön tukea. Tuki on lähinnä keskustelutukea omaan jaksamiseen ja parisuhteen pulmiin. Tässä mallissa ei odoteta asiakkaan ottavan yhteyttä. Mikäli asiakas on kiinnostunut perhetyön mahdollisuudesta, ottaa perhetyöntekijä häneen yhteyttä. Kun asiakas haluaa aloittaa perhetyön, sovitaan tapaamisista. (Sosiaaliportti 2009). Tapaamiset voivat tapahtua myös asiakkaan kotona. Tapaamisia on yhdestä kuuteen kertaan kahdesta viikosta kuukauteen olevin väliajoin. Mallissa pyritään huomioimaan perhe kokonaisuutena. Siksi perhetyöntekijän tapaamiset järjestetään siten, että kummatkin vanhemmista voivat olla paikalla. (Suorsa 2009, 5.)

Neuvolan ehkäisevän perhetyön mallista on saatu hyviä kokemuksia. Se on tukenut parisuhteita ja vaikuttanut niihin selkiyttävästi. Perhetyöntekijän kanssa käydyissä keskusteluissa ovat isät olleet myös aktiivisia. Keskustelutuki on erityisesti nuorille pareille tärkeä mahdollisuus. Myös tutkitusti kaivattu sosiaalinen tuki tulee paremmin mahdolliseksi, sillä perhetyön avulla sosiaalinen verkosto tulee näkyvämmäksi ja laajenee. (Sosiaaliportti 2009.)

9.4.2 Porin LAPSOS -hankkeen Neuvolan perhetyö mallina tukemiseen

Jyväskylän mallin kanssa runsaasti yhteisiä ja parisuhteen tukemiseen sovelluskelpoisia piirteitä on Porin LAPSOS -hankkeen Neuvolan perhetyön mallissa. Satakunnan ammattikorkeakoulun hallinnoima Porin korkeakoulujen ja Porin kaupungin LAPSOS -hanke kohdistui Pohjois-Porin terveysaseman alueen lapsiperheisiin. Hanke toteutettiin ajalla 2005–2008. Hankkeen tavoitteena oli psykososiaalisen tuen ja varhaisen puuttumisen toimintamallien tutkiminen ja kehittäminen moniammatillisessa yhteistyössä. Hankkeen yhteydessä kehitetystä neuvolatyön mallista saatiin hyviä kokemuksia. Perheet olivat hyvin tyytyväisiä saamaansa tukeen. Tässäkin mallissa terveydenhoitajan aloitteesta ja asiakkaan suostumuksella sovittiin tapaaminen perhetyöntekijän kanssa. Tapaamisessa olivat mukana terveydenhoitaja, asiakas ja perhetyöntekijä. Siinä sovittiin perhetyön jatkosta. Parisuhdeasiat eivät olleet tavallisesti syy perhetyön aloittamiseen. Parisuhdeasiat tulivat kuitenkin lähes jokaisen

asiakasperheen kohdalla esille. On hyvin mahdollista, että koetaan helpommaksi haakea tai vastaanottaa tukea jonkun muun kuin parisuhdeongelmien perusteella. Perheet kokivat saaneensa sellaista apua, jota tarvitsivat. (Samkin www-sivut 2006.; Laihonon & Rouhiainen-Valo 2008; Ruotsalainen 2007, 31,44.)

9.5 Tukea perheneuvolasta

Perheneuvola auttaa lapsia, nuoria ja heidän perheitään kasvatukseen, kehitykseen ja perheiden ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa. Tämä tapahtuu antamalla ohjausta ja neuvontaa, tekemällä tutkimuksia lapsen ja perheen kokonaistilanteesta ja toteuttamalla erilaisia hoitomuotoja kuten perheterapiaa, lasten yksilöterapiaa, vanhemmuuden hoitoa ja verkostoterapiaa. Perheneuvolan periaatteisiin kuuluu, että asiakas haakeutuu itse palvelun piiriin. Terveystenhoitaja tai periaatteessa mikä tahansa muukin perheen kanssa työskentelevä taho voi suositella perheneuvolaa, muttei kirjoittaa lähetettä. (Hermanson 2008.)

9.6 Parisuhde- ja perhejärjestöt vaativat tuen järjestämistä

Useat parisuhde- ja perheasioiden parissa työskentelevät ja toimivat järjestöt ovat lähteneet peräänkuuluttamaan kunnilta ja järjestöiltä vastuunottoa parisuhteen tukemisesta. Vuonna 2005 perustettu, Parisuhdeverkosto.fi -sivustoa ylläpitävä Parisuhdetyön vaikuttajaverkosto peräänkuuluttaa lapsiperheiden palveluihin sisällytettyä vanhempien parisuhteen tukea. Parisuhdetyön vaikuttajaverkosto koostuu seuraavista parisuhdeasioiden kanssa työskentelevistä järjestöistä: Kataja ry, Väestöliitto, Kirkkohallituksen Perheasiain yksikkö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Lastensuojelun Keskusliitto, Ensi- ja turvakotien liitto, Suomen Uusperheellisten Liitto, Suomen monikkoperheet, Terveysten edistämisen keskus ja Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liitto. Tässä yhteydessä ei velvoiteta vain kuntia, vaan myös eri järjestöt ja kirkko yhdessä ovat valmiita tukemaan omalla osaamisellaan työn verkostomaisuutta tarkasti määritellyillä ja pysyvillä yhteistyökäytännöillä. (Parisuhdeverkoston www-sivut 2009.) Myös kasvatukseen tulee olennaisesti kuulua kunnioittavien ihmissuhdetaitojen opettaminen. Parisuhteen hoitamisessahan on kysymys pitkälti juuri ihmissuhde-

taidoista. Tärkeää tuen tarjoamisen ja tavoitettavuuden kannalta on riittävä työntekijäresurssien järjestäminen parisuhteen tukemiseen ja täydennyskoulutukseen. (Parisuhdeverkoston www-sivut 2008.)

Kataja ry on lukuisista eri parisuhde- ja avioparityötä tekevistä järjestöistä koottu yhdistys, joka toimii perheen tukemiseksi ja paneutuu erityisesti parisuhteen tukemiseen. kokoaa tietoa maassamme tehtävästä parisuhdetyöstä. Se seuraa ihmissuhde- ja erityisesti parisuhdetyössä tapahtuvaa kehitystä, pyrkii yhteiskunnallisen vaikuttamiseen, kehittää uusia menetelmiä ja ideoita, ylläpitää parisuhdekurssi- ja luentotoimintaa, antaa koulutusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, järjestää ohjaajien koulutusta, tarjoaa työnohjausta, tuottaa ja jakaa työtä tukevaa materiaalia. Kataja ry vaatii kuntia tukemaan lapsiperheiden vanhempien parisuhdetta, varsinkin ennaltaehkäisten nuorten vanhempien parisuhdeongelmia. Tässä yhteydessä ei toiminnalle aseteta tarkempia määritelmiä. Oleellista on se, että toiminta tukee parisuhdetta, mieluiten ennaltaehkäisevästi. Yhdistyksen mukaan koko Suomen hyvinvointi lähtee perheistä. Perheissä taas vanhempien vointi on vanhemmuuden voimavara. (Toivonen & Aalto 2008.)

Väestöliiton ylläpitämässä pikkulasten (alle kouluikäisten) perheille suunnatussa Perheverkko -palvelussa terveydenhoitajan ja sosiaalityöntekijän tarjoama puhelin- ja sähköpostineuvonta on ollut monelle sopiva apu. Sieltä käsin on myös ohjattu eteenpäin tarvittaessa. Näiden myönteisten kokemusten perusteella myös kuntia suositellaan järjestämään tämänkaltaista maksutonta tai edullista palvelua. (Cacciatore ym. 2005.)

9.7 Raumalla esitetyjä näkemyksiä parisuhteen tuen kehittämiseen

Rauman evankelisluterilaisen seurakunnan ja sosiaalitoimen yhdessä järjestämällä perheleireillä tehdyssä kyselyssä kesällä 2009 palvelujen kehittämiskysymyksen vastauksissa toivottiin perheneuvolapalveluja Raumalle, erityisesti tukea lapsen kasvatustasioihin, parisuhdeongelmiin ja erokriiseihin. Luterilaisen seurakunnan lapsi-, nuoriso- ja perhetyössä tärkeänä kehittämiskohteena lasten näkökulmasta nähdään mm. parisuhdetyö. (Rauman kaupunki 2009.)

Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikön järjestämässä työverstaassa ammattilaisten (lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, aikuispsykiatria, Pyhäjärvisuudun perheneuvola, Rauman perhetukikeskus, terveydenhuolto, neuvola, päihdehuolto, juridiikka, lastensuojelun sosiaalityö, seurakunta) näkemyksissä oli perheneuvolatoiminnan uudistaminen. Uudistamisnäköyksissä korostuivat moniammatillinen henkilökunta, kaikille pakollinen perheneuvonta, ”normaali” kotipalvelu ja perheneuvola osaksi neuvolatoimintaa. (Rauman kaupunki 2009.)

9.8 Parisuhteen tukemiseen on välineitä

Parisuhteen hoitamisen tukemiseen tarkoituksenmukaisia työmenetelmiä ja välineitä on erityisesti kaikki vuorovaikutustaitojen kehittämiseen liittyvät menetelmät ja välineet. Tällaisia ovat ryhmä-, pari- ja yksilötehtävät, joiden tehtävänä on herättää pohdintaan ja keskustelemaan parisuhteen asioista. Parisuhteen hoitamisessa on kysymys suurelta osin juuri vuorovaikutuksesta ja parisuhteen laadussa puolisoitten vuorovaikutuksen laadusta. Yksi uusimmista työvälineistä parisuhde- ja perhetyöhön on ”Parisuhteen palikat”. Tämä työväline on kehitetty työryhmässä usean parisuhdetyötä tekevän tahon kanssa. (Kirkkohallituksen perheasiat ja kristillinen aviopari- ja parisuhdetyö 2009a.) Parisuhteen palikoiden on tarkoitus olla käytännöllinen apuväline parisuhteen osa-alueiden konkretisoimiseen ja näistä alueista keskustelemiseen. Tämä työväline esiteltiin laajemmin ”Rakkaus on” -tapahtumassa Lahdessa 17.10.2009. (Kirkkohallituksen perheasiat ja kristillinen aviopari- ja parisuhdetyö 2009b.) Yhteistyön ja palvelujen kehittäminen vaatii myös uusia ideoita. Tällaisia ideoita ja malleja myös Parisuhdetyön vaikuttajaverkosto kokoaa sivustolleen ideapankkiin. Toistaiseksi ideoita on sivustolla vasta yksi parisuhdeajokortti -nimellä. (Parisuhdeverkon www-sivut 2009.)

Opastus ja ohjaus ovat myös keino antaa tukea parisuhteen hoitamiseen kaikissa elämänvaiheissa. Mitä varhaisemmin ohjausta saadaan, sitä hedelmällisempää se usein on. Nuorena omaksutaan uusia asioita helpommin ja uskalletaan pyytää neuvoja yksinkertaisissakin asioissa. Siksi tiedon jakaminen ja puitteiden luominen tiedon luontevalla jakamisella olisikin tärkeää. Varhaisessa nuoruudessa aloitetun valistamisen tärkeyttä ei voitane korostaa liikaa. Ohjaus saattaisi olla hyvä aloittaa jo nuoren

seksuaalisuuden heräämisen kynnyksellä, kun seurustelu alkaa olla ajankohtaista ja ymmärretään sukupuolieroja. (Vaaranen 2008b.)

Keskustelu on parisuhteen tukemiseen hyvin soveltuva ja keskeinen työmenetelmä. Keskusteluapu parisuhdeasioissa voisi olla ajankohtaista, kun muutetaan yhteen tai ollaan solmimassa liittoa. Tähän kuuluisi tietojen jakaminen parisuhteesta ja perheessä elämisestä. Tiedon jakamiseen sopisi monikin nuorten elämään liittyvä henkilö tai taho, kuten vanhemmat, koulu, harrastuspiirit ja avioliittoon vihkiä. Nuorille pareille olisi hyvä jo suhteen alussa kertoa, että arkirutiinit muuttuvat ja joidenkin sinkkuelämän arvojen mukaan eläminen ei toimi parisuhteessa. Kysymys on konkreettisten neuvojen antamisesta. Myös tieto siitä, että parisuhteen riitatilanteet ja myötä- ja vastamäkien vaihtelut ovat yleinen ilmiö, helpottaa monien ahdinkoa. Tärkeää nuorille pareille on myös tieto siitä, etteivät myönteiset kokemukset ja ns. onnellisuus synny itsestään. Onnellisuus ei synny esimerkiksi vauvan saamisesta tai vanhemmuudesta sinänsä. Myönteisten kokemusten ja onnellisuuden synty edellyttää tietoisia, asiallisia valintoja kotona ja parisuhteessa toimimisessa. (Vaaranen 2008b.)

Tiedon jakaminen ja vertaistuen pariin ohjaaminen ovat melko helposti järjestettäviä menetelmiä parisuhteen tukemiseen. Ohjaaminen tiedon lähteille tai vertaistuen pariin voi tapahtua antamalla esimerkiksi hyvä nettiosoite. Parisuhteen tukipalvelujen pariin opastaminen on tarpeellista tukea jo pienimpienkin pulmien kohdatessa. Näin voidaan osaltaan vaikuttaa hyvän keskustelukulttuurin syntymiseen. Toimiva vuorovaikutus ja keskusteluyhteys heti parisuhteen alusta alkaen ovat hyvä ennuste parisuhteelle. (Vaaranen 2008b.)

10 RAUMALTA SAATAVA TUKI PARISUHTEEN HOITAMISEEN

Suoranaisesti parisuhteen tukemiseen keskittyneitä palveluja on Raumalla melko vähän. Perheiden tukemiseen tarkoitettuja palveluita raumalaisille tarjoavat sekä julkiset että yksityiset ja yhdistysten palvelujärjestelmät. Monissa perheille suunnatuissa palveluissa on myös elementtejä, jotka tukevat parisuhdetta ja sen hoitamista. Parisuhteen tai perheen tukemiseen suunnattuja palveluja antavat sosiaalitoimen lasten-

suojelu ja perhetyö, kirkon Perheasiain neuvottelukeskus, äitiys- ja lastenneuvola, Kriisikeskus Ankkurpaikk' ja Rauman seudun katulähetys ry.

10.1 Sosiaalitoimen lastensuojelu ja perhetyö

Sosiaalitoimen lastensuojelun kautta saatava parisuhdetuki on yleensä avohuollon tukitoimena tehtävää perhetyötä. Rauman kaupungissa perhetyö jaetaan nopean tuen perhetyöhön ja pitkäaikaiseen perhetyöhön. Kummatkin niin sanotut avotyömuodot toimivat Rauman perhetukikeskuksen alaisuudessa. (Rauman kaupungin www-sivut 2009a.)

Nopean tuen perhetyö suuntautuu lastensuojelun asiakasperheille tai muille akuutissa tarpeessa oleville lapsiperheille. Tässä tukimuodossa mm. kartoitetaan perhetilannetta ja annetaan tarpeen mukaista palveluohjausta pyrkien aktivoimaan perhettä toimimaan yhdessä perheen ja sosiaalityöntekijän kanssa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Rauman kaupungin www-sivut 2009a.)

Perhetyön avulla lapset, nuoret ja heidän perheensä voivat saada tukea tapaamisina ja kotikäynnerein. Työskentelyssä pyritään tukemaan perheen omia voimavaroja. Tämä tapahtuu käyttäen sukupuu-, verkostokartta-, vanhemmuuden roolikartta-, VHT- (videoavusteinen vuorovaikutuksen ohjaus), toiminnallisuus- ja vertaisryhmämenetelmiä. Tähän kuuluu myös yhteistyö perheen elämään liittyvien henkilöiden ja tahojen kanssa. (Rauman kaupungin www-sivut 2009a.)

Muut sosiaalikeskuksen tarjoamat palvelut lapsiperheille keskittyvät lapsen isyyteen ja huoltoon, elatusturvaan, päivähoitoon, esiopetukseen sekä lastensuojeluun. On hyvä huomata, että sosiaalityöntekijät eri palvelujen puitteissa usein antavat tukeaan myös parisuhteeseen liittyvissä asioissa keskustelujen niitä sivutessa. Sosiaalityön lastensuojelussa on aloitettu perheterapeuttiset palvelut (perheistunnot, pariterapiat) mahdollisena lisänä lastensuojelun asiakkuuksiin Rauman perhetukikeskuksessa. Tähän palveluun ohjaa lastensuojelun sosiaalityöntekijä. (Rauman kaupungin www-sivut. 2009b.; Frimodig henkilökohtainen tiedonanto 13.11.2009.)

10.2 Perheneuvonta

Rauman evankelisluterilaisen seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus tarjoaa perheneuvontaa. Perheneuvonnan työskentelytapoja ovat yksilö-, pari- ja perheneuvottelut, hoidolliset ryhmät, työnohjaus, konsultaatio ja koulutus. Palvelua saa yksin, puolison tai perheen kanssa käymällä. Perheasiain neuvottelukeskus ei veloita käynneistä eikä edellytä kirkon jäsenyyttä palvelun saamiseksi. Keskuksen johtaja on Anne-Marie Hannus. (Rauman ev.lut. seurakunnan www-sivut 2009.)

10.3 Äitiys- ja lastenneuvolat

Odottava äiti ja hänen puolisonsa saavat äitiysneuvolan palveluita. Terveystenhoitaja auttaa huolehtimaan äidin ja sikiön terveydentilasta. Äitiysneuvolan kautta saa myös valmennusta lapsen syntymään ja hoitoon. Äitiysneuvolalla on apunaan yhteistyökumppaneita. (Salpa-Hanke 2006a.)

Lastenneuvolatyö keskittyy lapsen terveyden edistämiseen ja kokonaisvaltaiseen kaikkien osa-alueiden kehityksen turvaamiseen. Tämän tulee tapahtua koko perhettä huomioimalla. (SalpaHanke 2006b.)

Raumalla on kehitelty hyvinvointineurolamallia, jota kokeiltiin neuvoloissa ja koulu-terveydenhuollossa kesällä 2008. Malliin kuuluvat vanhemmaksi kasvun tukeminen, parisuhteen kasvun tukeminen, sosiaalisen tukiverkoston edistäminen, yksilön ja perheen terveyden ja mielenterveyden sekä psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen. (Komminaho henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009.)

Rauman alueen neuvolapalveluiden piirissä terveydenhoitajat kysyvät parisuhteesta heti ensimmäisellä raskausajan käynnillä. Vanhemmille annetaan hyvinvointineurolamallin mukainen kyselylomake, jossa kysytään useampia kysymyksiä myös parisuhteesta. Perheillä on mahdollisuus palata muillakin käynneillä parisuhdeasioihin. Terveystenhoitaja kysyy niistä raskauden kuluessa. Äideille tehdään myös parisuhdeväkivaltaseula, joka tuo puheeksi ottamisen välineen monenlaisissa parisuhdeasioissa. (Komminaho henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009.)

Tukea annetaan tarvittaessa yksilöllisesti sen mukaan, mikä perheen tilanne on. Joskus asiakkaalle voi riittää kuuntelu tai keskustelu terveydenhoitajan kanssa, toisinaan nähdään parhaaksi ohjata asiakas tai perhe psykologille tai antaa lähete perheasiain neuvottelukeskukseen tai muulle asiantuntijalle. (Komminaho henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009.)

Perhevalmennuksessa käsitellään jonkin verran parisuhdetta. Neuvola järjestää myös erillisen parisuhdeillan lähinnä ensi kertaa raskaana oleville. Parisuhdeiltaa vetävät Porin perheasiain neuvottelukeskuksen miestyöntekijä ja yksi Rauman terveydenhoitajista parityönä. (Komminaho henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009.)

Raumalla kokoontuu jonkin verran myös pienryhmiä synnytyksen hiljattain kokeneille. Näiden toteutuminen riippuu terveydenhoitajan mahdollisuuksista työajan puitteissa koota ryhmää. Tällaisessa ryhmässä voi synnytyksestä puhumisen ohella puhua parisuhteesta. Näihin ryhmiin osallistuu pääsääntöisesti äidit. (Komminaho henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009)

10.4 Ensi- ja turvakotipalvelut

Rauman seudulla ei ole omaa ensi- ja turvakotia. Lähin ensi- ja turvakoti on Esikko, Porissa. Sinne on myös raumalaisilla asiakkailla oikeus hakeutua. Se on tarkoitettu lähisuhteessaan väkivaltaa kohdanneille. Rauman Kriisikeskus Ankkurpaikk' järjestää myös turva-asumista Raumalla. (Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut 2006.)

10.5 Rauman Kriisikeskus Ankkurpaikk'

Rauman seudun mielenterveysseuran ylläpitämä kriisikeskus Ankkurpaikk' tarjoaa vapaaehtoisvoimin kriisipuhelinpalvelua. Puheluissa voidaan käsitellä myös parisuhteen ongelmia. Kriisikeskuksella on myös kriisityöntekijöiden asiakasvastaanotto. Toimipaikat ovat Raumalla ja Eurassa. Kriisityöntekijän kanssa voidaan käydä yksin tai pareittain läpi parisuhteen asioita. Näiden lisäksi on mahdollista hakea tukea Tu-

kiasema.net verkkosivuilta ja nettikeskusteluista. (Rauman mielenterveysseura ry:n www-sivut 2009.)

10.6 Rauman seudun katulähetys ry

Rauman seudun katulähetys ry on kristillinen yhdistys, joka pyrkii tuomaan kristillisen diakonian periaatteista nousevia uusia toipumisen ja eheytyksen mahdollisuuksia erityisen vaikeassa asemassa oleville. Toiminta sisältää kaksi päiväkeskusta, tukiasumisyksikköjä, perhetyötä ja työ- ja koulutusohjelmaa. Parisuhteen tukeminen ei ole erillinen palvelu, mutta perhetyön puitteissa se jonkin verran toteutuu. (Rauman seudun katulähetys ry.)

10.7 Suunnitteilla olevat perheneuvolapalvelut

Erityistä perheneuvola ei Raumalla ole. Sosiaali- ja terveystoimen yhdistymistyössä asia otetaan huomioon puuttuvana palvelukohtana. Suunnitteilla ovat verkostomaiset perheneuvolapalvelut, mutta ne ovat vasta suunnitteluvaiheessa. (Frimodig henkilökohtainen tiedonanto 13.11.2009.) Muutosten myötä on osa aiemmista verkostosta löytyvistä palveluista muuttunut vaikeasti saatavaksi tai korkeamman kynnyksen palveluksi. Tällainen muutos on mm. lastenpsykiatristen palvelujen osalta siirtyminen erikoissairaanhoidon piiriin. Tuon siirtymän seurauksena palveluista tuli lähetteen perustuvia.

10.8 Muualta saatavaa tukea raumalaisille parisuhteen hoitamiseen

Lisäksi raumalaiset voivat saada tukea muilta kuin raumalaisilta toimijoilta. Monet yhdistykset ja järjestöt järjestävät parisuhde- ja avioliittotapahtumia eri puolilla Suomea. Tilaisuuksia on myös Rauman seudulla. Osa palveluista ja tapahtumista on luonteeltaan valtakunnallisia tai laajemmalle kuin yhden kunnan seudulle kohdistettuja. Rauman seudun asukkailla on mahdollisuus käyttää näitäkin palveluja. Neuvontaa, terapiaa, tietoa tai verkkokeskusteluja on myös Rauman seudun asukkailla mahdollisuus hyödyntää. Tällaiset palvelut täydentävät paikkakunnan palveluista saatavaa tukea. Näistä tukipalveluista on tarkempaa tietoa liitteessä. (Liite 1.)

11 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

11.1 Lähtökohdat

Opinnäytetyön aihe syntyi henkilökohtaisesta kiinnostuksesta perhe- ja parisuhdeasioita kohtaan. Olen tehnyt 15 vuotta avioliitto- ja parisuhdetyötä. Noiden vuosien varrella saatu kokemus ja parisuhdekoulutus ovat antaneet näkemyksiä parisuhteen tuesta ja sen vaikutuksista lapsiperheen hyvinvointiin. Halusin selvittää oman paikkakunnan tilannetta. Tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti lapsiperheiden palvelujen kehittämiseen. Parisuhteen tukeminen voi olla palvelu, joka osaltaan ennaltaehkäisee lastensuojelun tarvetta.

Rauman sosiaalitoimen lastensuojelun yksikkö tilasi opinnäytetyön. Opinnäytetyössä tehtävä kysely Raumalaisten lapsiperheiden tarpeesta saada tukea parisuhteensa hoitamiseen ja tuen saamisesta kytketään lastensuojelun suunnitelman (vrt. Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 12§.) laadintatyöhön yhtenä kokemustiedon tuottajamallina.

11.2 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tarkoitukseni on pyrkiä selvittämään, *millaisia palveluja Raumalla asuvat lapsiperheiden vanhemmat tarvitsisivat parisuhdettaan tukemaan.*

Samalla tarkoituksena on koota tietoa siitä, miten lapsiperheille suunnattuja palveluja voitaisiin Raumalla yleisestikin kehittää. Tulokset annetaan tiedoksi raumalaisten lapsiperheiden palveluja suunnitteleville ja palveluja tuottaville tahoille.

Yksi tutkimuksen päätavoitteista on koettaa kohderyhmälle tehdyn kyselyn avulla hahmottaa, onko tällä alueella palveluiden kehittämisen tarvetta ja mihin suuntaan. Sitä, kuka tai mikä taho olisi sopivin palvelujen järjestäjä, ei ole etukäteen määritelty. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa lapsiperheiden palvelujen suunnittelua helpottavaa ja ohjaavaa tietoa. Lähinnä pyritään saamaan tietoa raumalaisten lasten vanhempien tarpeista parisuhdetukeen. Tuloksia käytetään Rauman kaupungin lakisää-

teisessä lastensuojelusuunnitelmassa. Tulokset ovat myös Rauman kaupungin terveystoimen käytettävissä.

Raumalaisten vanhempien parisuhteensa hoitamiseen saaman ja tarvitseman tuen kartoittamisen tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Minkä tyyppisen tuen tarvetta parisuhteelle ilmenee raumalaisten vanhempien keskuudessa?
2. Millaista tukea parisuhteen hoitamiseen kaivataan lisää?
3. Milloin tukea parisuhteen hoitamiseen toivotaan?
4. Mistä tukea halutaan?
5. Keneltä tukea halutaan?
6. Miltä osin tarjonta vastaa esitettyä tarvetta parisuhdetukeen?

12 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTON KERUU

12.1 Aineistonkeruumenetelminä kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen lähestymistapa

Opinnäytetyössäni on sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen lähestymistavan piirteitä. Aineistonkeruutapojen perusteella ei voida tehdä selvää rajaa kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen välille (Helakorpi 1999, 51). Kvantitatiivisena opinnäytetyössäni voidaan pitää empiirisen aineiston keruuta strukturoidulla kyselylomakkeella (Helakorpi 1999, 50). Kvalitatiivisia piirteitä työhön tuo kyselylomakkeessa annettu avoin mahdollisuus vastata joihinkin kysymyksiin omin sanoin (Helakorpi 1999, 50).

Opinnäytetyöni tutkimuksellinen osa on kartoittava. Kartoittava tutkimus on useimmiten kvalitatiivista tutkimusta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 134). Kartoitus on kuvailevan tutkimuksen yksi alaluokka (Helakorpi 1999, 27). Kuvailevan tutkimuksen toteutusmenetelmät voivat olla sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia toistensa täydentämiseksi ja tutkimuskohteesta riippuen (Helakorpi 1999, 26), kuten opinnäytetyössäni.

12.2 Kohderyhmän rajaaminen

Tutkimuksen kohderyhmä on Raumalla asuvat lapsiperheet. Raumalla oli 4 204 lapsiperhettä vuonna 2008 (Tilastokeskuksen www-sivut 2009). Koska varhaisessa vaiheessa annettu parisuhteen tuki toimii todennäköisesti parhaiten ongelmia ennaltaehkäisevästi, tutkimus kohdistettiin pienten eli alle kouluikäisten lasten vanhemmille sekä lasta odottaville pareille. Tällaisia perheitä Raumalla oli 2 047 vuonna 2008. (Tilastokeskuksen www-sivut 2009.)

Aineisto kerättiin äitiys- ja lastenneuvoloiden kautta, koska neuvolat tavoittavat lähes sataprosenttisesti odottavat äidit ja alle kouluikäisten lasten perheet. Perheenlisäystä odottavat vanhemmat oli perusteltua ottaa mukaan, sillä lähtökohtana on, että tuleva lapsi saattaa vaikuttaa parisuhteeseen jo odotusvaiheessa ja odotusajan valmistautuminen lapsiperhe-elämään on tärkeää.

12.3 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimusaineisto kerättiin lomakekyselyn avulla. Kysely jaettiin Rauman neuvola-verkoston kautta vuoden 2009 kesä-elokuun aikana. Jokaiselle otoksen perheelle jaettiin saatekirje (Liite 2), kyselylomake (Liite 3) ja postimerkillä ja palautusosoitteella varustettu vastauskuori. Kumpikin puoliso täytti lomakkeen itsenäisesti ja palautti vastauksensa yhteisessä kuoressa.

Terveystenhoitaja ei selvittänyt lomaketta jakaessaan, oliko asiakkaalla parisuhde vai ei. Näin kyselyjä saatettiin jakaa myös sellaisille, joilla ei parisuhdetta ollut. Tämä teki kuitenkin mahdolliseksi saada tietoa myös niiltä, joiden parisuhde oli mahdollisesti kariutunut omien lasten ollessa alle 7-vuotiaita. Lomakkeisiin vastattiin nimettömänä. Neuvola ei kerro kyselyn saaneiden tietoja. Myöskään neuvola ei saa tietoa, ketkä kyselyyn vastasivat. Tällä tavoin varjeltiin yksilön henkilöllisyyttä julkisesti käytettävien tietojen yhteydessä.

Kysymyslomakkeita jaettiin neuvolan asiakkaille, 100 talouteen. Kuhunkin talouteen meni kaksi lomaketta (yhteensä 200) riippumatta siitä, oliko vastaanottava asiakas

parisuhteessa vai ei. Kyselylomakkeita palautettiin 57, joista kaksi oli tyhjiä. Tällöin vastausprosentti oli 29 palautettujen lomakkeiden perusteella.

Rauman neuvoloiden asiakkaille on lyhyen ajan sisällä jaettu runsaasti kyselyjä. Neuvolan asiakkaiden keskuudessa saattoi olla havaittavissa jonkinlaista vastausväsymystä kyselyihin. Eräs neuvolan terveydenhoitaja kuvaili kiusalliseksi samanaikaisesti asiakkaalle jaettavien kyselyjen runsautta. Opinnäytetyön kyselyn yhteydessä hänen tuli jakaa asiakkaalle samalla käynnillä jopa kolme muuta kyselyä. Nämä seikat eivät ole voineet olla vaikuttamatta alhaiseen vastausprosenttiin (vrt. Hirsjärvi ym. 2008, 191).

13 VASTAAJIEN TAUSTAA

Kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 57. Kaksi palautettua vastauslomaketta oli tyhjiä.

Taulukko 2. Vastaajien sukupuolet ja iät

	naisia	miehiä	19–26 - vuotiaita	27–33 – vuotiaita	34 –43 - vuotiaita
vastaajat	30	25			
jakauma			22 %	51 %	27 %

Vastauksia tuli yhteensä 57, joista kaksi oli tyhjiä. Vastaajissa oli 25 paria. Yksin annetuista vastauksista kaikki oli naisten antamia. Vastaajien keski-ikä oli 30 vuotta. Nuorin vastaaja oli 19- ja vanhin 43-vuotias.

Taulukko 3. Vastaajien työllisyystilanne

kokopäivätyössä	perhe- tai hoitovapaalla	opiskelija	osa- aikatyössä	työtön
28	18	7	2	1

Suurin osa vastaajista oli kokopäivätyössä olevia tai perhe- ja hoitovapaalla.

Taulukko 4. Vastaajien siviilisäätö ja vastaavat osuudet kohderyhmässä Raumalla

	avioliitossa	avoliitossa	naimaton	eronnut
vastaajat	35 = 64 %	18 = 33 %	1 = n. 2 %	1 = n. 2 %
raumalaiset alle 7- vuotiaiden lasten van- hemmat	62 %	26 %	-	-

Vastaajat olivat pääasiassa avioliitossa ja avoliitossa olevia. Vastaajat jakautuivat siviilisäädyltään suunnilleen samoin kuin koko alle 7-vuotiaiden lasten vanhempien joukko Raumalla. Avioliitossa olevista 8 oli ollut nykyisen puolisonsa kanssa ensin avoliitossa.

Avoliitossa oli oltu vajaasta vuodesta 12 vuoteen. Avioliitossa oli oltu samoin vajaasta vuodesta 14 vuoteen. Kolmen parisuhde oli päättynyt omien lasten ollessa 0-7-vuotiaita tai lapsenodotusaikana. Näillä parisuhteen päättymisestä oli kulunut yksi, kahdeksan ja kymmenen vuotta.

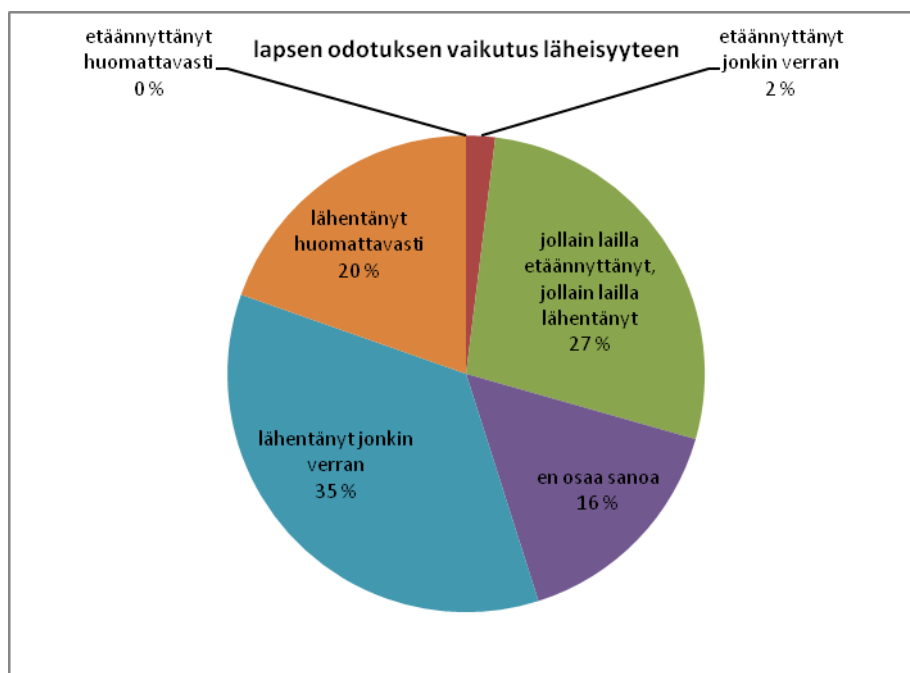
Vastaajista 43:lla oli lapsia. Ensimmäistä lastaan odotti 8. Vastaajista puolelle oli tulossa lapsi (mukana myös miehet).

Vastaajista 49 oli biologinen vanhempi kaikille perheen lapsille. Kolme vastaajaa ilmoitti kumppanin olevan biologinen vanhempi osalle lapsista. Yksi vastaaja kertoi olevansa sosiaalinen vanhempi perheen lapsille. Sosiaalinen vanhempi tarkoittaa perheessä asuvaa aikuista, jolla ei ole biologista sidosta tai huoltajuusvastuuta lapselta. Hän huolehtii kuitenkin jokapäiväisistä tehtävistä, hoivaa ja pitää huolta.

14 VASTAUSTEN TARKASTELUA

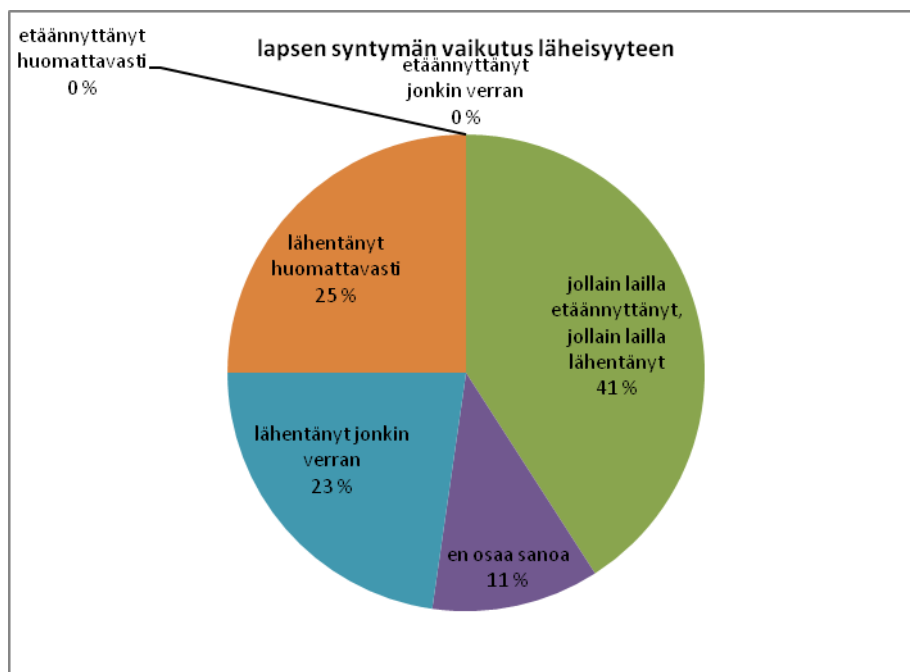
14.1 Vanhemmuuden vaikutuksia vastaajien parisuhteeseen

Kyselyn aluksi taustatietojen lisäksi haluttiin selvittää, miten vastaajat ovat kokeneet lasten ja vanhemmuuden vaikuttaneen omaan parisuhteeseensa. Kaaviot 1, 2 ja 3 kuvaavat saatuja vastauksia.

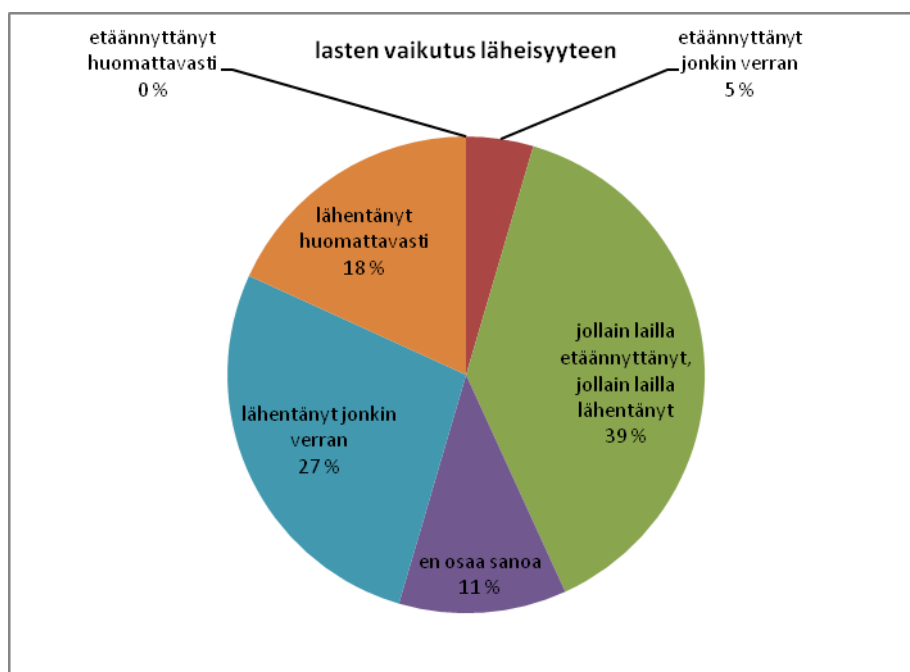
Kaavio 1. Lapsen odotuksen vaikutus vanhempien keskinäiseen läheisyyteen

Yli puolet koki odotusajan vaikuttaneen myönteisesti läheisyyteen.

Kaavio 2. Lapsen syntymän vaikutus vanhempien keskinäiseen läheisyyteen

Yllättävä huomio on, että syntymän yhteydessä on lisääntynyt lähentymisen kanssa samanaikainen etääntyminen parisuhteessa.

Kaavio 3. Lapsen vaikutus vanhempien keskinäiseen läheisyyteen

Lapsi näyttää yhdistävästä vaikutuksestaan huolimatta aiheuttavan puolisoien etääntymistä.

Raumalaiset vanhemmat kuvaavat tilannettaan samansuuntaiseksi kuin muut suomalaiset vanhemmat. Lapsen syntymä ja lapset olivat monen mielestä vaikuttaneet lähentävästi omaan parisuhteeseen (Kaavio 3 ja 4). Samanaikaisesti lapsen syntymä tai odotus oli monen mielestä myös etäännyttänyt puolisoita toisistaan (Kaavio 2 ja 1). Lapset etäännyttivät puolisoita enemmän kuin synnytys tai odotus (Kaavio 3, 2 ja 1).

Lapset olivat tuoneet vastaajien parisuhteeseen iloa, merkitystä ja tyytyväisyyttä. Samanaikaisesti 47 % koki lasten tuoneen parisuhteeseen myös väsymystä ja 36 % ristiriitoja. Nämäkin tiedot ovat hyvin samansuuntaisia muihin suomalaisiin verrattuna.

Lisäksi jotkut vastaajat kertoivat lasten tuoneen parisuhteeseensa muun muassa seuraavia asioita:

- *Kiirettä*
- *Oman ajan vähenemistä*
- *Keskinäistä aikaa toivoisi kuitenkin olevan enemmän*
- *Yhteenkuuluvuuden tunnetta*
- *Seksielämän vähenemistä*

Kerrotut asiat vahvistavat sitä käsitystä, että pienten lasten vanhemmilla on vaikeuksia löytää aikaa parisuhteelleen.

Kaikki vastaajat kertoivat lapsen tuoneen myös heille henkilökohtaisesti iloa. Lisäksi vastaajat kertoivat lapsen tuoneen heille itselleen seuraavia asioita:

- *Läheisyyden tunnetta*
- *Vastuuta*
- *Yllätyksiä*
- *Lapset ovat meidän perheen voimavarvoja!*
- *Asioiden pohtimista eri näkökulmista*
- *Toisten huomioon ottamista*
- *Aikuistumista*
- *Itsetuntemusta*
- *Itsevarmuutta*
- *Huolta ja murhetta myös*

Näistä vastauksista voidaan päätellä, että vastaajat myös kykenivät erottelemaan lasten vaikutusta itselleen henkilökohtaisesti lasten vaikutuksesta parisuhteeseen.

Kysyttäessä vanhemmuuden vaikutusta parisuhteelle vastaajat pitivät sitä useimmiten myönteisenä (69 %), mutta osa koki sen haitallisena (8 %). Vastaajien ajatukset olivat hyvin samansuuntaisia Paajasen tutkimuksen (Paajanen 2005, 51–53) tulosten kanssa mm. siinä, että yhteisestä ajasta tuleva puute vaikeuttaa parisuhteen hoitamista. Äidin ja naisen tai isän ja miehen roolin yhteensovittamisessa koki vaikeutta 5 %.

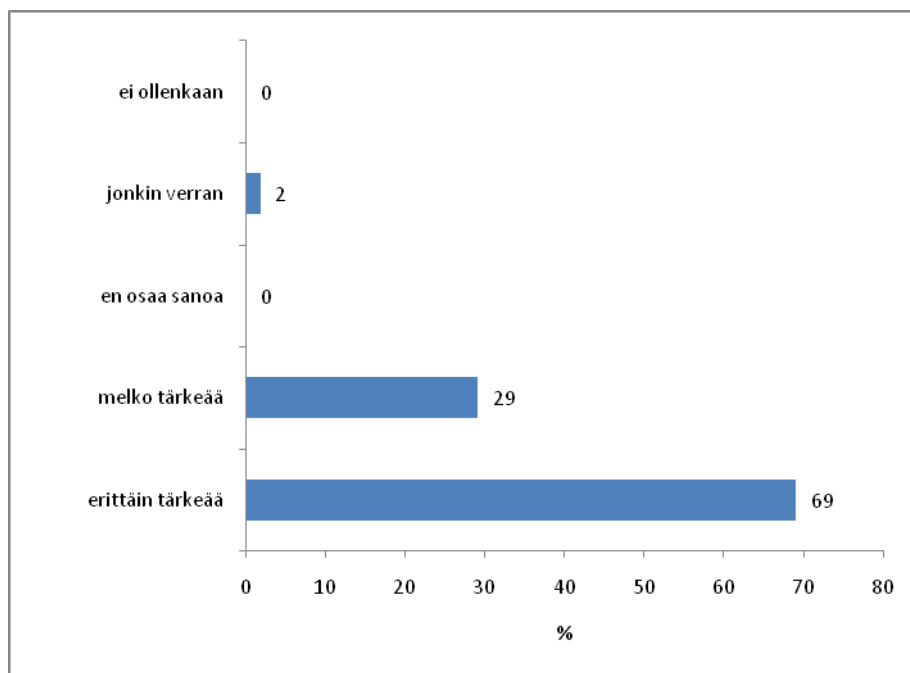
19 % vastaajista ilmoitti riitelyn lisääntyneen lasten synnyttyä, 48 % riitelevänsä saman verran kuin ennen lasten syntymää. Riidat eivät olleet lisääntyneet samassa suhteessa lasten myötä lisääntyneiden ristiriitojen kanssa. Onkin tarpeen huomata, että ristiriita ei automaattisesti johda riitaan eivätkä kaikki lapsen myötä tulleet ristiriidat ole parisuhteeseen liittyviä. Lapsen tuoma henkilökohtaisen elämän ristiriita voi liittyä vaikkapa ajankäyttöön, jota nyt määrittääkin muiden tehtävien ja omien tarpeiden lisäksi lapsen tarpeet. Vaikka riitelyn määrä oli monilla vähentynyt tai pysynyt samana, on merkittävä huomio tuloksista riitelyn lisääntyminen lähes viidenneksen parisuhteessa. Ristiriitojen ja riitelyn lisääntyminen oli todettu myös Paajasen (2005) tutkimuksessa.

Vastaajista 98 % koki voivansa parisuhteessaan tällä hetkellä melko hyvin tai erittäin hyvin. Vastaukset on siis annettu tilanteessa, jossa ei ole akuuttia kriisiä tai voida pahoin omassa parisuhteessa.

14.2 Vanhemmat pitävät parisuhdetta ja sen hoitamista tärkeänä

Kysyttäessä, pitääkö vastaaja parisuhdetta ensisijaisena, toissijaisena vai merkityksettömänä perhettä ajatellen, ilmoitti 85 % pitävänsä sitä ensisijaisena. Toissijaisena sitä piti vain 7 %. Kukaan ei pitänyt sitä merkityksettömänä. Osa ei osannut sanoa, miten määrittelisi parisuhteen merkityksen perhettä ajatellen.

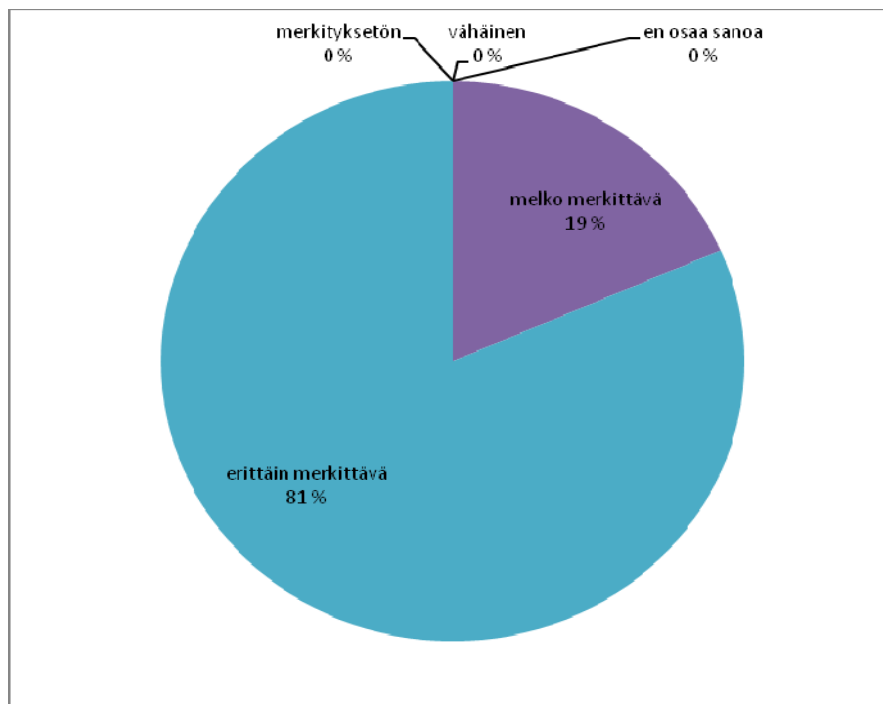
Vastaajilta kysyttiin myös mielipiteitä parisuhteen hoitamisesta ja parisuhteen merkityksestä lapsille.

Kaavio 4. Parisuhteen hoitamisen tärkeys pienten lasten vanhemmille

Lähes kaikki vastaajat pitivät parisuhteen hoitamista tärkeänä pienten lasten vanhemmille. Kyselyn yhteydessä ei määritelty tarkemmin, mitä tarkoitetaan pienillä lapsilla. Vastaajilla voi siis olla omia määritelmiä siitä. Voidaan olettaa, että kyselyn jakaminen perheisiin, joissa on alle 7-vuotias lapsi tai tulossa lapsi, olisi ohjannut vastaajien mielikuvaa pienten lasten iästä.

Kyselyssä tiedusteltiin myös vastaajien mielipidettä vanhempien parisuhteen merkityksestä lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle.

Kaavio 5. Vanhempien keskinäisten välien merkitys lapselle

Kaikki vastaajat pitivät vanhempien keskinäisiä välejä lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle merkittävänä, erittäin merkittävänä 81 %. Vanhempien hyvien välien uskotaan luovan lapselle turvallisuutta ja 2/3 piti sitä myös perustana lapsen terveelle kehitykselle, kasvulle ja hyvinvoinnille sekä parisuhteen mallina lapselle. Puolet pitää sitä hyvänä tai huonona kasvuympäristönä. Kyseisen vaihtoehdon kohdalla oli vastaajia todennäköisesti hämmentänyt ”hyvä” ja ”huono” vaihtoehtojen samanaikaisuus. Jotkut vastaajista olivatkin vetäneet huono -sanana yli. Muutama vastaaja korosti:

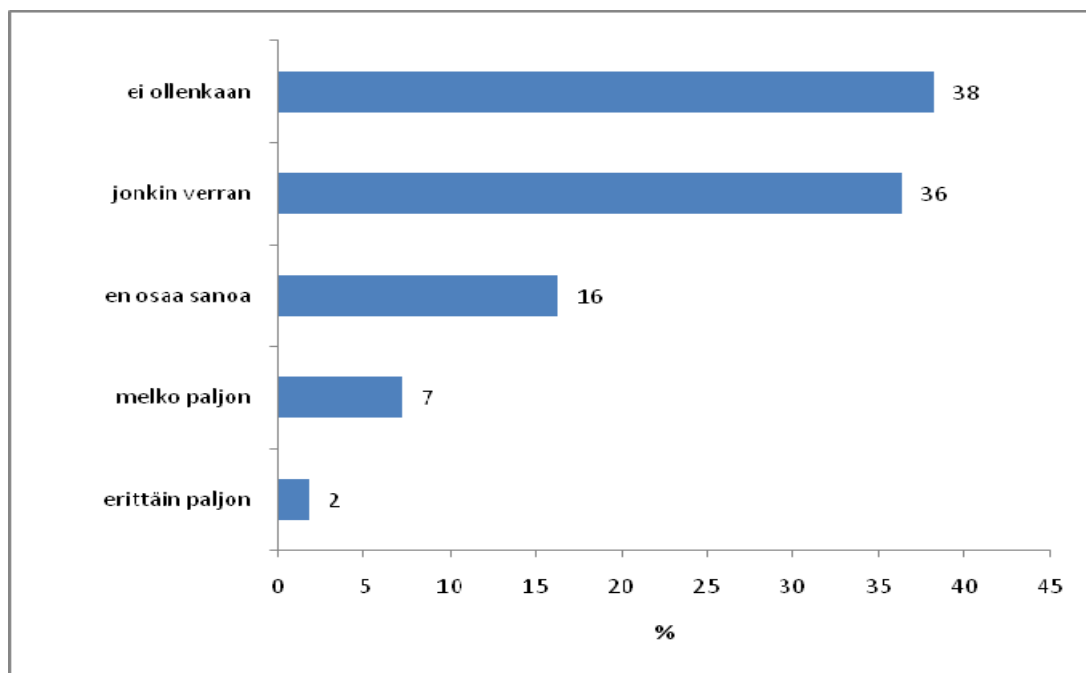
Vanhempien parisuhde on lapsen koti.

Vastaajista moni uskoi vanhempien jatkuvan riitelyn olevan lapsille jollain lailla haitallista. Sen uskoi 73 % aiheuttavan psyykkistä vahinkoa. Turvattomuutta sen ajatteli luovan 95 % ja pelottavan lasta 82 %.

Parisuhdetta siis arvostetaan ja sen uskotaan vaikuttavan merkittävästi lasten hyvinvointiin ja kehitykseen.

14.3 Vanhemmat tarvitsevat tukea parisuhteensa hoitamiseen

Seuraavassa kartoitetaan vastaajien mielipiteitä parisuhdetuen tarpeesta ja toteutumisesta.

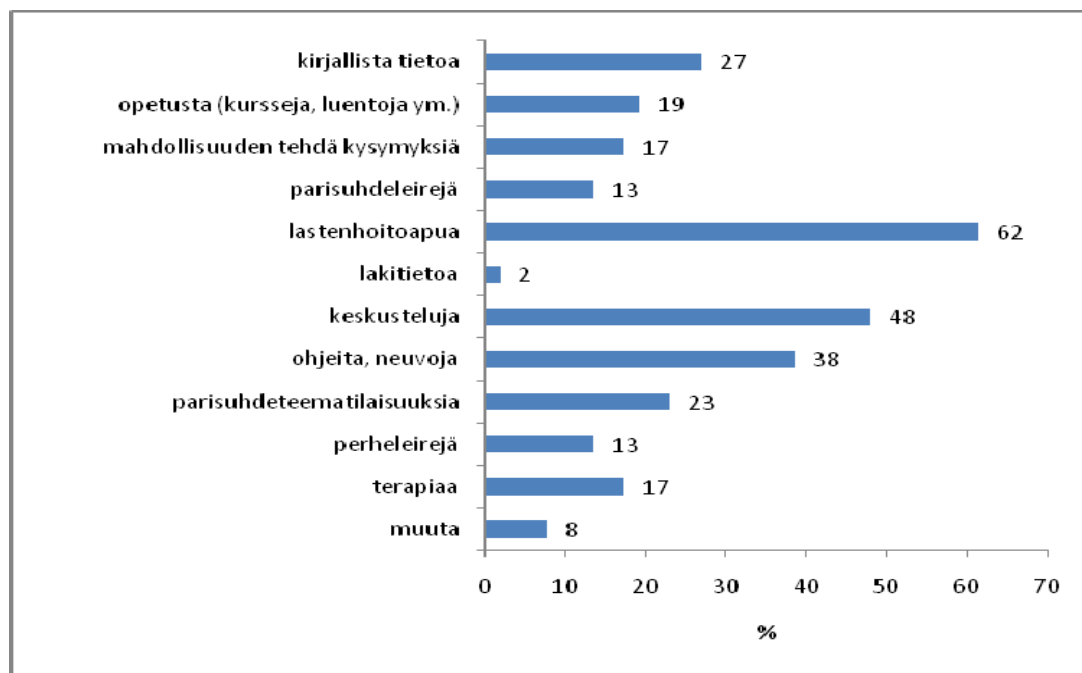

Kaavio 6. Vastaajien mielipide tarpeestaan saada tukea parisuhteen hoitamiseen

Ainakin jonkinlaista tukea parisuhteensa hoitamiseen oli kaivannut 45 % vastaajista. 16 % ei osannut sanoa, onko kaivannut tukea parisuhteelleen. Vaikka niitäkin oli 38 %, jotka eivät ole kaivanneet tukea parisuhteensa hoitamiseen, on merkittävä osa kaivannut tukea.

14.4 Parisuhteen hoitamiseen halutaan monenlaista tukea

Tukea parisuhteelle oli kaivattu. Seuraavasta kaaviosta nähdään, millaista tukea vastaajat ovat kaivanneet parisuhteelle. (Kaavio 7.)

Kaavio 7. Vastaajien kaipaama tuki parisuhteensa hoitamiseen

Selkeästi kaivatuin tuki parisuhteen hoitamiseen olisi vanhempien mielestä lastenhoitoapu. On syytä huomata, että tätä kaivattaisiin siis nimenomaan tueksi parisuhteen hoitamiseen. Pienten lasten vanhempien kahdenkeskinen aika on rajallista ja suhteelle tärkeistä asioista voi olla hankala keskustella lasten läsnä ollessa. Samoin se, että voi antaa ja saada jakamatonta huomiota puolisoitten kesken, on sinällään suhteen hyvinvoinnille tärkeää. Tämä on usein hankalaa, kun lapset vaativat huomiota paljon. Siksi lastenhoitoapu voitaisiin kokea suurena apuna parisuhteen hoitamiseen. (Kaavio 7.)

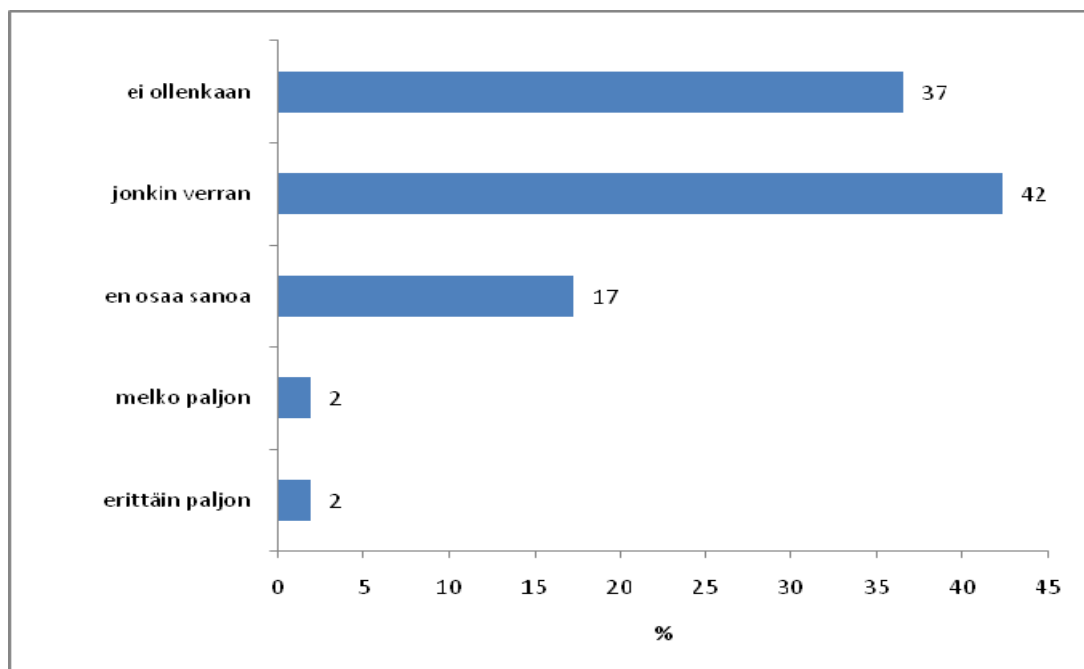
Keskustelut sekä ohjeet ja neuvot olisivat myös suosittuja tukemisen tapoja. Kirjallisuuden, teematilaisuuksien ja kurssien kautta saatavalle tuelle olisi myös kohtuullisen kokoinen kannattajajoukko. (Kaavio 7.) Lisäksi vastaajat olisivat toivoneet tueksi *kavereita ja ystäviä sekä heidän kanssaan käytyjä keskusteluja.*

Kaipausta keskustelutukeen näytti kasvavan lapsiluvun mukana. Kirjallista tietoa, keskusteluja, mahdollisuuden tehdä kysymyksiä sekä ohjeita ja neuvoja kaipasivat useammin ne, joilla oli jo ainakin yksi lapsi, kuin lasta odottavat. Parisuhdeteematilaisuuksia taas kaipasivat selkeästi useammin lasta odottavat kuin ei-odottavat.

Tietoa siitä, miten perheessä pitäisi elää eli perhetaitojen opetusta kaipasi 36 %. Paljon sitä kaipasi 11 %. Epävarmoja tästä asiasta oli 18 %. Tämä tulos on yhteneväinen aikaisempien tutkimusten kanssa. Perhebarometrin 2005 (Paajanen 2005) selvityksessä ja Vaarasan tutkimuksessa (2008b; 2008c) todettiin perhetaitojen puutetta olevan havaittavissa ja niiden opetusta kaivattavan erityisesti nuorissa perheissä. Perhetaitojen opetukselle näyttäisi siis olevan tarvetta myös Raumalla.

14.5 Tukea parisuhteen hoitamiseen tarvitaan jo ennen ongelmien syntymistä

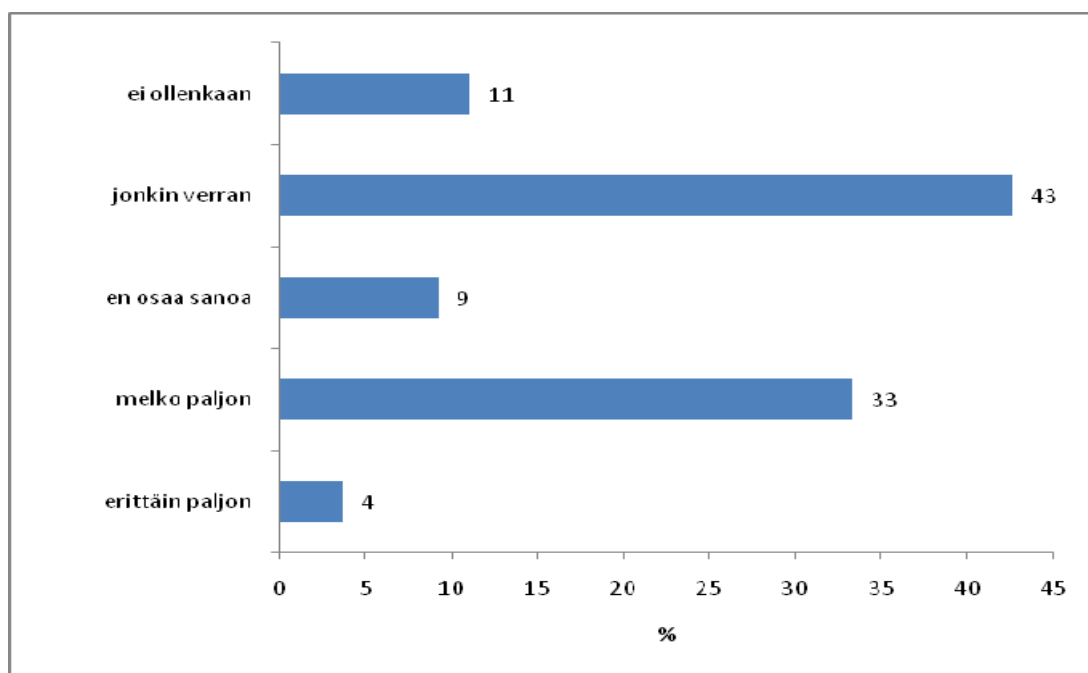
Tukea parisuhteelle kaivataan ja lastenhoitoapu sekä keskustelut ja neuvonta ovat toivotuimpia. Haluttiin myös selvittää, toivovatko vanhemmat parisuhdetukea vasta ongelmien ilmaantuessa vai jo ennaltaehkäisevästi.

Kaavio 8. Ennaltaehkäisevän tuen tarve ennen ongelmien syntymistä

Vanhemmat kaipaavat tukea parisuhteen hoitamiseen jo ennen ongelmien syntyä eli ennaltaehkäisevää tukea. Tätä mieltä oli yhteensä 46 % vastaajista. Niitäkin oli 37 %, jotka eivät odota tukea ennaltaehkäisevästi. Se ei välttämättä tarkoita, että kyseiset vastaajat vastustaisivat tällaista tukea.

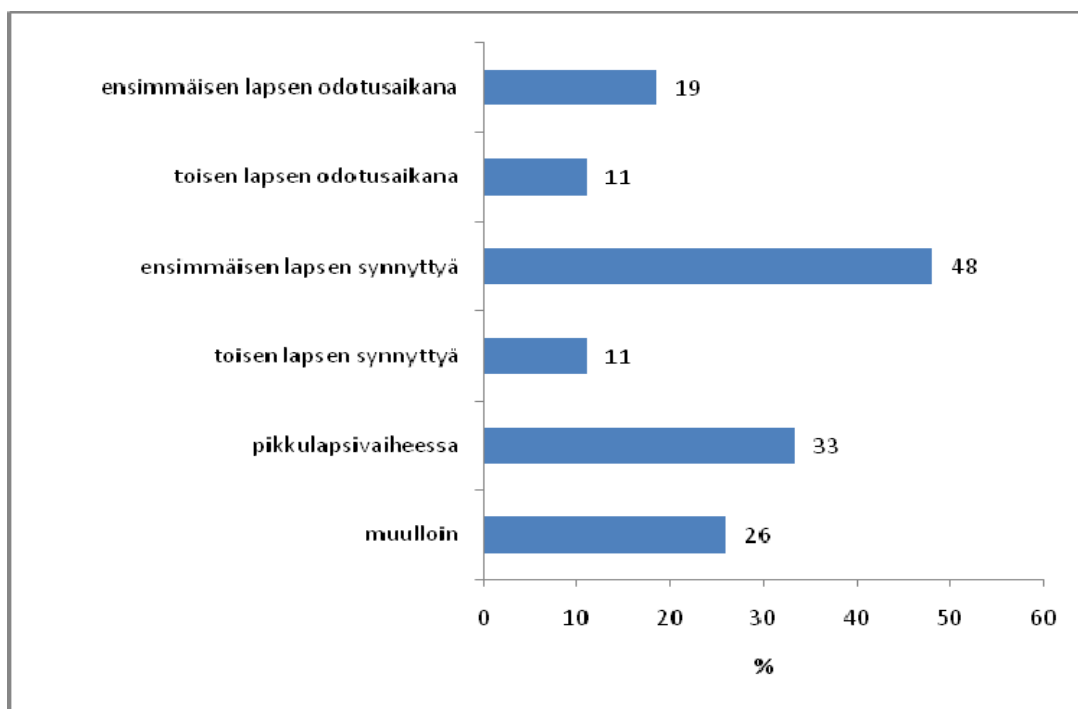
Kun kysyttiin toiveita parisuhdetuen saamiseen ongelmien kohdatessa, kasvoi tukea odottavien joukko.

Kaavio 9. Toive korjaavan tuen saamisesta ongelmien kohdatessa

Ennaltaehkäisevä tuki oli monen mielestä tarpeellista. Viimeistään kuitenkin parisuhteen hoitamiseen haluttaisiin tukea ongelmien ilmaantuessa parisuhteeseen (80 %). Huomion arvoinen seikka on myös, että aina on joitakin, jotka eivät halua ottaa vastaan minkäänlaista tukea edes ongelmien ilmaantuessa (11 %). Näin vastanneista oli kaikki miehiä. (Kaavio 9.)

Aikaisemmin kävi ilmi, että 45 % oli kaivannut tukea parisuhteelleen (Kaavio 6). Haluttiin vielä selvittää, milloin tätä tukea on kaivattu.

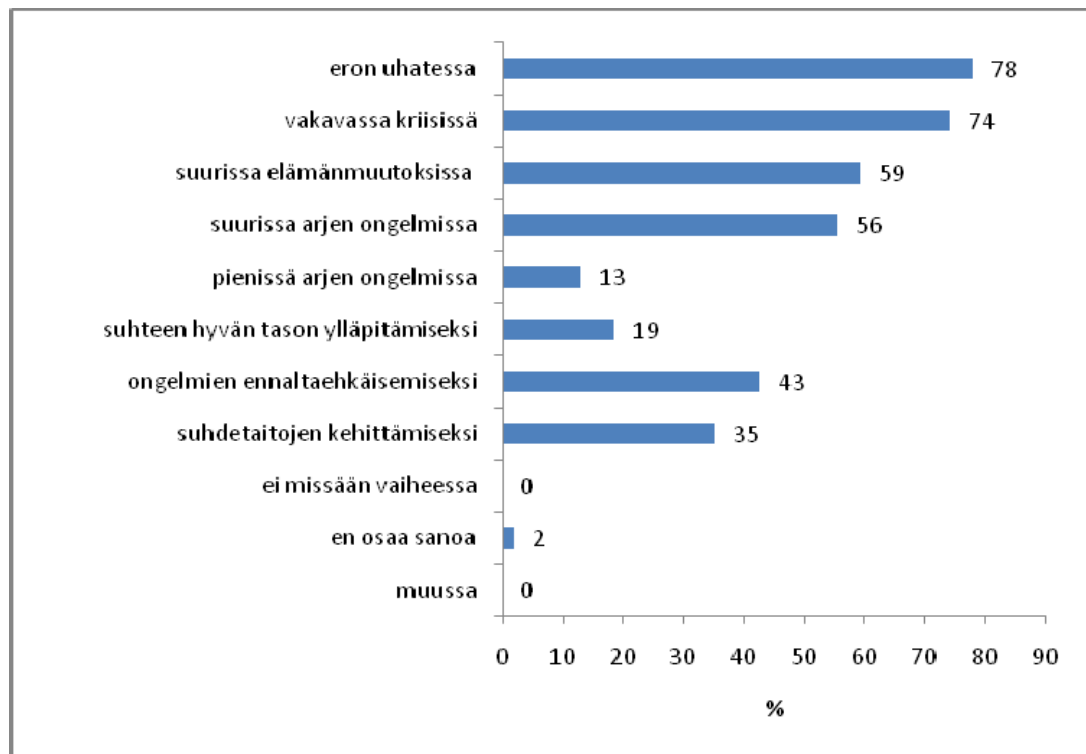

Kaavio 10. Vaiheet, joissa vastaajat ovat kaivanneet tukea parisuhteelleen

Parisuhdetuen tarve oli vanhemmilla painottunut vaiheeseen, jossa ensimmäinen lapsi oli syntynyt ja pikkulapsivaiheeseen. Ensimmäisen lapsen odotusaikana tukea parisuhteelle kaivattiin harvemmin. Tähän saattaa olla selityksenä, että neuvolassa panostetaan melko paljon tämän vaiheen tukeen. Toisaalta lapsen tuoma arkitodellisuus aukenee täysin vasta, kun lapsi on syntynyt. Tällöin tuen tarvekin saattaa lisääntyä. (Kaavio 10.)

Tukea kaivanneet miehet kokivat tuen tarpeen useimmin ajoittuvan ensimmäisen lapsen syntymän jälkeiseen aikaan. Vastanneiden naisten keskuudessa tuen tarve oli painottunut ensimmäisen lapsen syntymän jälkeisen vaiheen lisäksi myös pikkulapsivaiheeseen. Naiset kaipasivat miehiä useammin odotusaikana tukea parisuhteen hoitamiseen.

On myös syytä huomioida, että 26 % ilmoitti kaivanneensa tukea muulloin kuin odotus-, synnytys- tai pikkulapsivaiheessa. Muulloin ilmenevää tarvetta saattaa selventää vastaajien mielipide siitä, millaisessa parisuhteen vaiheessa yleensä parisuhdetuki olisi tarpeellista.

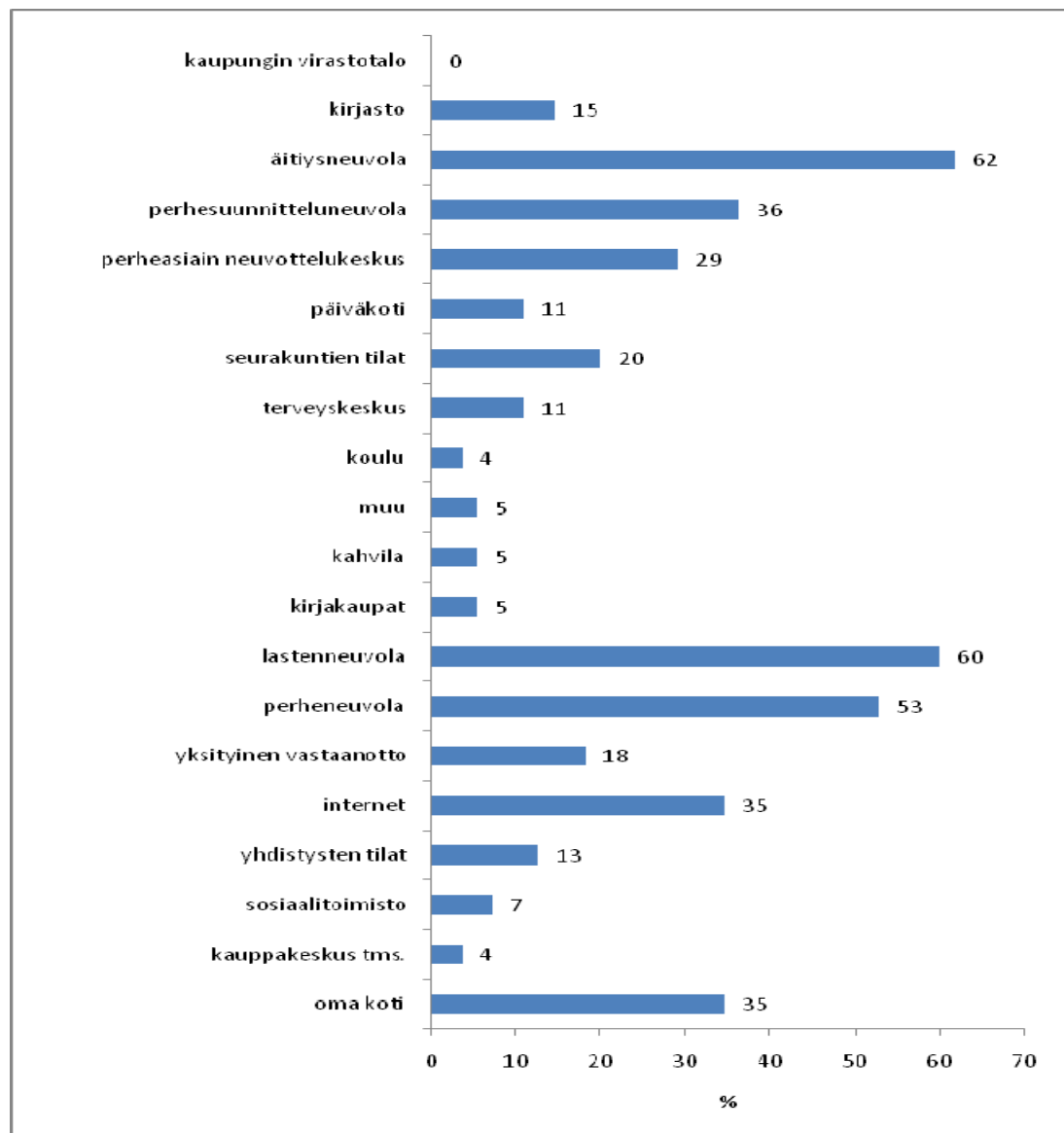
Kaavio 11. Parisuhteen vaiheet, joissa vastaajista tuki sen hoitamiselle olisi tarpeen

Valtaosa vastaajista pitäisi tukea tarpeellisena eron uhatessa ja vakavassa kriisissä. Yli puolet piti sitä tarpeellisena myös suurissa arjen ongelmissa. (Kaavio 11.) Vakavassa kriisissä tukea piti tarpeellisena huomattavasti useampi nainen kuin mies.

Yli puolet piti tukea tarpeellisena suurissa elämänmuutoksissa. Suuret elämänmuutokset eivät välttämättä ole negatiivisia, tällainenhan on lapsen syntymäkin. Ennaltaehkäisevän tuen kannatus oli tässä samaa luokkaa kuin vastaajien omat toiveet sellaisen saamisesta (vrt. Kaavio 8.). Suhdetaitojen kehittämiseksi, suhteen tason ylläpitämiseksi ja pienissä arjen ongelmissa siitä olisi myös hyötyä vastaajien mielestä. (Kaavio 11.) Suurissa elämänmuutoksissa, ongelmien ennalta ehkäisemiseksi sekä pienissä arjen ongelmissa oli kannattajina selvästi enemmän naisia kuin miehiä.

14.6 Tukea parisuhteen hoitamiseen haluttaisiin neuvolasta

Toivotuimmat tukimuodot parisuhdetueksi olivat lastenhoitoapu, keskustelut, ohjeet ja neuvot, kirjallinen tieto ja parisuhdeteematilaisuudet (Kaavio 7). Parisuhteen tuen antamiseen saattaisi soveltua sellainenkin paikka, jossa siihen ei ole totuttu. Siksi vastaajilta kysyttiin mielipidettä toivotusta palvelupaikasta useita vaihtoehtoja tarjoten.

Kaavio 12. Parisuhteen tukipalveluille sopivat paikat vastaajien mielestä

Äitiysneuvolaa ja lastenneuvolaa pidettiin sopivimpana paikkana saada parisuhteen hoitamista tukevia palveluja. Niitä kannatti 61 %. Neuvolan pitäminen sopivana

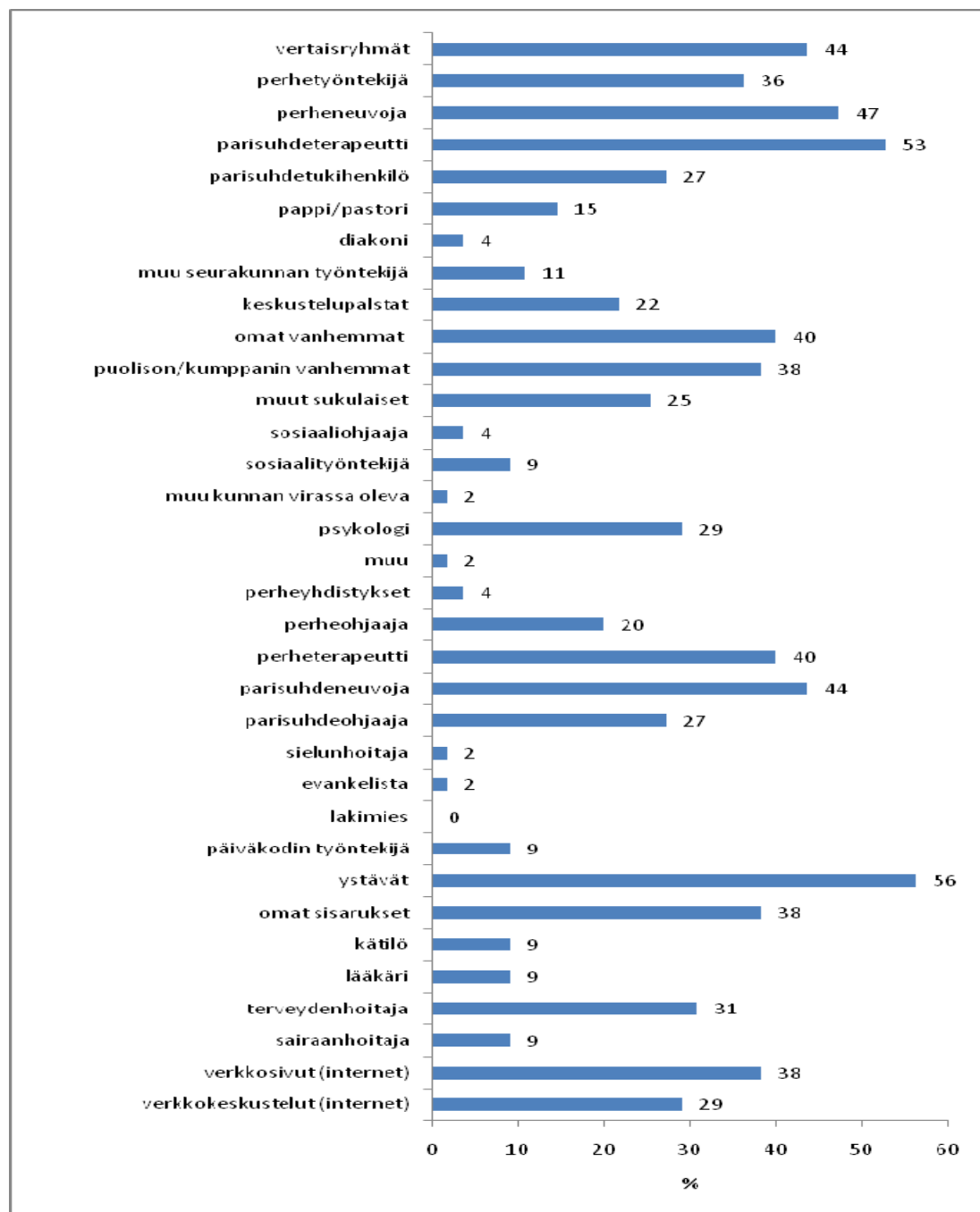
paikkana tukee myös valtakunnallisissa tutkimuksissa (Paajanen 2005, 74) saatuja tuloksia, joissa nimenomaan neuvolaan toivottiin palveluja lisää tukemaan parisuhdetta. On myös syytä huomata, että tässä yhteydessä on kysymys nimenomaan paikasta. Ei siis välttämättä neuvolan terveydenhoitajien palveluista. Myös perhesuunnittelu- eli ehkäisyneuvola koettaisiin melko luontevaksi paikaksi. Tätä tulosta voidaan pitää luonnollisena, sillä ehkäisyneuvolan palvelut ovat läheisesti parisuhteeseen liittyviä palveluja. (Kaavio 12.)

Yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että perheneuvola olisi sopiva palvelupaikka. Tämä tulos on huomion arvoinen, sillä Raumalla ei ole varsinaista perheneuvola. Yli kolmannes pitäisi luontevana palveluja Internetin kautta. Omassa kodissa vastaanottaisi myös yli kolmannes mielellään tukea parisuhteelleen. Tässä yhteydessä on ehkä syytä muistaa, että lastenhoito parisuhteen tukena toteutuisi myös todennäköisimmin kotona. Perheasiain neuvottelukeskuksessakin kävisi lähes kolmannes saamassa tukea suhteensa hoitamiseen. (Kaavio 12.) Rauman Perheasiain neuvottelukeskuksen johtajan mukaan heillä käykin asiakkaita vuodessa muutama sata. Viikoittain käy kymmeniä ihmisiä, joko yksilö, pari tai perheneuvotteluissa. (Hannus henkilökohtainen tiedonanto 9.12.2009.)

Muutamien paikkojen vähäisestä suosioista voitaisiin päätellä, ettei palvelupaikan sijainti lähellä muita arkisia asiointipaikkoja ole välttämättä eduksi. Kaupungin virastotaloa ei kelpuuttaisi kukaan. (Kaavio 12.)

14.7 Palvelun tarjoajan ammattinimikkeellä on merkitystä

Kyselyllä haluttiin selvittää myös, onko palvelua antavan henkilön persoonalla tai nimikkeellä vaikutusta valmiuteen ja halukkuuteen ottaa palvelua vastaan.

Kaavio 13. Nimikkeet ja henkilöt, joilta parisuhdetukea vastaanotettaisiin mieluiten

Useimmiten tukijaksi ja auttajaksi toivottiin parisuhdeterapeuttia. Tätä mieltä oli yli puolet vastaajista. Perheneuvojaa, parisuhdeneuvojaa, perhetyöntekijää ja perhetera-

peuttia piti myös huomattavan moni sopivana. Näistä vastauksista voitaisiin päätellä, että asiakkaalle on merkitystä, millaisella ammattinimikkeellä palvelua tarjotaan. Näissä ammattinimikkeissä esiintyy sanat *perhe* ja *parisuhde*. Välttämättä ei palvelu siis tavoita asiakasta toivotulla tavalla, jos ammattinimike ei asiakkaan mielestä liity tavoiteltavaan palveluun. Parisuhdeterapeutin, perheneuvojan, parisuhdeneuvojan, perhetyöntekijän ja perheterapeutin lisäksi vartenotettavia ammatillisia vaihtoehtoja parisuhdetuen antajaksi olisi vastaajien mielestä myös vertaisryhmät ja Internet. (Kaavio 13.)

Lähipiiriltä tuleva parisuhdetuki olisi vastaajien mielestä luontevaa. Ystäviltä tulevaa tukea pidettiin helpoimpana vastaanottaa. Moni vastaaja pitäisi myös luontevana saada tukea parisuhteensa hoitamiseen omilta vanhemmilta, puolison vanhemmilta ja omilta sisaruksilta. (Kaavio 13.) Tämä tulos onkin yhteneväinen mm. Perhebarometri 2005 (Paajanen 2005) tutkimuksen tulosten kanssa. Vanhemmat, sisarukset ja ystävät ovat tärkeä tuki tai heiltä ainakin kaivattaisiin tukea. Ammatillisella parisuhdetuella oli kuitenkin suunnilleen saman verran kannatusta. Ammatillinen tuki on siis raumalaisten vanhempien mielestä yhtä luonteva ja vartenotettava vaihtoehto kuin läheisiltä tuleva parisuhteen tuki.

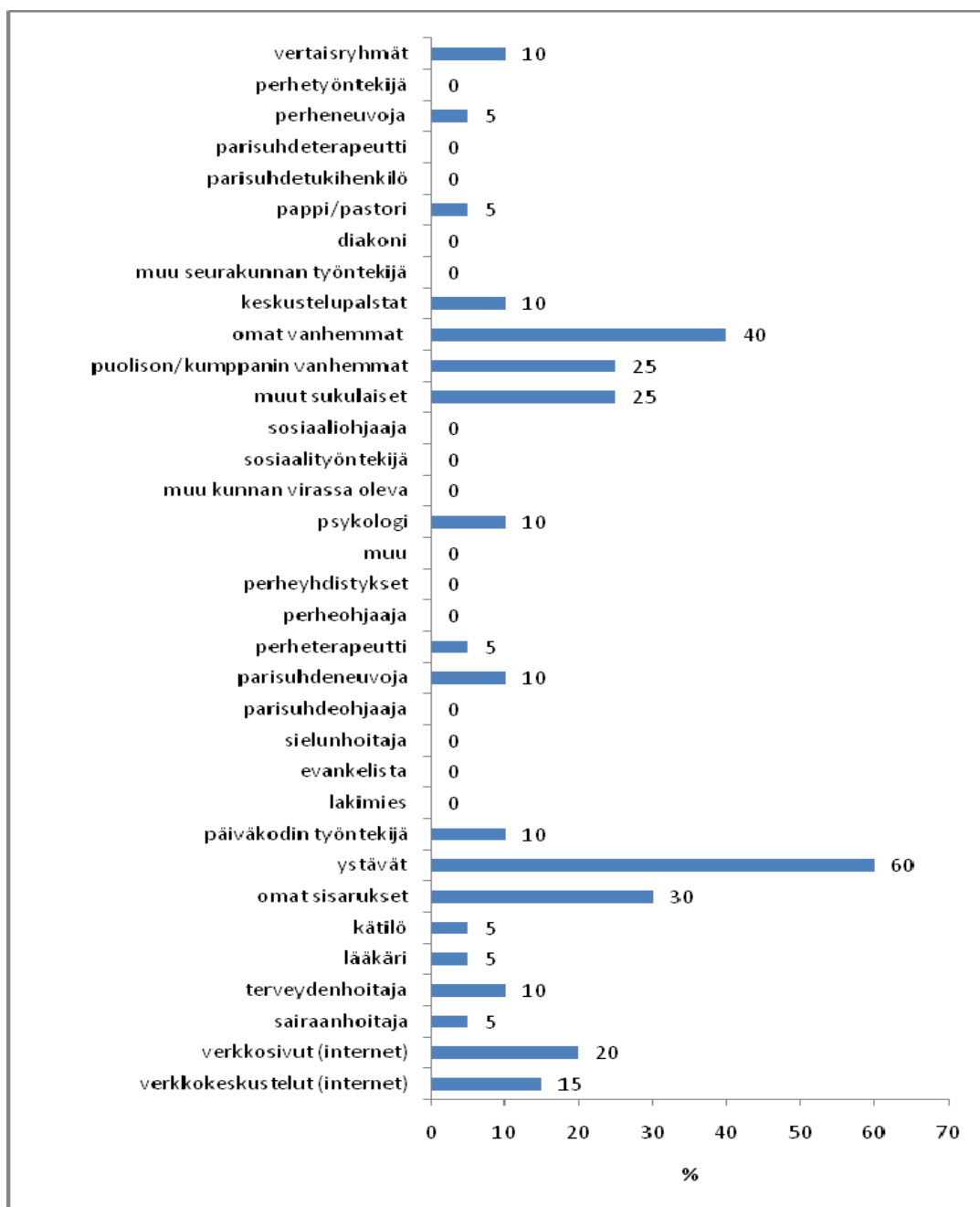
Vaikka neuvolaa piti 61 % vastaajista hyvänä parisuhdetukea tarjoavana paikkana, toivoisi terveydenhoitajalta tukea parisuhteen hoitamiseen 31 % vastaajista. Terveydenhoitajalta haluaisi siis tukea parisuhteelleen vain puolet siitä määrästä, joka kannatti neuvolaa palvelupaikkana. Vastaajat pitivät terveydenhoitajan kanssa lähes yhtä hyvänä ammatillisena parisuhdetuen antajavaihtoehtona psykologia, parisuhdeohjaaja, parisuhdetukihenkilöä ja perheohjaajaa. Muista kuin ammatillisista vaihtoehtoista saman verran kannatettiin verkkokeskusteluja, muita sukulaisia ja keskustelupalstoja. (Kaavio 13.)

Lisäksi vastaajat mainitsivat muuksi itselleen sopiviksi parisuhdetuen antajiksi seuraavia:

- *lastenhoitoapua*
- *esim. varamummo/varapappa-palvelua*
- *ent. kodinhoitaja kotiin väsyneeseen perheeseen*
- *kummit*

14.8 Tukea oli saatu useimmin ystäviltä

Vaihtoehtoja, joilta parisuhdetukea vastaanotettaisiin, oli useita (Kaavio 13). Vastaa-
jien mielipide tuen saamisesta ja käyttämisestä poikkeaa melkoisesti siitä, keitä he
pitävät sopivana palvelun tarjoajina.

Kaavio 14. Nimikkeet ja henkilöt, joilta tukea oli saatu

Tukea parisuhteelle oli saatu eniten ystäviltä eli vastaajista 60 %. Seuraavaksi eniten oli parisuhdetukea saatu omilta vanhemmilta, omilta sisaruksilta, puolison vanhemmilta sekä muilta sukulaisilta. Lähes kaikki kodin ulkopuolelta tuleva tuki parisuhteelle on siis vastaanotettu läheisiltä ihmisiltä. Ystäviltään tai vanhemmiltaan on tukea vastaanottanut useampi kuin olisi sen kokenut luontevaksi (vrt. Kaavio 13). (Kaavio 14.)

Huomattavaa tuloksissa on, että ammatillista tukea ei ole useimmiten saatu niiltä henkilöiltä, joilta sitä eniten toivottiin. Parisuhdeterapeutilta, perheneuvojalta, perheterapeutilta, perhetyöntekijältä ei ollut saanut tukea yksikään vastaajista, vaikka osaa näistä piti jopa yli puolet vastaajista luontevana palvelun tarjoajana. Vertaisryhmältä, psykologilta ja parisuhdeneuvojalta oli saanut tukea muutamia vastaajista, mutta huomattavasti harvempi, kuin piti tuen antajaa sopivana. Verkkosivuilta ja verkkokeskusteluista, keskustelupalstoilta ja papilta oli tukea saatu jonkin verran harvemmin, kuin sitä pidettiin luontevana. (Kaavio 14.)

Tuloksia tulkitessa on hyvä huomioida, että parisuhdetukihenkilö, parisuhdeohjaaja ja perheohjaaja ovat ammattinimikkeitä, joita ei tiettävästi ole ainakaan yleisesti käytössä. Näiden kannatushan oli huomattava. Nämä nimikkeet oli laitettu vaihtoehtoiksi kokeellisessa mielessä, jotta saataisiin tietoa siitä, olisiko tällaisilla nimikkeillä työskenteleville tarvetta, vaikeivät vastaajat todennäköisesti voi hahmottaa tarkasti näiden henkilöiden työnkuvaa. Syynä tällaisten vaihtoehtojen kokeelliseen tarjoamiseen oli myös se, että parisuhdeterapeutin, perheterapeutin ja perheneuvojan nimike edellyttää käyttäjältään tähän valmistanutta tutkintoa. Nämä ”keksityt” nimikkeet voisivat olla muunkin sosiaalialan tutkinnon suorittaneen ammattinimikkeitä.

Jo aiemmin nähtiin, että neuvolaa pidettiin luontevimpana paikkana parisuhdetuen saamiseen. Aiemmin ilmeni myös, että niin ajattelevista vastaajista vain puolet piti terveydenhoitajaa sopivana tuen antajana. Tulokset kertovat lisäksi, että vain noin kolmannes terveydenhoitajaa sopivana parisuhdetuen antajana pitäneestä vastaajista on saanut tältä tukea. (Kaavio 14.)

Muulta seurakunnan työntekijältä, sosiaalityöntekijältä, kättilöltä, lääkäriltä, sairaanhoitajalta, päiväkodin työntekijältä diakonilta, sosiaalihoitajalta perheyhdistyksiltä

sielunhoitajalta evankelistalta oli tukea saanut hieman harvemmat kuin olivat sitä pitäneet luontevana. Nämä eivät kuitenkaan olleet suosituimpien joukossa sopivaksi tuen antajaksikaan. (Kaavio 14.) Kaiken kaikkiaan tuen saaminen ei tunnu olevan näiltä toimijoilta odotusten ja tarpeen tasolla. Vertaa ennaltaehkäisevän tuen tarve (46 %) ja korjaavan tuen tarve (80 %).

Vastaajille esitettiin lisäksi avoin kysymys, keneltä he hakisivat tällä hetkellä tukea ja apua *ongelmien kohdatessa*. He hakisivat omien sanojensa mukaan tukea seuraavilta:

(Suluissa oleva luku kertoo, kuinka moni vastaaja oli näin kirjoittanut.)

- *ystävältä tai ystäviltä (17)*
- *perheeltä, vanhemmilta, sukulaisilta (kuten sisarukset) (9)*
- *neuvolasta (6)*
- *perheneuvolasta (5)*
- *puolisolta/ kumppanilta (4)*
- *parisuhdeterapeutilta (3)*
- *keskustelupalstalta netissä (3)*
- *kavereilta (2)*
- *äitiysneuvolasta (2)*
- *Internetistä (2)*
- *ei keneltäkään (2)*
- *en tiedä (2)*
- *kaupungin tarjoamilta ilmaisista palveluista (1)*
- *tutulta papilta (1)*
- *etsisi tietoja palveluista (1)*
- *esim. perheneuvojalta (1)*
- *ehkä psykologilta (1)*
- *ensin ystäviltä, jos vakavia ongelmia, ehkä perheneuvolasta (jos sellainen olisi) (1)*
- *perhetukikeskuksesta (1)*

Kaksi vastaajaa oli vielä kirjoittanut seuraavanlaiset mielipiteet vastaukseensa:

”Ongelmat hoidettaisiin itsenäisesti puhumalla/keskustelemalla puolison kanssa. Ei siinä leirit yms. auta. Elämällä ihmisiksi. Suomessa liikaa kaikenmaailman tukimuotoja -> ei opita elämään itsenäisesti!”

”Ensin yritettäisiin ratkoa ongelmat itse, sitten voisin kääntyä ystävien ja nettikeskustelujen pariin ja sen jälkeen, jos edellisistä ei apua, niin ehkä parisuhdeterapeutti/ -ohjaaja.”

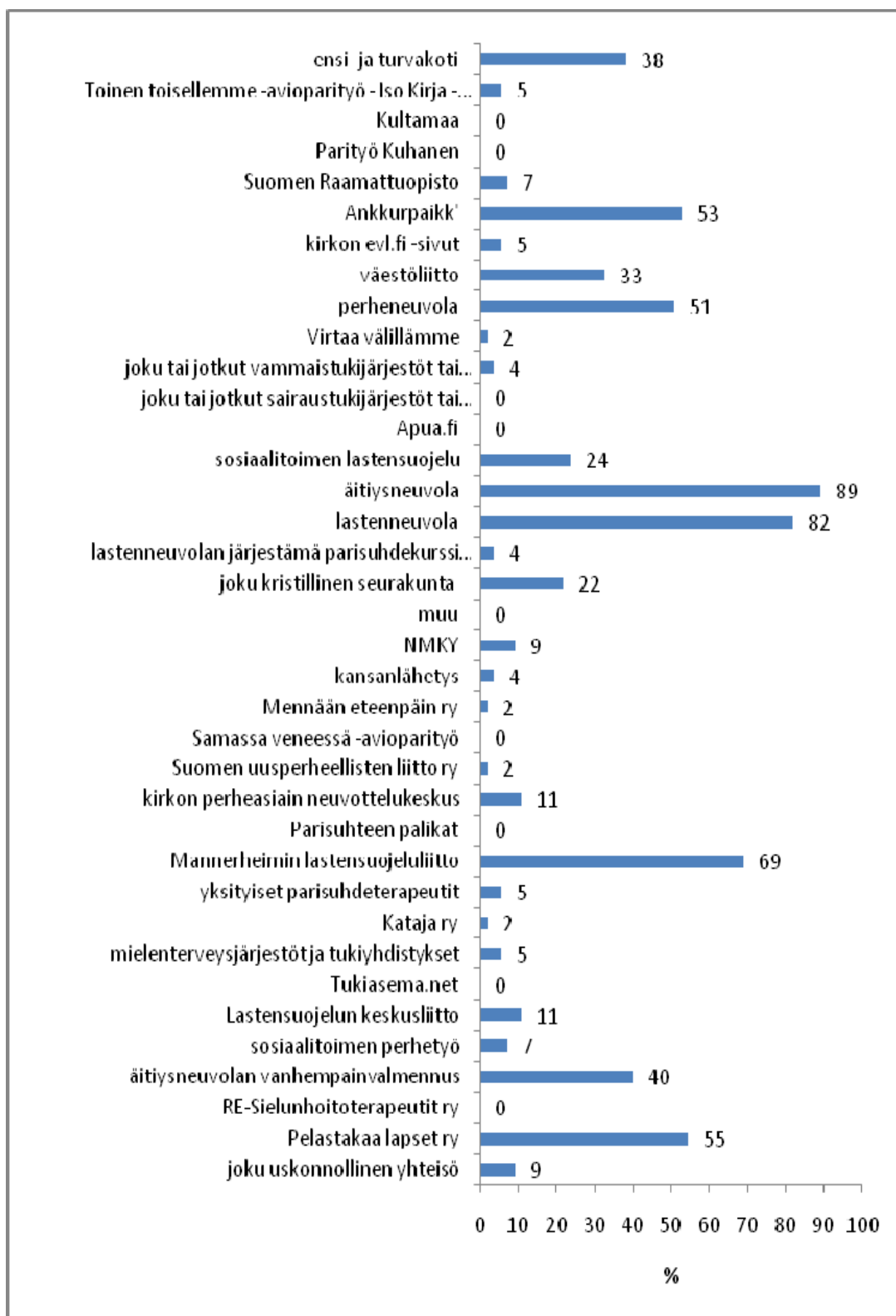
Viisi vastaajaa ilmoitti hakevansa apua perheneuvolasta ongelmien kohdatessa. On kuitenkin syytä huomata, että nämä viisi eivät saisi etsimäänsä apua, sillä Raumalla ei ole perheneuvolaakaan eikä raumalaisilla ole oikeutta käyttää lähikuntien perheneuvoloiden palveluita.

Vastaajat kertoivat vastaanottavansa tukea parisuhteelle mieluummin sekä yksin että yhdessä puolison/kumppanin kanssa. Ilmeisesti tällä tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi keskustelua voitaisiin käydä osittain ilman puolison läsnäoloa, mutta näitä keskusteluita halutaan käydä myös siten, että puoliso on mukana.

14.9 Kaikkia parisuhteelle tukea antavia tahoja ei tunneta

Monet palvelujärjestäjät antavat tai järjestävät parisuhdetta tavalla tai toisella tukevia palveluita. Vastaajille esitettiin 37 vaihtoehtoa ja kysyttiin, mitkä vaihtoehdoista he tunsivat tai tiesivät. Näistä vain osa oli selkeästi paikallisia, mutta vaihtoehtoihin oli

pyritty sisällyttämään kaikki paikalliset vaihtoehdot. Myös avoimelle, vastaajan kertomalle vaihtoehdolle oli mahdollisuus.

Kaavio 15. Vastaajien tietämys palvelunjärjestäjistä, joilta tukea saa

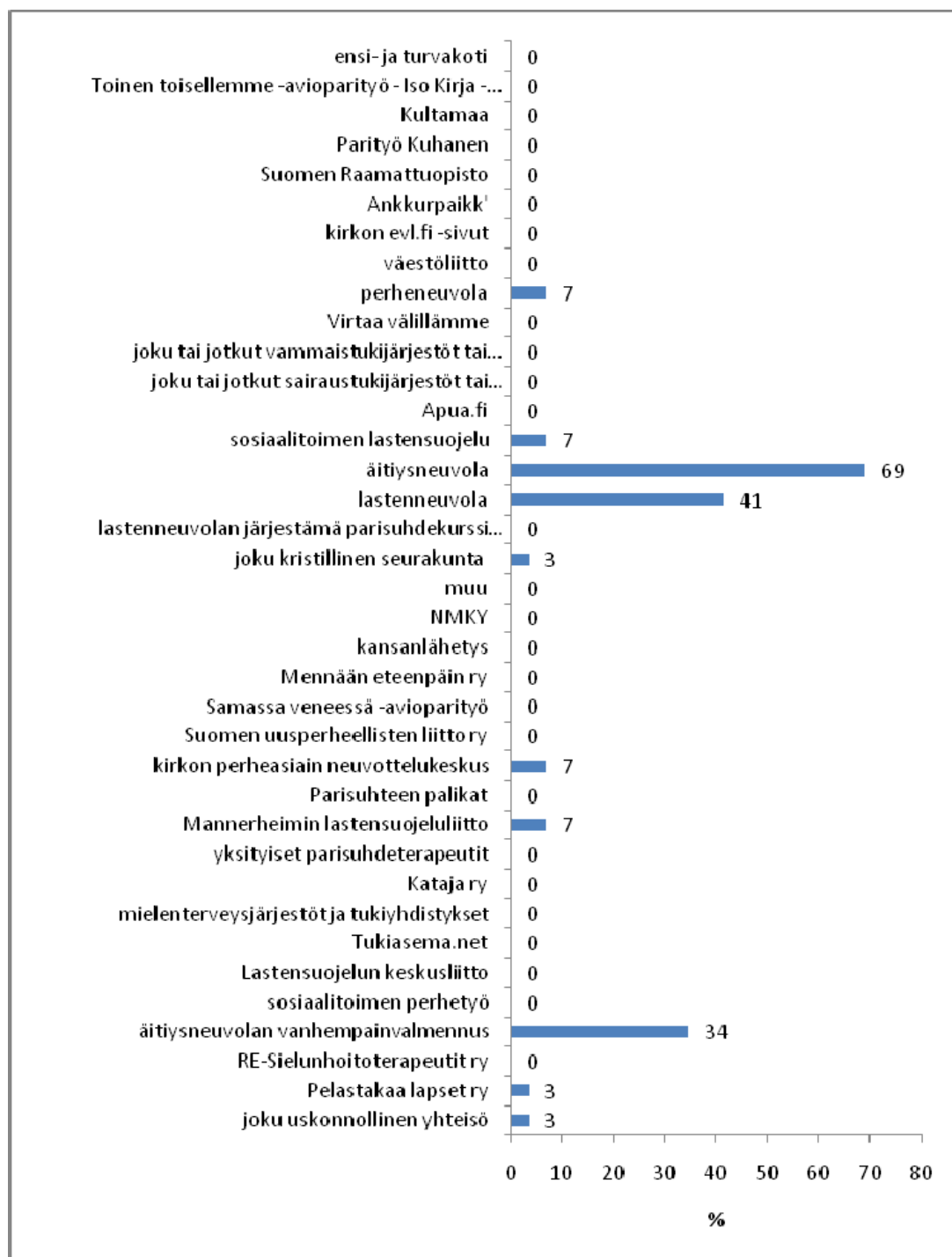
Äitiys- ja lastenneuvola tunnettiin parhaiten, muttei näitäkään tuntenut kaikki. Mannerheimin lastensuojeluliitto oli myös hyvin tunnettu. Noin puolet tiesi Pelastakaa lapset ry:n, Kriisikeskus Ankkurpaikan ja perheneuvolan. Äitiys- ja vanhempainvalmennuksen tiesi 40 % vastaajista, eli melko pieni joukko siihen nähden, että vastaajat kuitenkin olivat lasta odottavia tai lasten vanhempia. (Kaavio 15.) Syynä tulokseen voi olla, että vastaavasta valmennuksesta saatetaan käyttää eri nimiä, kuten synnytysvalmennus tai perhevalmennus.

Ensi- ja turvakoti, Väestöliitto, sosiaalitoimen lastensuojelu ja joku kristillinen seurakunta olivat myös jonkin verran tuttuja. Huomattavan pieni osa tunsi Raumalle sijoittuvista palveluista kirkon perheasiain neuvottelukeskukseen, sosiaalitoimen perheyön sekä lastenneuvolan järjestämät parisuhdekurssit tai -ryhmät. (Kaavio 15.)

Raumalaiset tai Raumalta löytyvät palvelut tunnettiin parhaiten. Tätä voidaan pitää positiivisena seikkana. Monet niistä palveluista, jotka tunnettiin huonommin, eivät olleet paikallisia palvelujärjestäjiä. On myös hyvä huomioida, että tietyn tyyppiset tukea antavat järjestöt ovat suuntautuneet pienemmän erityisjoukon tarpeisiin, kuten sairaustukijärjestöt, eivätkä siten ole edes kaikkien käytettävissä. Selvästi kattava tieto tarjolla olevista palveluvaihtoehdoista ei ole kuitenkaan saavuttanut raumalaisia lapsiperheiden vanhempia. Palvelujen järjestäjistä 9 oli kaikille vastaajille täysin tuntemattomia. Tunnetuistakin 15 oli sellaisia, joista tiesi korkeintaan 10 % vastaajista. (Kaavio 15.) Tuloksista voidaan päätellä, että tarjolla olevien palvelujen järjestäjiä tunnetaan kaikkiaan melko vähän.

14.10 Vain harvalta palvelunjärjestäjältä oli saatu tukea

Kyselyssä esitettiin 37 parisuhdetuen järjestäjävaihtoehtoa, joista siis vain muutamia tunnettiin hyvin (Kaavio 15). Vastaajilta kysyttiin vielä, keiltä näistä he ovat saaneet jonkinlaista tukea joko ennaltaehkäisevästi tai ongelmissa auttavasti.

Kaavio 16. Tahot, joilta vastaajat ovat saaneet tukea

Äitiys- ja lastenneuvolasta sekä äitiysneuvolan vanhempainvalmennuksesta oli tukea saatu ylivoimaisesti eniten. Vaikka lähes yhtä moni tunsi äitiysneuvolan kuin lastenneuvolan, oli näiltä saatu tukea selkeästi eri määrä. Näyttäisi siltä, että lastenneuvolasta ei saa enää niin moni tukea parisuhteelleen kuin äitiysneuvolasta. (Kaavio 16.) Tähän vaikuttaa todennäköisesti se, että lastenneuvolassa on lasten läsnä ollessa vaikeampi käsitellä parisuhteeseen liittyviä asioita kuin äitiysneuvolassa, jossa asioidaan usein yksin. Tulos on siinä mielessä huolestuttava, että kuitenkin tuen tarve oli vastaajien mielestä painottunut ensimmäisen lapsen syntymän jälkeiseen aikaan ja pikkulapsivaiheeseen, jolloin ollaan juuri lastenneuvolan asiakkaita (Kaavio 10). Toisaalta tukea oli lastenneuvolastakin saanut moni vastaaja. Vielä useampi vastaaja kuitenkin piti juuri neuvolaa sopivana *paikkana* tuen saamiseen (Kaavio 12).

Useimmilta palvelunjärjestäjiltä eivät vastaajat olleet saaneet tukea ollenkaan. Tukea oli saatu vain 10:ltä palvelujen järjestäjältä. Mainittujen äitiys- ja lastenneuvolan sekä vanhempainvalmennuksen lisäksi jotkut vastaajat olivat saaneet tukea perheneuvolasta, sosiaalitoimen lastensuojelulta, Mannerheimin lastensuojeluliitolta, joltain kristilliseltä seurakunnalta, kirkon Perheasiain neuvottelukeskuksesta, Pelastakaa lapset ry:ltä ja joltain uskonnolliselta yhteisöltä. Huomattavaa on, että kultakin näiltä kuudesta palvelunjärjestäjästä oli vain muutama prosentti vastaajista saanut tukea. Lisäksi vastauksissa oli havaittavissa, että sama henkilö oli saattanut saada tukea useammalta eri taholta, jolloin tukea saaneiden määrä on vielä pienempi. Perheneuvolasta tukea saaneet ovat oletettavasti saaneet sitä muulla paikkakunnalla asuessaan.

Näyttäisi siltä, että jostain syystä tukea ei saada niin usein kuin haluttaisiin (Kaaviot 7, 8, 10), eikä kaikilta niiltä, jotka tunnetaan (Kaavio 14) tai joilta sitä oltaisiin valmiita vastaanottamaan (Kaaviot 12, 13).

14.11 Yhteenvetoa tuloksista

Vastaajista valtaosa oli parisuhteessa, arvosti parisuhdetta korkealle ja luonnehti parisuhteensa tilaa hyväksi. He myös uskoivat parisuhteen hoitamisen olevan lasten vanhemmille tärkeää ja vanhempien parisuhteen tilalla olevan ratkaisevaa vaikutusta lasten kehitykseen ja hyvinvointiin.

Lähes puolet vanhemmista kaipasi tukea parisuhteelleen. Kaivatuin tukimuoto oli lastenhoitoapu, mutta myös keskustelu ja ohjeet ja neuvot olivat toivottuja. Opetusta siitä, miten perheessä tulisi elää, toivoi myös yllättävän moni. Tulokset olivat kuitenkin samansuuntaisia muiden suomalaisista tehtyjen tutkimusten kanssa (Paajanen 2005).

Lähes puolet haluaisi tukea jo ennaltaehkäisevästi, ennen ongelmien syntyä. Tuen tarve on painottunut ensimmäisen lapsen jälkeiseen aikaan ja pikkulapsivaiheeseen. Tukea pidetään tarpeellisena suurissa elämänmuutoksissa, suhdetaitojen kehittämiseen ja suhteen tason ylläpitämiseen ja suurissa arjen ongelmissa. Viimeistään ongelmien ja kriisien kohdatessa parisuhdetukea odottaisi 80 %.

Luontevin ja mieluisin paikka parisuhdetuen saamiseen olisi neuvola. Perheneuvolaa kaivataan myös raumalaisiin lapsiperhepalveluihin. Se nousi usein esille vaihtoehtona, josta tukea haluttaisiin. Hyvänä paikkana parisuhdepalveluille pidetään muitakin vaihtoehtoja, kuten Internet, perheasiain neuvottelukeskus ja oma koti. Eniten luottamusta parisuhdetuen antajana näyttävät herättävän sellaiset ammattinimikkeet, joissa sanat perhe ja parisuhde esiintyvät. Tukea oli kuitenkin saatu melko harvoin tai ei ollenkaan monilta luontevana pidetyiltä ammattihenkilöiltä.

Käytännössä tukea oli saatu useimmin ystäviltä ja omilta vanhemmilta. Neuvolalta oli ammatillisista palveluntarjoajista saatu selkeimmin tukea parisuhteelle. Vaikka neuvola on tavoittanut parisuhteen tukemisessa lapsiperheitä ilmeisesti parhaiten, eivät senkään palvelut vastaa täysin vanhempien tarpeita parisuhdetukeen.

15 VASTAAJIEN KOMMENTTEJA

Vastaajille annettiin lomakkeen lopussa mahdollisuus kirjoittaa vielä, mitä he haluavat sanoa tai kertoa aiheesta. Tässä vastaajien kommentteja:

Hyvä tutkimusaihe! Toivottavasti teet näkyväksi ja kuuluvaksi, miten huonosti Rauman seudulla on järjestetty perheneuvolapalvelut, jotka ovat lakisääteisiä. Niitä ei ole järjestetty mitenkään...

Vanhempien parisuhteen vaaliminen on erittäin tärkeää. Jos arki tuntuu vain siltä, että aamusta iltaan hoidetaan tehtäviä ja velvollisuuksia, saattaa oma kumppani alkaa tuntua ”työkaverilta”. Vanhempien parisuhteen mukana koko perhe pysyy pystyssä tai kaatuu. Tämä hämärtyy usein varsinkin pikkulapsivaiheessa.

Kiitokset äitiysneuvolaan (Tikkurila) ja lastenneuvolaan (Rauman) miellyttävästä ja yksilöllisestä yhteistyöstä!

Uskonnolliset yhteisöt pitäisi poistaa tästä työstä.

Hyvää kesää!

Pienissä kaupungeissa, taajamassa yms. kaikki tuntevat toisensa, jolloin kynnyksen hakea apua on valtava, monesti ylitsepäsemätön. Tukipalveluja pitää voida saada ilman, että joutuu arvostelun kohteeksi. Siinä vaiheessa ei häpeää enää enempää tarvitse kukaan.

Tavalliset lapsiperheet unohdettu tyystin, jossa ei ole vielä mielenterveys-, päihdeongelmia, entisajan kodinhoitajat takaisin kaikkiin kuntiin, varamummo- ja varapappapalvelua tarvitaan.

Näistä viesteistä on nähtävissä, että lapsiperheiden vanhemmat tarvitsevat palveluja, jotka auttavat paneutumaan parisuhteen asioihin. Palveluiden toivotaan olevan matalan kynnyksen palveluja eli palveluja, joihin pääseminen ei vaadi välikäsiä tai joiden käyttäminen herättää ympäristössä mahdollisesti leimaavaa huomiota. Kaikkea tätä näytetään toivottavan ennen, kuin parisuhteeseen tai perheeseen on ilmaantunut suuria ongelmia.

16 POHDINTAA JA PÄÄTELMIÄ

16.1 Raumalaisten vanhempien tilanne vastaa myös muualta Suomesta saatuja tietoja

Vastaajien elämäntilanne tuntui vastaavan monilta osin yleistä suomalaisten tilannetta samassa väestönosassa. Parisuhteessa voitiin yleisesti ottaen hyvin. Lasten koettiin lähentävän puolisoita, mutta samalla lapset selvästi myös aiheuttivat etäännyttämistä.

Parisuhdetta arvostettiin paljon ja sen hoitaminen nähtiin tärkeäksi. Vastaajat uskoivat myös vanhempien välisen suhteen vaikuttavan merkittävästi lasten elämään. Koska vanhemmat itse näkevät parisuhteen näin, olisi mielestäni jo sen pohjalta perusteltua panostaa ja paneutua lapsiperheiden palveluissa parisuhteen hoitamisen tukemiseen.

16.2 Ennaltaehkäisevä tuki olisi tarpeellista ja hedelmällistä

Tuloksista voidaan päätellä, että raumalaiset, alle 7-vuotiaiden lasten vanhemmat tarvitsevat tukea parisuhteelleen. He ilmaisivat useammassa yhteydessä tämän tarpeen. Tärkeää olisi nähdäkseni tunnistaa erityisesti ennaltaehkäisevän tuen tarve. Lähes puolet ilmaisi eri vastauksissa kaipaavansa tukea parisuhteensa hoitamiseen silloin, kun ei vielä ole ongelmia. Kriiseissä ja suurissa vaikeuksissa tukea piti tarpeellisenä 80 %. On luonnollista, että hädän hetkellä ajatellaan tuen olevan erityisesti tarpeen. Monet parisuhteen tukimahdollisuudet ovat saatavissa vasta kriisien ja vaikeuksien korjaamiseen eikä niiden ehkäisemiseen, jolloin on olemassa riski, että apu ja tuki tulee joillekin liian myöhään. Useimmiten myös kriisivaiheen tuki vaatii huomattavasti enemmän työtä kaikilta osapuolilta sekä enemmän erityisammattilaisten työpanosta kuin ennaltaehkäisevä tuki. Jopa palveluiden pariin hakeutuminen voi olla kriisivaiheessa vaativampaa, kun tilanne on jo kuluttanut puolisoitten psyykkisiä ja fyysisiä voimavaroja. Tilanne on voinut myös jatkua suhteellisen pitkään. Koska vastaajat ilmaisivat selkeästi haluavansa ennaltaehkäisevää tukea, olisi mielekästä panostaa sellaiseen. Ennaltaehkäisevä tuki vaatii kaikilta osapuolilta yleensä pienempää työpanosta, mutta sen vaikuttavuus voi olla jopa suurempaa, kuin vasta erittäin vaikeassa tilanteessa annettu tuki. Tukea parisuhteen hoitamiseksi olisi syytä lisätä tulosten perusteella enemmän vaiheeseen, jossa lapsi on jo syntynyt tai lapset ovat pieniä.

16.3 Palveluja on mahdollista kehittää lapsiperheiden tarpeita vastaaviksi

Parisuhteen hoitamiseen tavalla tai toisella tukea antavista tahoista ei tunnettu läheskään kaikkia kyselyssä esille tuotuja. Vielä harvemmalta palvelunjärjestäjältä oli saatu palvelua. Tietoa palveluista ei saada ilmeisesti riittävästi tai sitten ne eivät vastaa

kohderyhmän tarpeita. Verrattaessa raumalaisten tavoitettavissa olevien palvelujen sisältöä ja saatavuutta siihen, mitä vastaajat olivat ilmoittaneet tarvitsevansa, on huomattavissa tarjonnan ja tarpeiden kohtaamattomuutta. Tuen toivottiin olevan varsinkin lastenhoitoapua. Ei käynyt ilmi, oliko Mannerheimin lastensuojeluliitolta saatu tuki juuri lastenhoitopalvelua, jota tunnetusti voi ostaa tehtävään koulutetuilta lastenhoitajilta. Vastaajilta tuli kuitenkin selkeä viesti: lapsiperheiltä puuttuu mahdollisuus saada tai ostaa perinteistä kotipalvelua vaikkapa juuri lastenhoitoavuksi. Vaikka sosiaalitoimen ja neuvolan yhteistyönä suunnittelema uusi Lapsiperheiden kotipalvelu on jo alkumetreillä osoittanut syntyneensä tarpeeseen, ei lastenhoitoapu vastaajien toivomalla tavalla toteudu senkään kautta. Tässä olisi hyvä mahdollisuus kehittää lapsiperheiden palveluja muillakin kuin kunnallisilla toimijoilla. Jopa jonkinlaista yritystoimintaa saattaisi olla mahdollista kehittää tähän tarpeeseen. Yritys voisi esimerkiksi välittää ammattitaitoisia hoitajia lapsiperheille väliaikaiseen tarpeeseen. Samalla se huolehtisi työnantajalle kuuluvista määräytyistä lakisääteisistä velvollisuuksista niiltä osin kuin se on mahdollista ja luontevaa.

Vanhemmat toivoivat myös selvästi tukea parisuhteensa hoitamiseen keskustelujen, ohjeiden ja neuvojen avulla. Tarkasteltaessa tarjolla olevia palveluja ilmenee selvästi, että tämäläisistä tukeista on saatavissa, mutta lähinnä ongelmien tai kriisien kohdalla. Tulisikin mielestäni olla mahdollisuus parisuhdeasioista keskustelemiseen ja opastukseen saamiseen helposti ja ennen ongelmia. Elävän ihmisen kanssa samassa tilassa kohtaaminen olisi mielestäni aina inhimillisempää. Vartenotettava huomio kuitenkin tuloksista on, että Internetiä käytetään ja sieltä myös halutaan palveluja parisuhteen hoitamisen tueksi. Sen kautta saatavat mahdollisuudet vertaistukeen ja sieltä löytyvät palvelut, kuten tietoa parisuhdeasioista saattaisi olla hyvä kehittämisen kohde myös paikallisella tasolla. Netin avulla siis paikalliset toimijat voisivat tarjota mahdollisuutta ohjaukseen, neuvontaan, kysymysten esittämiseen ja keskusteluun. Palvelu ei olisi kovin kallis toteutettavaksi. Suunniteltaessa palveluja on myös hyvä huomioida esille noussut ammattinimikkeen vaikuttavuus palvelun vastaanottohalukkuuteen. On mielestäni luonnollista, että asiakas odottaa palvelunantajan nimikkeen jollakin lailla vastaavan myös palvelun sisältöä.

16.4 Neuvola ihanteellinen lapsiperheiden palvelukeskukseksi

Neuvolaa pidettiin luontevimpana paikkana parisuhteen hoitamiseen annettavalle tulle. Tulos ei ole yllättävä, vaan kertoo neuvolan asemasta lapsiperheiden palveluissa. Neuvolan palveluita arvostetaan ja niitä käyttää lähes kaikki lapsiperheet, vaikka neuvolapalvelut ovat vapaaehtoisia. Monikaan vapaaehtoisesti saatava palvelu, joka toisaalta edellyttää asiakkaalta myös vaivannäköä ja kontrollille altistumista, ei ole saavuttanut näin vakiintunutta asemaa koko väestön keskuudessa. Tätä asemaa tulisikin mielestäni hyödyntää lapsiperheiden palveluissa. Vastauksista ja aiemmista tutkimuksista voidaan nähdä selkeästi, että nimenomaan neuvolan katon alta haluttaisiin muitakin lapsiperheille suunnattuja palveluita kuin terveyspalveluita. Neuvolaan suunnatut odotukset eivät ole siis ainoastaan terveydenhoitajille suunnattuja odotuksia. Tätä käsitystä tukee se havainto, että vain puolet niistä, jotka toivoivat tukea parisuhteen hoitamiseen neuvolasta, pitäisi luontevana saada sitä terveydenhoitajalta.

Vastaajat toivat myös selkeästi esille, että *perheneuvolaa* kaivataan. Niitä palveluja, joita perheneuvolalta kaivattaisiin, ei ilmeisesti löydetä minkään muun palvelun parista. Perheneuvolapalvelut voitaisiin sijoittaa neuvolan kanssa saman katon alle. Joka tapauksessa ihanteellista olisi, että neuvolasta löytyisi moniammatilliset palvelut lapsiperheelle, parisuhteen hoitamiseen annettava tuki selkeänä osana palveluja.

16.5 Tavoite: Parisuhteen tuki jokaisen lapsiperheen ennaltaehkäiseväksi palveluksi

Mielestäni Jyväskylän Perhehankkeen Neuvolan ehkäisevän perhetyön -mallissa sekä Porin LAPSOS -hankkeen Neuvolan perhetyön -mallissa on paljon sellaista, jota kannattaisi soveltaa ja ottaa käyttöön sellaisenaan lapsiperheiden palveluissa. Näin onkin joillakin paikkakunnilla tehty. Olisi syytä ottaa huomioon, kuinka selkeästi ennaltaehkäisevää tukea ilman ongelmien olemassaoloa tarvitaan. Tästä syystä näkisin tarpeelliseksi kehittää näitä malleja tai luoda osittain uusi malli, jossa tuen saamiseen ei tarvita läheteitä tai minkään tahon huolta. Tällainen voisi olla perhetyöntekijä tai muu sopivalla nimikkeellä toimiva työntekijä, jolla olisi lähinnä sosiaalialan koulutus. Työntekijän osaamisalueisiin voisi kuulua perheen ihmissuhdekysymykset

laajemminkin ja lastenkasvatusasiat. Hyödyksi olisi myös lapsiperheiden palveluverkoston tuntemus. Työntekijällä olisi vastaanottotila nimenomaan neuvolan tiloissa.

Parhaiten ennaltaehkäisevyys ja samalla palvelun matalakynnyksisyys toteutuisivat siten, että jokainen uusi lastenneuvolan ja mahdollisesti myös äitiysneuvolan asiakas saisi ajan tämän työntekijän vastaanotolle. Vastaanotto olisi siis ”automaattinen”, eikä edellyttäisi asiakkaan toivetta tai erityistarvetta. Samalla tulisi helpommaksi hakea tukea myöhemminkin, kun on ollut asiakkaana ainakin kerran. Opinnäytetyön tulostenkin perusteella voidaan päätellä, että joidenkin mielestä parisuhteeseen liittyvistä asioista saattaisi olla luontevampaa puhua muun kuin terveydenhoitajan kanssa. Samalla terveydenhoitajille jäisi paremmin aikaa suorittaa varsinaista terveydenhoitoalan tehtäväänsä, joka sekin on tärkeä. Neuvolan vastaanotolla hoidettavia ja käsiteltäviä asioita jäisi silti runsaasti terveydenhoitajan vastuulle. Lapsen asioissa voi jatkossa olla helpompaa olla yhteistyössä terveydenhoitajan kanssa, kun mahdolliset kiusalliset tai intiimit parisuhteeseen liittyvät asiat on voinut käsitellä eri työntekijän kanssa. Myös uuden neuvola-asetuksen täyttäminen helpottuisi tämän toimintamallin avulla. Asetuksen mukaan kunnan on tehtävä toimintaohjelma äitiys- ja lastenneuvolatoiminnalle. Toimintaohjelma on laadittava yhteistyössä varhaiskasvatuksen, lastensuojelun ja muun sosiaalihuollon kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriön www-sivut 2009.) Neuvolan tiloissa ja toiminnoissa voi siis olla mukana monen alan ammattilaisia.

Mahdollisuuksia vanhempien tukemiseen parisuhteensa hoitamiseen on runsaasti. Kyky nähdä parisuhdetuen vaikuttavuus pitkällä aikavälillä ja tahto järjestää sitä ovat avainasemassa palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa.

16.6 Aineistosta nousseita jatkotutkimusaiheita

Opinnäytetyöni teoriaosassa esiteltiin parisuhteen hyvinvointiin ja kestävyyyteen vaikuttavia osa-alueita. Palvelujen kehittämismielessä olisi avartavaa tutkia, miten puoliset näkevät kunkin osa-alueen omassa parisuhteessaan. Lähinnä palveluiden kehittämisen kannalta oleellista olisi tietää, mille alueille tarkalleen ottaen tukea kaivataan. Samoin olisi tarkoituksenmukaista selvittää, minkälaiset tukemisen muodot pa-

riskuntien mielestä kullekin osa-alueelle sopisivat. Kyselyssä selvisi jo, että lastenhoito, keskustelu sekä ohjeiden ja neuvojen saaminen koettiin hyviksi tukemisen tavoiksi, mutta kannatusta sai myös teematilaisuudet, kirjallisuus, kurssit, leirit ja terapia. Millainen tukemisen tapa siis soveltuisi asiakkaiden mielestä parhaiten kullekin osa-alueelle? Tällainen tutkimus olisi mielekästä tehdä ainakin osittain haastattelututkimuksena, jotta olisi mahdollisuus syventäviin ja tarkentaviin kysymyksiin.

Tarkentavana tai syventävänä olisi myös mielenkiintoista esittää vielä jatkokysymyksiä eräisiin kyselyn kohtiin. Käytännössä kuitenkin juuri näille vastaajille niitä ei ole mahdollista esittää. Näitä kysymyksiä olisivat muun muassa: miten ja millaisissa asioissa läheisyys on parisuhteessa puolisoiden mielestä lisääntynyt lasten vaikutuksesta ja miten ja millaisissa asioissa lasten vaikutus on ollut puolisoita parisuhteessa etäännyttävä. Tämä osaltaan helpottaisi myös tuen suuntaamista täsmällisemmin oikeille alueille.

Olisi myös kiinnostavaa tietää tarkemmin, millaista tukea vastaajat ovat mielestään saaneet läheisiltään, neuvolasta tai muualta. Myöskään se ei käynyt ilmi, ovatko vastaajat olleet tyytyväisiä saamaansa tukeen niiltä osin, kuin ovat sitä saaneet.

Joiltakin sellaisilta palvelujärjestäjiltä, jotka tunnettiin, ei ollut kuitenkaan saatu tukea ollenkaan. Tästä heräsi vielä kysymys, mikä on syynä tälle. Eivätkö palvelujen sisältö vastaa tarpeita? Onko palvelujen sisällöstä oikeaa tietoa? Eikö palvelujen piiriin pääse?

Aiheesta riittää vielä paljon tutkittavaa.

LÄHTEET

Apua.info www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://www.apua.info>

Cacciatore, R. & Oulasmaa, M. 2005. Perheen perustaminen on vaativaa. Helsingin Sanomat. 10.9.2005.

Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut. 2006. Viitattu 4.11.2009.
<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/>

Finne, M., Hyvärinen, S. & Markova, K. 2007. Parisuhde – perusta seuraavan sukupolven kasvuille. Helsinki: Väestöliitto. Viitattu 22.1.2009.
http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=22677

Frimodig, A. VS: perheterapeuttiliiton. Vastaanottaja: Lähdemäki, T. Lähetetty 13.11.2009 klo 15:06. Viitattu 20.11.2009.

Halme, N. 2008. Tarvitaanko isää? Isyys ja parisuhde. Luento Porin yliopistokeskuksessa Mies-hankkeen loppuseminaarissa 6.11.2008.

Hannus, A-M. Re: kysymys asiakastilanteesta opinnäytetyötä varten. Vastaanottaja: Lähdemäki T. Lähetetty 9. 12.2009 klo15:04. Viitattu 9.12.2009.

Helakorpi, S. 1999. Opinnäytetyö ja tutkimustoiminta ammattikorkeakouluissa. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Hermanson, E. 2008. Perheneuvola. Helsinki: Duodecim. Viitattu 1.9.2009.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=lok00087

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14. uud. p. Helsinki: Tammi.

HNMKY. 2009. www.parempiavioliitto.fi. Viitattu 2.9.2009.
<http://www.parempiavioliitto.fi/>

Iso Kirja -koulutuskeskus. 2009a. Toinen toisellemme avioliittotyö. Viitattu 2.9.2009. http://www.isokirja.fi/iso_kirja_-_opisto/lyhytkurssit_seminaarit/toinen_toisellemme_-_avioliittotyö/

Iso Kirja -koulutuskeskus 2009b. Toinen toisellemme avioliittotyö –esite. Viitattu 2.9.2009. http://www.ecredo.fi/isokirja/data/liitteet/isok_tt_esite_0609.pdf

Jokinen, K. & Saaristo, K. 2006. Suomalainen yhteiskunta. Helsinki: WSOY.

Kaartovaara, L. 2007. Avo- vai avioliitto, eroaminen...Perhemallit periytyvät. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 10.2.2009.
http://www.tilastokeskus.fi/artikkelit/2007/art_2007-11-07_003.html?s=0

Kansan Raamattuseura. 2009. Samassa veneessä. Lohja: Kansan Raamattuseura. Viitattu 4.11.2009. www.avioliitto.fi

Kataja ry. 2007a. Mikä on Kataja. Viitattu 2.9.2009. <http://katajary.fi/mika-on-kataja>

Kataja ry. 2007b. Kultamaa. Viitattu 4.11.2009. <http://katajary.fi/pariskunnille/jasenjarjestojen-esittely/kultamaa>

Kataja ry.2009. Tapahtumakalenteri pariskunnille. Viitattu 2.9.2009. <http://katajary.fi/pariskunnille/kalenteri>

Kelan www-sivut. Viitattu 1.12.2009. <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/160404102920MH?OpenDocument>

Kirkkohallituksen perheasiat ja kristillinen aviopari- ja parisuhdetyö. 2009a. Hanke. Viitattu 4.10.2009. <http://www.parisuhteenpalikat.fi/hanke/tyoryhma.php>

Kirkkohallituksen perheasiat ja kristillinen aviopari- ja parisuhdetyö. 2009b. Rakkaus on -suurtapahtuma. Viitattu 4.10.2009. <http://www.polvestapolveen.fi/>

Komminaho, M. VS: SAMK, ”Vanhempien parisuhteensa hoitamiseen toivoma ja saama tuki Rauman seudulla” –opinnäytetyön kysely. Vastaanottaja: Lähdemäki, T. Lähetetty 18.8.2009 klo 11:51. Viitattu 12.10.2009.

Laihonen, P. & Rouhiainen-Valo, T. 2008. LAPSOS -hanke Perhetyön malli Pohjois-Porin neuvolassa. Viitattu 27.10.2009. <http://www.stakes.fi/NR/rdonlyres/50F34B9E-5668-419E-9512-4786FEB9BE2E/0/LAPSOShanke.pdf>

Lantto-Tolvanen, M. 2009. Puolet omillaan asuvista tapaa vanhempiaan viikoittain Vanhemmat eivät jää lapsilta unholaan. Kuopio: Savon Sanomat. Viitattu 26.10.2009. <http://www.savonsanomat.fi/uutiset/kotimaa/vanhemmat-eiv%C3%A4t-j%C3%A4-uholaan/495941>

Lastensuojelulaki. 2007. 13.4.2007/417

Lastensuojeluliiton www-sivut. Viitattu 4.11.2009. http://www.lskl.fi/showPage.php?page_id=1

Leppä, A. 2009. Taas tuli ero. Helsingin sanomat 15.11.2009.

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://www.mll.fi/>

Matikainen, A. 2009. Vanhempien pitää kasvattaa omat lapsensa. Satakunnan Kansa 22.10.2009, 28.

Mennään eteenpäin ry:n www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://www.memennaaneteenpain.fi/>

- Muilu, J. 2007. Mitä avioero maksaa? Jyväskylä: Keski-suomalainen. Viitattu 1.11.2009. <http://www.ksml.fi/mielipide/artikkelit/mit%C3%A4-avioero-maksaa/17460>
- Määttä, K. 2000. Kestävä parisuhde. Helsinki: WSOY.
- Määttä, K. 2002. Avioeron tuska ja helpotus. Helsinki: Tammi.
- Paajanen, P. 2003. Perhebarometri 2003. Parisuhde koetuksella käsityksiä parisuh-teesta ja sen purkamisesta. Väestöliitto. Katsauksia E 17/2003. Viitattu 19.11.2009. http://www.vaestoliitto.fi/mp/db/file_library/x/IMG/76631/file/Perhebarometri2003.pdf
- Paajanen, P. 2005. Perhebarometri 2005. Eri teitä Vanhemmuuteen: Kaksikymppise-nä ja kolmekymppisenä lapsen saaneiden näkemyksiä perheellistymisestä ja van-hemmuudesta. Väestöliitto. Katsauksia E 21/2005. Viitattu 9.3.2009. http://www.vaestoliitto.fi/mp/db/file_library/x/IMG/89533/file/Perhebaro2005.pdf
- Parityö Kuhasen www-sivut. Suuraho: Parityö Kuhanen. Viitattu 4.11.2009. <http://www.parityokuhanen.com/index.htm>
- Parisuhdeverkoston www-sivut. 2009. Parisuhde on tärkeä. Viitattu 4.10.2009. <http://www.parisuhdeverkosto.fi/index.php/>
- Parisuhdeverkoston www-sivut. 2008. Julkilausuma. Viitattu 4.10.2009. <http://www.parisuhdeverkosto.fi/julkilausuma.php>
- Pelastakaa lapset ry www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://www.pelastakaa lapset.fi/>
- Piha, J. 2000. Perhe ja ympäristö. Teoksessa E. Räsänen, I. Moilanen, T. Tamminen & F. Almqvist (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Helsinki: Duodecim.
- Pollari, R. 2004. Martti Esko sitoutumisen matkasaarnaaja. Kodin kuvalehti 8, 12.
- Pukkala, T. 2008. Pysytään yhdessä – onko kysymys päätöksistä? Helsinki: Väestö-liitto. Viitattu 22.1.2009. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhdetietoa_ammattilaisille/kuukauden_kolumni/?x46066=25132
- Rauman evankelisluterilaisen seurakunnan www-sivut. 2009. Viitattu 15.8.2009. <http://www.rauma.seurakunta.net/?sid=119>
- Rauman mielenterveysseura ry:n www-sivut. Kriisikeskus Ankkuripaikk'. Viitattu 2.9.2009. <http://www.raumankriisikeskus.fi/kriisikeskus.htm>
- Rauman seudun katulähetys ry. Viitattu 2.9.2009. <http://www.raumanseudunkatulahetys.fi/index.htm>
- Rauman kaupungin www-sivut. 2009a. Viitattu 14.6.2009. <http://www.rauma.fi/>

- Rauman kaupungin www-sivut. 2009b. Viitattu 15.8.2009. <http://www.rauma.fi/>
- Rauman kaupunki. 2009. Rauman kaupungin lastensuojelusuunnitelman luonnos. Viitattu 4.11.2009. Rauma: Rauman kaupunki.
- Reiser, P. 2001. Lapsekas parisuhde. Helsinki: Like
- Ruotsalainen, P. 2007. ” On todella hienoa, kun on mahdollista saada tämänkaltaista apua.” – Perheiden kokemuksia Pohjois-Porin neuvolan perhetyöstä. Pori: SAMK. Viitattu 22.4.2009.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/661/2007_ruotsalainen_pirkko.pdf?sequence=1
- Räty, P. 2008. Lapsella on oikeus olla lapsi. Hyvä Sanoma.
- SalpaHanke 2006a. Viitattu 17.8.2009.
<http://www.salpanet.fi/public/default.aspx?nodeid=6606>
- SalpaHanke 2006b. Viitattu 17.8.2009.
<http://www.salpanet.fi/public/default.aspx?nodeid=6600&culture=fi-FI&contentlan=1>
- Samk. 2006. LAPSOS-hanke. Huittinen: Samk. Viitattu 27.10.2009.
<http://www.samk.fi/lapsos>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Lastenneuvolaopas. Viitattu 20.4.2009.
http://www.terveysportti.fi/terveysportti/ekirjat.Naytaartikkeli?p_artikkeli=Ino00042
- Sosiaaliportti.2009. Neuvolan perhetyö. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL). Viitattu 9.9.2009.
<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/hyvakaytanto/kuvaus/?PracticeId=e1eb963b-7d9a-47c6-bc02-5f388d523f4b>
- Suomen evankelisluterilainen Kansanlähetys. 2009. Avioliitto- ja perhetoiminta. Viitattu 4.9.2009. <http://www.sekl.fi/kotimaa/aviopari-ja-perhetoiminta/>
- Suomen evankelisluterilaisen kirkon www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://evl.fi/>
- Suomen Raamattuopiston www-sivut. 2009. Viitattu 4.11.2009. <http://www.sro.fi/>
- Suomen sielunhoitoterapeutit ry:n www-sivut. Viitattu 4.11.2009.
<http://www.re-sielunhoitoterapeutit.com/>
- Suorsa, B. 2009. ”Vaativa vauva” voi olla merkki avuntarpeesta. Uusi Aika 13.3.2009, 5.
- Talentia. 2009. Talentian Hyvä käytäntö –palkinnot Jyväskylään ja Helsinkiin. Helsinki: Talentia. Viitattu 9.9.2009.
http://www.talentia.fi/index.php?m=1&news=1&news_id=141&q=neuvolan%20perhety%F6

Tilastokeskuksen www-sivut. 2009. Viitattu 14.6.2009 ja 18.10.2009..
<http://www.stat.fi/>

Tilastokeskus. 2007. Kolmannes työntekijöistä joutuu joustamaan työajoissaan. Viitattu 12.12.2009. http://www.stat.fi/ajk/tiedotteet/v2007/tiedote_027_2007-11-26.html

Toinen Toisellemme. 2009. Viitattu 3.12.2009.
http://www.ecredo.fi/isokirja/data/liitteet/isok_tt_esite_0609.pdf

Toivonen, T. & Aalto, J. 2008. Nelosen uutislähetys 17.9.2008. Helsinki: Sanoma Television Oy / Nelonen Media. Viitattu 20.4.2009.
<http://www.nelonen.fi/videot/uutisvideot/default.asp?video=5402&newpage=93&c=1>

Uotinen, S. 2001. Perheneuvola ja erityistyö -yksikön organisoiminen. Lausunto 425/90/2001. Helsinki: Suomen kuntaliitto. Viitattu 1.9.2009.
http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;63;376;23906;23911;3024

Uusperheellisten Liitto ry:n www-sivut. Viitattu 4.11.2009.
<http://www.mangusti.com/supli/MangustiWS?main=Etusivu&sub=open&title=Etusivu>

Vaaranen, H. 2008a. Perheen yhteiskunnalliset kytkennät. Helsinki: Väestöliitto. Viitattu 22.1.2009.
http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=25011

Vaaranen, H. 2008b. Nuori vanhemmuus koetuksella. Helsinki: Väestöliitto. Viitattu 10.2.2009.
http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=25765

Vaaranen, H. 2008c. Lasten syntymä koettelee parisuhdetta. Helsinki: Väestöliitto. Viitattu 22.1.2009.
http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=25110

Vainio, A. 2009. Biopsykososiaalinen viitekehys. Helsinki: Duodecim. Viitattu 21.11.2009.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kha00013&p_teos=kha&p_selaus=5944

Virtaa välillämme www-sivut. Viitattu 4.11.2009.
<http://www.virtaavalillamme.fi/index.php>

Väestöliitto. 2009. Perhebarometri. Helsinki: Väestöliitto. Viitattu 1.11.2009.
<http://www.vaestoliitto.fi/tutkimus/perhetutkimus/perhebarometri/>

Väestöliiton www-sivut. Viitattu 4.11.2009. <http://www.vaestoliitto.fi>

MUUALTA SAATAVAA TUKEA PARISUHTEEN HOITAMISEEN

Kataja ry

Kataja ry kehittää uusia menetelmiä ja kouluttaa parisuhdeasioissa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia sekä järjestää kurssi- ja luentotilaisuuksia erilaisille parisuhteen hoitamisesta kiinnostuneille kohderyhmille. (Kataja ry 2007.) Esimerkkinä Katajan järjestämistä kursseista ja luentotilaisuuksista Rauman läheisyydessä aikavälillä 2.9.2009 - 19.7.2010 mainitaan tässä Sylikkään -kurssi Eurajoella ja useat luentotilaisuudet ja kurssit Turussa ja Kokemäellä. (Kataja ry 2009.)

Evl.fi

Suomen evankelisluterilaisen kirkon yhteisen verkkopalvelun www-sivuilta eli evl.fi -sivustolta löytyy artikkeleita, linkkejä ja ohjausta tuen pariin parisuhdeasioissa. (Suomen evankelisluterilaisen kirkon www-sivut)

HNMKY:n avioliittoseminaarityö

HNMKY:n eli Helsingin Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen ”Parempi avioliitto” -avioliittoseminaarityö on valtakunnallista, ennaltaehkäisevää toimintaa. Parisuhteen ongelmakohtat pyritään tunnistamaan jo ennen kriisin tai konfliktien syntymistä. Työllä on Suomessa 30 vuoden historia. Tukea parisuhteen hoitamiseen annetaan avioliittoleirien, kurssien ja seminaarien kautta. Työntekijät eli ryhmänjohtajat ja luennoijat ovat vapaaehtoistyöntekijöitä. Työn johdossa on palkallisia henkilöitä. Työ rakentuu vertaisosaamisen ja vertaistuen pohjalle. Näitä seminaareja järjestetään eri puolilla Suomea erilaisissa oppilaitoksissa ja kristillisissä seurakunnissa. Tunnetuin on vuosittainen valtakunnallinen Parempaan avioliiton leiri Pieksämäellä. Avioliittotyöllä on hyvät tulokset, sillä tutkimuksen mukaan vain neljä prosenttia koulutukseen osallistuneista eroaa. (HNMKY 2009.)

Toinen toisellemme -avioliittotyö

Toinen Toisellemme -avioliittotyö on Iso Kirja -kansanopiston ylläpitämää lyhytkurssitoimintaa Keuruulla. Toimipaikka on Keuruulla, mutta työ on valtakunnallista kaikille avointa. Toinen Toisellemme -nimikkeen alla järjestetään tilaisuuksia myös muualla Suomessa. Työ on kristillistä avioliittotyötä. Juuret ovat helluntaiherätyksessä. Työn visiona on tukea avioliittoja ja puolisoiden keskinäisen suhteen hoitamista ongelmia ennaltaehkäisevästi. Avioliittokoulussa (seurusteleville ja kihloissa oleville) ja avioliittoleirillä tarjotaan menetelmiä ja välineitä suhteen hoitamiseen. Tämä ta-

pahtuu luentoja ja ryhmäkeskustelujen sekä pari- ja yksilötehtävien avulla. Työtä tehdään vapaaehtoistyöntekijöiden voimin. Tapahtumien toteutuksesta vastaa ohjaus-/johtoryhmä yhdessä koulutettujen vertaisohjaajien ja kokeneiden luennoitsijoiden kanssa yhteistyössä opiston väen kanssa. (Iso Kirja -koulutuskeskus 2009a; Iso Kirja -koulutuskeskus.2009b.)

Suomen evankelisluterilainen Kansanlähetys

Kansanlähetyksellä on avioliitto- ja perhetoimintaa. Avioliittoleireillä jaetaan ”työkaluja” ja apua parisuhteen hoitamiseen. Leirit rakentuvat luennoista ja ryhmäkeskusteluista. Parisuhdeviikonloput ovat nuorille pareille suunnattuja suhteen rakentamiseen evästäviä tilaisuuksia. (Suomen evankelisluterilainen Kansanlähetys 2009.)

Mennään eteenpäin ry

Mennään eteenpäin -viikonloput ovat hotelleissa järjestettyjä kokonaisuuksia aviopareille. Niissä puoliset työskentelevät alustusten pohjalta keskenään. Viikonloppuja on järjestetty vuodesta 1987. Viikonloppujen perusta on luterilaisuudessa, mutta ne ovat kaikille aviopareille avoimia. (Mennään eteenpäin ry:n www-sivut)

Suomen Raamattuopisto

Suomen Raamattuopisto järjestää parisuhdetapahtumia ja -kursseja. Sellaisia ovat mm. avioliiton huoltoviikonloput, nuorten aikuisten parisuhteen ajokoulu. (Suomen Raamattuopiston www-sivut 2009.)

Samassa veneessä -avioparityö

Samassa Veneessä -avioparityö on Kansan Raamattuseuran avioparityötä. Samassa Veneessä -teemalla järjestetään avioparileirejä ja viikonlopputapahtumia Kansan Raamattuseuran toimintakeskuksissa sekä muiden kristillisten opistojen kanssa yhdessä. Eri puolilla Suomea pidetään ”Miks' sä oot tollanen?” -parisuhde enneagrammiviikonloppuja. Ilta Rakkaudelle -tapahtumat ovat ohjelmallisia iltoja aviopareille. Eri paikkakunnilla järjestetään lisäksi Solmuja parisuhteessa -kursseja. (Kansan Raamattuseura 2009.)

Virtaa välillämme

Vuonna 2000 alkanut Nuoren parin tunnekoulu -kurssitoiminta muuttui Virtaa välillämme -projektiksi. Keväällä 2002 se valittiin Kirkon perheasiain yksikön painopisteeksi vuosiksi 2003–2007. Nykyisin se on Virtaa välillämme -toimintaa. Kirkolliskokous on tehnyt päätöksen sen va-

kiinnuttamisesta osaksi seurakuntien säännöllistä toimintaa. Nämä suhdekurssit on tarkoitettu pareille, joilla ei ole ammattiapua vaativaa akuuttia kriisiä. (Virtaa välillämme [www-sivut](#))

RE-Sielunhoitoterapeutit ry

Sielunhoitoterapia perustuu terapeutin ja asiakkaan väliseen vuorovaikutukseen ja siinä käytetään eri kirkkokuntien perinteisiä sielunhoidon menetelmiä (rippi, rukous, raamattuun perustuva neuvontatyö ja hengelliset lahjat) ja niitä terapiamuotoja, joihin terapeutti on kouluttautunut. Tähän liittyy myös neuvontaa ihmissuhdekysymyksissä. (Suomen sielunhoitoterapeutit ry:n [www-sivut](#))

Kultamaan kurssit

Kultamaa on Rautjärvellä järjestettävä Kultamaan viikonloppukurssi pareille, jotka haluavat panostaa suhteeseensa ennaltaehkäisevästi tai työkaluja jumiutuneeseen suhteeseen. Puhuminen, kuulluksi tuleminen ja kuunteleminen ovat avainasioita viikonloppukursseissa. (Kataja ry 2007b.)

Parityö Kuhanen

Parityö Kuhanen on yksilö-, pari-, perhe- ja seksuaaliterapiaan, koulutukseen ja työnohjaukseen keskittynyt perheyrittäjä, joka tarjoaa luentoja, kursseja, kasvuryhmiä, työnohjausta ja terapiavastanottoja. (Parityö Kuhanen [www-sivut](#))

Suomen Uusperheellisten Liitto ry

Suomen Uusperheellisten Liitto ry julkaisee Supliikki -lehteä. Yhdistys järjestää uusperheneuvontaa, työnohjausta, koulutusta, parisuhdekursseja, perhetapahtumia ja vertaisryhmiä Liiton kautta ja paikallisyhdistysten kautta. (Uusperheellisten Liitto ry:n [www-sivut](#))

Väestöliitto

Väestöliiton nettisivuilta löytyy tietoa parisuhteesta ja sen hoitamisesta. Sivuilta saa myös avio- ja avoliittoon liittyvää lakitietoa. Väestöliitto järjestää yksilö- ja pariterapiapalveluita. Niitä tarjotaan Helsingin ja Tampereen perheklinoilla. Terapiapalvelut ovat maksullisia. (Väestöliiton [www-sivut](#))

Mannerheimin lastensuojeluliitto

Mannerheimin lastensuojeluliitto tarjoaa vertaistukea vanhemmille vanhempainpuhelimen avulla, johon voi soittaa luottamuksellisesti. Nettisivuilta löytyy myös Tukea vanhemmille -sivusto. Mannerheimin lastensuojeluliitto välittää lastenhoitajia lapsiperheisiin. Hoitajat ovat koulutettuja yli 16-

vuotiaita. Varsinaista parisuhteeseen keskittyntä toimintaa ei ainakaan laajasti ole. (Mannerheimin lastensuojeluliiton [www-sivut](#))

Lastensuojelun keskusliitto

Lastensuojeluliitolla ei ole varsinaista parisuhteen hoitamiseen keskittyntä toimintaa vaan nimensä mukaisesti lastensuojeluun keskittynyt vaikuttajajärjestö, jolla on mm. koulutus- ja julkaisu-toimintaa. (Lastensuojeluliiton [www-sivut](#))

Pelastakaa lapset ry

Pelastakaa lapset ry on lastensuojeluun keskittyvä järjestö. Tukiperhetoiminta tukee myös sellaisten vanhempien parisuhdetta, joiden perheessä on vaikeuksia tai voimia kuluttava elämänvaihe. Adoptiovanhempien ja sijaisperhevanhempien parisuhdetta tuetaan myös mm. valmennuksessa. (Pelastakaa lapset ry [www-sivut](#))

Vammaistukijärjestöt ja -yhdistykset sekä sairaustukijärjestöt ja -yhdistykset

Jotkut vammaistuki- tai sairaustukiyhdistyksistä saattavat järjestää parisuhteen tukemiseen erityisesti suunnattua toimintaa. Tukea parisuhteen hoitamiseen saadaan kuitenkin lähinnä sopeutumisvalmennuksessa ja muussa vastaavassa toiminnassa, jossa nimenomaan vamman tai sairauden aiheuttamat erityisongelmat ja -haasteet parisuhteelle huomioidaan.

Yksityiset parisuhdeterapeutit

Kouluttautuneita parisuhdeterapeutteja toimii yksityisesti eri puolilla Suomea. Näiden palveluita voi käyttää yleensä kuka tahansa halukas. Palvelu on yleensä maksullista ja hinta voi vaihdella runsaastikin.

Tukiasema.net

Apua.info

Apua.info on nettisivusto, jolta löytyy linkkejä mm. aihepiireittäin. Sivuston kautta löytyy linkkejä parisuhdetta käsitteleville sivustoille ja keskusteluihin. (Apua.info [www.sivut](#))

Kristilliset seurakunnat

Suomen evankelisluterilaisen kirkon ja sen sisällä olevien herätysliikkeiden ja yhdistysten järjestämän parisuhde- ja avioliittotoiminnan lisäksi monilla muillakin kristillisillä seurakunnilla on perhet-

tä ja parisuhdetta tukevaa toimintaa. Kristillisillä seurakunnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaisia seurakuntia, jotka yleisesti kristikunnassa tunnustetaan kristillisiksi. Tällaisia ovat ainakin ortodoksikirkko, katolinen kirkko, helluntaiseurakunnat, vapaakirkko, pelastusarmeija, metodistikirkko, baptistikirkko ja adventtikirkko. Näiden seurakuntien työntekijöiltä haetaan myös usein tukea ja neuvoja parisuhdeongelmiin.

Muut uskonnolliset yhteisöt

Muillakin kuin kristillisillä uskonnollisilla yhteisöillä on toimintaa, jonka kautta voidaan saada tukea parisuhteelle. Jotkut järjestävät myös kursseja ja tematilaisuuksia parisuhteeseen liittyen.

VANHEMPIEN PARISUHTEENSA HOITAMISEEN TOIVOMA JA SAAMA TUKI RAUMAN SEUDULLA

Arvoisa vastaanottaja

Olen ■■■-vuotias sosionomi (AMK) -opiskelija. Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan Porin yksikössä sosiaalipedagogiikan koulutusohjelmassa. Olen aloittanut opintoni vuoden 2006 syksyllä päätoimisena opiskelijana.

Olen työskennellyt muun muassa kunnallisena perhepäivähoitajana, kouluavustajana ja perhehoitajana tukiperheessä sekä ohjaajana Rauman perhetukikeskuksessa.

Aihe on minulle läheinen, sillä olen puolisoni kanssa tehnyt parisuhdetyötä jo runsaat 12 vuotta vapaaehtoistyönä. Tähän on sisältynyt ryhmien vetämistä, luennointia, leirien ja erilaisten teematilaisuuksien ja kurssien järjestämistä sekä leirien vetämistä. Olemme tehneet työtä Rauman seudulla, eri puolilla maakuntaa ja myös eri puolilla Suomea. Olen tullut vakuuttuneeksi siitä, että vanhempien parisuhteen hoitamisella ja siihen saatavalla tuella on suuri vaikutus lasten hyvinvointiin.

Opinnäytetyön tavoite

Tarkoitukseni on pyrkiä selvittämään, millaisia palveluja Rauman seudulla asuvat lapsiperheiden vanhemmat mahdollisesti tarvitsisivat parisuhdettaan tukemaan.

Samalla tarkoituksena koota tietoa siitä, miten lapsiperheille suunnattuja palveluja voitaisiin Rauman seudulla yleisestikin kehittää. Tulokset annetaan tiedoksi Rauman seudun lapsiperheille palveluja suunnitteleville ja palveluja tuottaville tahoille.

Opinnäytetyön tuloksia käytetään muun muassa Rauman kaupungin lastensuojelusuunnitelman valmistelutyössä. Tästä on tehty sopimus Rauman sosiaalitoimen lastensuojelun kanssa. Tulokset ovat myös Rauman seudun neuvolatyön käytettävissä.

Parisuhteiden laatua ja kestävyyttä on tutkittu viime vuosina Suomessa ja myös muualla maailmassa. Vanhempien parisuhde on lapselle erittäin merkityksellinen kasvualusta. Sen vuoksi onkin tärkeää selvittää, minkälaisia merkityksiä vanhemmat parisuhteelleen antavat ja miten he ovat valmiita pitämään siitä huolta. Tunnettu onkin sanonta: "Lapsen koti on vanhempien välinen suhde".

Kohderyhmä ja aineiston hankinta

Empiirinen aineisto kerätään kysymyslomakkeiden avulla. Tarkoituksena on jakaa kysymyslomakkeet Rauman alueen neuvoloiden välityksellä. Tämä rajaa tutkimuksen kohteeksi lapsiperheet, joihin on tulossa lapsi

(äitiysneuvolat) tai joissa on ainakin yksi 0-7 -vuotias lapsi (lastenneuvolat). Äitiys- ja lastenneuvolat tavoittavat käytännössä alueen kaikki ne lapsiperheet, joissa on alle 7-vuotias lapsi tai lapsia.

Neuvolan työntekijä ei missään vaiheessa tiedä, ketkä lopulta vastaavat kyselyyn. Neuvolan terveydenhoitajat jakavat lomakkeet sekä palautuskuoret kaikille kyselyn aikana neuvolassa asioiville.

Tavoitteena on, että kumpikin vanhempi vastaisi kyselyyn eli jokaiseen kysymykseen tulevaan talouteen jaetaan kaksi lomaketta. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja palautetaan lomakkeen mukana annetussa vastauskuoressa opinnäytetyön tekijälle.

Opinnäytetyön etenemisen aikataulu

Opinnäytetyön on tarkoitus valmistua vuoden 2009 lopussa tai 2010 alussa. Opinnäytetyöni ohjaajana on lehtori Matti Virtalainen XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ystävällisin terveisin
Tiina Lähdemäki

Tiina Lähdemäki
sosionomi (AMK) -opiskelija
Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK
Sosiaali- ja terveysala Pori
Sosiaalialan koulutusohjelma

KYSELYN SAATEKIRJE

Arvoisa neuvolan asiakas

Olen ■-vuotias sosionomi (AMK) -opiskelija. Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan Porin yksikössä sosiaalipedagogiikan koulutusohjelmassa.

Teen opinnäytetyötä, johon tämän kirjeen mukana tuleva kysely liittyy. Aiheena on
VANHEMPIEN PARISUHTEENSA HOITAMISEEN TOIVOMA JA SAAMA TUKI RAUMAN SEUDULLA

Olisin kiitollinen, jos käyttäisit arvokasta aikaasi täyttämällä ohessa saamasi kyselyn ja postittamalla sen sitten täytettynä minulle. Tällä tavalla voit myös olla osaltasi vaikuttamassa lapsiperheille suunnattujen palvelujen kehittämiseen.

Opinnäytetyön tavoite

Tarkoitukseni on pyrkiä selvittämään, millaisia palveluja Rauman seudulla asuvat lapsiperheiden vanhemmat mahdollisesti tarvitsisivat parisuhdettaan tukemaan. Samalla tarkoituksena koota tietoa siitä, miten lapsiperheille suunnattuja palveluja voitaisiin Rauman seudulla yleisestikin kehittää.

Tulokset annetaan tiedoksi Rauman seudun lapsiperheille palveluja suunnitteleville ja palveluja tuottaville tahoille. Opinnäytetyön tuloksia käytetään muun muassa Rauman kaupungin lastensuojelusuunnitelman valmistelutyössä. Tulokset ovat myös Rauman seudun neuvolatyön käytettävissä.

Miten tietoja kerätään ja käsitellään?

Kysymyslomakkeet jaetaan lasta odottaville ja 0-7 -vuotiaiden lasten perheille Rauman alueen kaikissa äitiys- ja lastenneuvoloissa.

Neuvolan työntekijä ei missään vaiheessa tiedä, ketkä lopulta vastaavat kyselyyn. Neuvolan terveydenhoitajat jakavat lomakkeet sekä palautuskuoret kaikille kyselyn aikana neuvolassa asioiville.

Tavoitteena on, että kumpikin vanhempi vastaisi kyselyyn eli jokaiseen kysymykseen tulevaan talouteen jaetaan kaksi lomaketta. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja palautetaan lomakkeen mukana annetussa vastauskuoressa opinnäytetyön tekijälle eli minulle. Postimaksu ja osoite ovat jo valmiina. Toivon saavani vastaukset parin viikon kuluessa siitä, kun se on teille toimitettu. Vain minä käsitelen vastauslomakkeita. Vastaan mielelläni kyselyä tai opinnäytetyötäni koskeviin kysymyksiin. ■■■■■

Ystävällisin terveisin
Tiina Lähdemäki

Tiina Lähdemäki
sosionomi (AMK) -opiskelija
Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK
Sosiaali- ja terveysala Pori
Sosiaalialan koulutusohjelma

Ohjeita täyttämiseen

Lomake täytetään nimettömänä. Suurin osa vastauksista on rastittamalla vastattavia. Vastaukset ovat sinun mielipiteitäsi ja kokemuksiasi, joten rehellisesti annettuina ne ovat aina oikeita. Aikaa kuluu keskimäärin n. 20 min. Pariskunnan vastaukset postitetaan yhteisessä vastauskirjekuoressa. Postitathan ne parin viikon kuluessa. Voit vastata, vaikka sinulla olisikaan parhaillaan parisuhdetta. Vastauksia käsitellessä huomioidaan tämä tausta.

TAUSTAA**1. Vastaaajan sukupuoli**

nainen
mies

2. Vastaaajan ikä: _____ vuotta**3. Vastaaajan siviilisääty**

naimaton naimisissa avoliitossa eronnut
leski rekisteröidyssä parisuhteessa

4. Vastaaajan työllisyystilanne

Opiskelija osa-aikatyössä kokopäivätyössä
työtön perhe- tai hoitovapaalla eläkkeellä

5. Lasten lukumäärä: _____**6. Odotamme/odotan lasta** kyllä ei **7. Lasten iät: _____ vuotta****8. Lasten sukupuolet**

poikia kuinka monta _____ tyttöjä kuinka monta _____

9. Jos elät parisuhteessa, miten pitkään olet elänyt nykyisessä parisuhteessasi?

avoliitossa _____ (aika) avioliitossa _____ (aika) rekisteröidyssä parisuhteessa _____ (aika)

10. Jos sinulla on ollut parisuhde, mutta se on päätynyt joko odotusaikana tai lasten ollessa 0-7 -vuotiaita:

Milloin suhde päättyi tai erositte? aika suunnilleen: _____

11. Jos elät parisuhteessa, mitä puoliso/i/kumppanisi seuraavista on?

(rastita oikea /sopivin vaihtoehto)

biologinen vanhempi kaikille lapsillesi
biologinen vanhempi osalle lapsistasi
adoptiovanhempi
sijaisvanhempi
niin sanottu sosiaalinen vanhempi (huolehtii jokapäiväisistä tehtävistä, hoivaa ja pitää huolta)
ei mitään näistä, ainoastaan kumppanini/puolisoni

12. Jos elät parisuhteessa, mitä itse olet seuraavista?

(rastita oikea/sopivin vaihtoehto)

biologinen vanhempi kaikille lapsillenne
biologinen vanhempi osalle lapsistanne
adoptiovanhempi
sijaisvanhempi
sosiaalinen vanhempi (huolehtii jokapäiväisistä tehtävistä, hoivaa ja pitää huolta)
ei mitään näistä, ainoastaan kumppani/puoliso

PERHE JA LAPSET

Odutus, synnytyt, lapsi ja keskinäiset välit

12. Miten lapsen odotus on vaikuttanut keskinäiseen läheisyyteenne?

(rastita sopivin vaihtoehto)

- etäännyttänyt huomattavasti
 etäännyttänyt jonkin verran
 jollain lailla etäännyttänyt, jollain lailla lähentänyt
 en osaa sanoa
 lähentänyt jonkin verran
 lähentänyt huomattavasti

13. Miten lapsen syntymä on vaikuttanut keskinäiseen läheisyyteenne?

(rastita sopivin vaihtoehto)

- etäännyttänyt huomattavasti
 etäännyttänyt jonkin verran
 jollain lailla etäännyttänyt, jollain lailla lähentänyt
 en osaa sanoa
 lähentänyt jonkin verran
 lähentänyt huomattavasti

14. Miten lapsi/lapset ovat vaikuttaneet keskinäiseen läheisyyteenne?

(rastita sopivin vaihtoehto)

- etäännyttänyt huomattavasti
 etäännyttänyt jonkin verran
 jollain lailla etäännyttänyt, jollain lailla lähentänyt
 en osaa sanoa
 lähentänyt jonkin verran
 lähentänyt huomattavasti

15. Mitä lapsi on tuonut omaan elämääsi? *(voit valita useita vaihtoehtoja)*

- toiveiden/odotusten täyttymystä ilo pettymystä väsymystä
 ristiriitoja tyytyväisyyttä merkitystä muuta
 mitä _____

16. Mitä lapsi on tuonut parisuhteeseen? *(voit valita useita vaihtoehtoja)*

- toiveiden/odotusten täyttymystä ilo pettymystä väsymystä
 ristiriitoja tyytyväisyyttä merkitystä muuta
 mitä _____

17. Minkä verran olette riidelleet lapsen syntymän jälkeen? *(rastita sopivin vaihtoehto)*

- enemmän kuin ennen saman verran kuin ennen vähemmän kuin ennen

Vanhempien keskinäisen suhteen merkitys

16. Millainen on mielestäsi vanhempien keskinäisten välien merkitys lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle?

(rastita sopivin vaihtoehto)

- merkityksetön vähäinen en osaa sanoa melko merkittävä erittäin merkittävä

17. Miten vanhempien hyvät keskinäiset välit mielestäsi lapseen vaikuttavat?

(voit valita useita vaihtoehtoja ja täydentää kirjoittamalla)

perusta terveelle kasvulle perusta terveelle kehitykselle perusta hyvinvoinnille
 turvallisuuden luoja parisuhteen malli hyvä tai huono kasvuympäristö
 muuta mitä _____

18. Millainen on mielestäsi parisuhteen merkitys koko perhettä ajatellen?

(rastita sopivin vaihtoehto)

ensisijainen toissijainen merkityksetön en osaa sanoa

Vanhemmuus

21. Millainen vaikutus vanhemmuudella mielestäsi on ollut parisuhteellenne?

(rastita sopivin vaihtoehto)

erittäin haitallinen
 vähän haitaksi
 en osaa sanoa
 vähän hyödyllinen
 erittäin hyödyllinen

22. Miten vaikeaa mielestäsi on äitinä ja naisena olemisen tai isänä ja miehenä olemisen yhteensovittaminen?

(rastita sopivin vaihtoehto)

ei ollenkaan
 jonkin verran
 en osaa sanoa
 melko vaikeaa
 erittäin vaikeaa

MAHDOLLINEN TUEN TARVE PARISUHTEESSA

23. Kuinka tärkeää mielestäsi parisuhteen hoitaminen on pienten lasten vanhemmille?

(rastita sopivin vaihtoehto)

ei ollenkaan jonkin verran en osaa sanoa melko tärkeää erittäin tärkeää

24. Kaipaako tietoa siitä, miten perheessä eletään eli ns. perhetaitojen opetusta?

(rastita sopivin vaihtoehto)

ei ollenkaan jonkin verran en osaa sanoa melko paljon erittäin paljon

25. Miten uskot vanhempien jatkuvan tai runsaan riitelyn vaikuttavan lapseen?

(voit valita useamman vaihtoehdon)

ei mitenkään on joskus ikävää pelottaa luo turvattomuutta
 vahingoittaa fyysisesti vahingoittaa psyykkisesti

26. Minkä verran olet kaivannut jonkinlaista tukea parisuhteenne hoitamiseen?

(rastita sopivin vaihtoehto)

ei ollenkaan jonkin verran en osaa sanoa melko paljon erittäin paljon

27. Jos olet kaivannut tukea parisuhteenne hoitamiseen, niin milloin seuraavista?

(rastita sopivin vaihtoehto, voit täydentää kirjoittamalla)

ensimmäisen lapsen odotusaikana

toisen lapsen odotusaikana

ensimmäisen lapsen synnyttyä

toisen lapsen synnyttyä

pikkulapsivaiheessa

muulloin milloin _____

28. Kaipaisitko jonkinlaista ennaltaehkäisevää tukea parisuhteenne hoitamiseen, vaikka teillä ei olisikaan suuria ongelmia tai ei ongelmia ollenkaan?

(rastita sopivin vaihtoehto)

en ollenkaan

jonkin verran

en osaa sanoa

melko paljon

erittäin paljon

29. Kaipaisitko jonkinlaista tukea parisuhteenne hoitamiseen, jos teillä olisi parhaillaan pieniä tai jopa ylitsepääsemättömiltä tuntuja ongelmia?

(rastita sopivin vaihtoehto)

en ollenkaan

jonkin verran

en osaa sanoa

melko paljon

erittäin paljon

30. Millaisessa parisuhteen vaiheessa olisi mielestäsi yleensä tarpeellista tai eduksi saada tukea parisuhteelle?

(rastita sopivimmat, voit valita useita vaihtoehtoja)

eron uhatessa

vakavassa kriisissä

suurissa elämänmuutoksissa (lasten syntymä, työttömyys, työn vaihdos, muutto tms.)

suurissa arjen ongelmissa

pienissä arjen ongelmissa

suhteen hyvän tason ylläpitämiseksi

ongelmien ennaltaehkäisemiseksi

suhdetaitojen kehittämiseksi

ei missään vaiheessa

en osaa sanoa

muussa missä _____

31. Jos kaipaisit tai olisit joskus kaivannut tukea parisuhteenne hoitamiseen, niin minkälaista?

(Valitse seuraavista vaihtoehtoista kaikki ne, joita olisit valmis käyttämään tai joista olisit kiinnostunut.)

kirjallista tietoa

opetusta (kursseja, luentoja ym.)

vinkmahdollisuuden tehdä kysymyksiä

parisuhdeleirejä

lastenhoitoapua

lakitietoa

keskusteluja

ohjeita, neuvoja

parisuhdeteematilaisuuksia

perheleirejä

terapiaa

muuta , mitä _____

32. Mistä tai millä tavalla toivoisit saavasi edellisiä tukimuotoja? Mikä olisi sopiva paikka, mistä tällaista palvelua saisi? (Valitse seuraavista vaihtoehtoista kaikki ne, joita olisit valmis käyttämään tai joista olisit kiinnostunut.)

kaupungin virastotalo ☐	kahvila ☐
kirjasto ☐	kirjakaupat ☐
äitiysneuvola ☐	lastenneuvola ☐
perhesuunnitteluneuvola ☐	perheneuvola ☐
perheasiain neuvottelukeskus ☐	yksityinen vastaanotto ☐
päiväkoti ☐	internet ☐
seurakuntien tilat ☐	yhdistysten tilat ☐
terveyskeskus ☐	sosiaalitoimisto ☐
koulu ☐	kauppakeskus tms. ☐
muu ☐ ,	oma koti ☐
mikä _____	

33. Keneltä olisi mielestäsi hyvä tai luontevaa saada tällaista palvelua? Millaisilta työntekijöiltä tai henkilöiltä olisi helpoin vastaanottaa palvelua? (Valitse seuraavista sopivimmat vaihtoehdot. Voit valita useita vaihtoehtoja. Sinun ei tarvitse tuntea ko. henkilöiden tai tahojen toimintaa tai toimenkuvaa.)

vertaisryhmät ☐	perheyhdistykset ☐
perhetyöntekijä ☐	perheohjaaja ☐
perheneuvoja ☐	perheterapeutti ☐
parisuhdeterapeutti ☐	parisuhdeneuvoja ☐
parisuhdetukihenkilö ☐	parisuhdeohjaaja ☐
pappi/pastori ☐	sielunhoitaja ☐
diakoni ☐	evankelista ☐
muu seurakunnan työntekijä ☐	lakimies ☐
keskustelupalstat ☐	päiväkodin työntekijä ☐
omat vanhemmat (puolisoiden/kumppaneiden) ☐	ystävät ☐
puolison/kumppanin vanhemmat ☐	omat sisarukset ☐
muut sukulaiset ☐	kätilö ☐
sosiaaliohjaaja ☐	lääkäri ☐
sosiaalityöntekijä ☐	terveydenhoitaja ☐
muu kunnan virassa oleva ☐	sairaanhoitaja ☐
psykologi ☐	verkkosivut (internetissä) ☐
muu ☐	verkkokeskustelut (internetissä) ☐
mikä (voit kuvailla omin sanoin) _____	

34. Oletko käyttänyt joitakin em. tukipalveluja?

en kyllä

(Merkitsitkö alleiviivamalla edellisestä listasta, kohdasta 33. käyttämäsi palvelumuodot.)

35. Millaiseen vuorovaikutukseen ja keiden kanssa olisit valmis parisuhteesi hoitamiseen palvelujen avulla?

(rastita sopivin vaihtoehto)

yksin

puolison/kumppanin kanssa yhdessä

sekä yksin, että puolison/kumppanin kanssa

36. Kenen tai minkä puoleen tällä hetkellä kääntyisit, mistä hakisit apua, jos parisuhteessasi olisi ongelmia?

37. Miten tällä hetkellä voit parisuhteessasi?

- erittäin huonosti
 jokseenkin huonosti
 en osaa sanoa
 melko hyvin
 erittäin hyvin

38. Mitkä seuraavista parisuhteen tukemiseen perehtyneet tai tukea tarjoavat tahot tai toimintamuodot ovat sinulle jollain lailla tuttuja tai tiedät ne ennestään?

(rastita, voit valita useita)

Ensi- ja turvakoti ☐	NMKY ☐
Toinen toisellemme -avioparityö – Iso Kirja -opisto ☐	Kansanlähetys ☐
Kultamaa ☐	Mennään eteenpäin ry ☐
Parityö Kuhanen ☐	Samassa veneessä -avioparityö ☐
Suomen Raamattuopisto ☐	Suomen Uusperheellisten liitto ry ☐
Ankkuripaikk' ☐	Kirkon perheasiain neuvottelukeskus ☐
Kirkon evl.fi -sivut ☐	Parisuhteen palikat ☐
Väestöliitto ☐	Mannerheimin lastensuojeluliitto ☐
Perheneuvola ☐	Yksityiset parisuhdeterapeutit ☐
Virtaa välillämme ☐	Kataja ry ☐
Joku tai jotkut vammaistukijärjestöt tai yhdistykset ☐	Mielenterveysjärjestöt ja tukiyhdistykset ☐
Joku tai jotkut sairaustukijärjestöt tai yhdistykset ☐	Tukiasema.net ☐
Apua.fi ☐	Lastensuojelun keskusliitto ☐
Sosiaalitoimen lastensuojelu ☐	Sosiaalitoimen perhetyö ☐
Äitiysneuvola ☐	Äitiysneuvolan vanhempainvalmennus ☐
Lastenneuvola ☐	RE-Sielunhoitoterapeutit ry ☐
Lastenneuvolan järjestämä parisuhdekurssi tai -ryhmä ☐	Pelastakaa lapset ry ☐
Joku kristillinen seurakunta ☐	Joku uskonnollinen yhteisö ☐
muu ☐ , mikä _____	

39. *(Allejivaisitko ystävällisesti edellisestä luettelosta, kohdasta 38. ne, joilta itse olet saanut jonkinlaista tukea, joko ennaltaehkäisevästi tai ongelmassa auttavasti.)*

40. Mitä aiheeseen liittyvää haluaisit vielä kertoa tai mainita? Voit kirjoittaa tähän ajatuksiasi.
 (Jatka tarvittaessa kääntöpuolelle.)

ERITTÄIN LÄMMIN KIITOS VAIVANNÄÖSTÄSI!
 VASTAUKSESI OVAT ARVOKKAITA.
 HYVÄÄ JATKOA TOIVOTTAEN
Tiina Lähdemäki

Tiina Lähdemäki

TUTKIMUSSUUNNITELMA

VANHEMPIEN PARISUHTEENSA HOITAMISEEN TOIVOMA JA SAAMA TUKI RAUMAN SEUDULLA

Opinnäytetyön tausta

Perhebarometrin 2005 mukaan valtaosa vanhemmiksi tulleista pitävät kolmen tärkeimmän elämänarvon joukkoon kuuluvana hyvää parisuhdetta puolison kanssa (yli 95%). (Paajanen, P. s.33) Vaikka lasten syntymä on monelle suurin toiveiden täyttymys ja ilon aihe, se myös lisää ristiriitojen määrää ja usein laskee parisuhdetyytyväisyyttä. (Finne, M. & Hyvärinen, S. & Markova, K.)

Perhebarometrissa 2005 käy ilmi, että uuteen elämäntilanteeseen sopeutumisessa ja parisuhteen ongelmissa ystävät ja omat sekä puolison sisarukset ovat yleisin avunlähde. Uuteen elämäntilanteeseen sopeutumiseen on apua saanut tutkimukseen osallistuneista lähes joka neljäs myös neuvolasta. (Paajanen, P. s.73) Neuvolalle asetettiin monenlaisia toiveita, sillä sieltä toivottiin enemmän apua myös jaksamiseen, masennukseen ja parisuhdeongelmiin. (Paajanen, P. s.74) Nykyisinkin neuvolan toiminnan yksi elementti on parisuhteen tukemiseen pyrkiminen.

Vanhemmat ymmärtävät parisuhteen kestävyys olevalle yksi hyvä kasvuedellytys lapsilleen. (Finne, M. ym.)Tutkimusten mukaan myös useimmat lapset jopa toivovat vuosia vanhempien eron jälkeenkin näiden yhteen palaamista. (Pukkala, T.) Uutena ilmiönä perheneuvoloissa on havaittu alle yksivuotiaiden lasten vanhempien eroaminen. (Vaaranen, H.) Jostain syystä vanhempien parisuhteen merkittävyyden ymmärtämisestä huolimatta kuitenkin parisuhdetta ei aina osata tai kyetä hoitamaan niin, että se kestäisi tai voisi hyvin. Pelkkä yhdessä pysyminen ei ole tärkeintä.

Perhe antaa lapselle merkittävän ihmissuhdeympäristön. LKT, professori Jorma Pihan mukaan hyvin toimivassa perherakenteessa aviopuolisoiden suhde on toiminnallisesti ja hierarkkisesti ensisijainen. (Almqvist, F. & Moilanen, I. & Räsänen, E. & Tamminen, T. toim. s.69) Professori Yrjö Alanen on luokitellut terveen perheen tunnusmerkit. Näitä ovat mm. ”Puolisoiden välinen parisuhde on muodostunut ensisijaiseksi kumppanuudeksi ja tukeutumiskohteeksi ja säilynyt silti liian omistavaksi kehittymättä.” ja ”Puolisoiden keskinäinen suhde tyydyttää heidän seksuaalisia ja emotionaalisia tarpeitaan.” (Almqvist, F. ym. s.72)

Näyttäisi siltä, että vanhemmat eivät saa tai eivät löydä suhteelleen sellaista tukea, jota he mahdollisesti kaipaisivat tai tarvitsisivat suhteensa hoitamiseen. Näitä palveluja tarjoavat monet kunnat, seurakunnat, yhdistykset ja yksityiset tahot. Herääkin kysymys, eivätkö palvelut kohtaa tarpeeksi kohderyhmäänsä? Eikö pariskunnilla ole tietoa näistä palveluista? Vai eivätkö palvelut ole muodoltaan ja sisällöltään sitä, mitä kohderyhmä tarvitsee ja kaipaa?

Aihe on minulle läheinen, sillä olen puolisoni kanssa tehnyt parisuhdetyötä jo runsaat 12 vuotta vapaaehtoistyönä. Tähän on sisältynyt ryhmien vetämistä, luennointia, leirien ja erilaisten teematilaisuuksien ja kurssien järjestämistä sekä leirien vetämistä. Olemme tehneet työtä Rauman seudulla, eri puolilla maakuntaa ja myös eri puolella Suomea. Olen tullut vakuuttuneeksi siitä, että vanhempien parisuhteen hoitamisella ja siihen saatavalla tuella on suuri vaikutus lasten hyvinvointiin.

Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma

Tavoitteenani on pyrkiä selvittämään, millaisia palveluja Rauman seudulla asuvat lapsiperheiden vanhemmat mahdollisesti tarvitsisivat parisuhdettaan tukemaan.

Samalla tarkoituksena on koota tietoa siitä, miten lapsiperheille suunnattuja palveluja voitaisiin Rauman seudulla yleisesti kehittää.

Opinnäytetyön tuloksia käytetään muun muassa Rauman kaupungin lastensuojelusuunnitelman valmistelutyössä. Tästä on tehty sopimus Rauman sosiaalitoimen lastensuojelun kanssa. Tulokset ovat myös Rauman seudun neuvolatyön käytettävissä.

Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmä on pääosin kvantitatiivinen. Koska tutkimuksella halutaan kartoittaa usean kohderyhmän edustajan kokemukset, tarpeet ja käsityksiä, on mielekästä kerätä aineistoa kvantitatiivisesti analysoitavassa muodossa.

Kohderyhmän otokselle jaettavassa kyselyssä kysymykset ovat luonteeltaan suljettuja ja vastausvaihtoehdot rajattuja muutamaa avoimesti täydennettävää vastausmahdollisuutta lukuun ottamatta. Tähän johti tieto siitä, että neuvolan asiakkaat saavat verraten usein täytettäväkseen erilaisia kyselyitä, ja on havaittavissa jopa jonkinlaista kyselyväsymystä. Rastitusvastaaminen valmiista vaihtoehdoista valiten nopeuttaa vastaamista ja madaltaa kynnystä vastaamiselle. Vastausten analysoinnissa käytetään mm. tixel-ohjelmaa.

Koko opinnäytetyössä käytetään myös mm. tilastokeskuksen valmiita tilastoja, parisuhteen tukemiseen liittyvää kirjallisuutta ja tutkimustietoa.

Tutkimuksen aineisto, aineiston otos, aineiston keruutapa (miten ja milloin)

Empiirinen aineisto kerätään kysymyslomakkeiden avulla. Tarkoituksena on jakaa kysymyslomakkeet Rauman alueen neuvoloiden välityksellä. Tämä rajaa tutkimuksen kohteeksi lapsiperheet, joihin on tulossa lapsi (äitiysneuvolat) tai joissa on ainakin yksi 0-7 -vuotias lapsi (lastenneuvolat). Äitiys- ja lastenneuvolat tavoittavat käytännössä alueen kaikki ne lapsiperheet, joissa on alle 7-vuotias lapsi tai lapsia.

Neuvolan terveydenhoitajat jakavat lomakkeet sekä palautuskuoret kaikille kyselyn aikana neuvolassa asioiville. Tavoitteena on, että kumpikin vanhempi vastaisi kyselyyn eli jokaiseen kysymykseen tulevaan talouteen jaetaan kaksi lomaketta. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja palautetaan lomakkeen mukana annetussa vastauskuoressa opinnäytetyön tekijälle postitse.

Otos on noin sata perhettä/asiakasta. Kyselyn jakaminen kestää arviolta 6-8 viikkoa. Kyselyä jaettaisiin touko-kesäkuun 2009 aikana tai edellä mainitun pituinen ajanjakso tutkimusluvan saamisesta ja kyselyjen toimittamisesta lähtien. Toiveena on, että mikäli kyselyistä valtaosa ei päädy asiakkaille vielä ko. ajassa, joko aikaa jatkettaisiin. Jaettavien kyselyjen määrässä on pyritty huomioimaan myös mahdollinen tuntuvakin vastaukset.

Miten tutkimukseen osallistuva henkilökunta informoidaan

Kyselylomakkeiden mukana tulee henkilökunnalle tietoa antava saatekirje. Opinnäytetyön tekijä tulee mielellään tarvittaessa ja niin sovittaessa antamaan suullisen esittelyn työn taustoista, tarkoituksesta ja toteuttamistavasta sekä vastaamaan tutkimusta koskeviin kysymyksiin. Kyselyn tekijälle voi esittää myös kysymyksiä sähköpostitse osoitteesta:

████████████████████

Miten hankitut tiedot käsitellään

Kyselylomakkeita käsittelee ainoastaan opinnäytetyön tekijä. Neuvolan työntekijä ei missään vaiheessa tiedä, ketkä lopulta vastaavat kyselyyn. Koska kyselyihin vastataan nimettömänä ja palautetaan postitse, ei myöskään opinnäytetyön tekijä tule tietämään, keiltä vastaukset tulevat.

Miten tutkimuksesta tiedotetaan

Tulokset annetaan tiedoksi Rauman seudun lapsiperheille palveluja suunnitteleville ja palveluja tuottaville tahoille. Opinnäytetyön valmistuttua tietoa saatetaan tarjota mm. lehdistölle. Opinnäytetyö on hyväksytyksi tultuaan julkinen ja saatavissa SAMK:sta.

Työn aikataulu

Kysely toteutuu touko-heinäkuun aikana. Koko työn on tarkoitus valmistua vuoden 2009 loppuun tai alkuvuoteen 2010 mennessä.

Lähteet

Paajanen, Pirjo. Perhebarometri 2005. Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitos Katsauksia E 21/2005

Pukkala, Tuula. 2008. Pysytään yhdessä – onko kysymys päätöksistä? Parisuhdetietoa ammattilaisille. Väestöliitto. Saatavissa:

[http://www.vaestoliitto.fi/parisuhdetietoa_ammattilaisille/kuukauden_kolumni/?x46066=25132]

Vaaranen, Heli. 2008. Lasten syntymä koettelee parisuhdetta. Toimiva parisuhde – artikkeleita. Väestöliitto. Saatavissa:

[http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=25110]

Finne, Marika & Hyvärinen, Salla & Markova, Keijo. 2007. Parisuhde – perusta seuraavan sukupolven kasvulle. Väestöliitto. Saatavissa:

[http://www.vaestoliitto.fi/toimiva_parisuhde/artikkeleita2/?x13200=25110]

Piha, Jorma. Perhe ja ympäristö. Teoksessa Lasten- ja nuorisopsykiatria. 2000. toim. Almqvist, Fredrik.& Moilanen, Irma & Räsänen, Eila & Tamminen, Tuula. Duodecim. Helsinki

RAUMAN TERVEYSKESKUS

PÄÄTÖS OPINNÄYTETYÖ-/TUTKIMUSLUPAHAKEMUKSEEN

OPINNÄYTETYÖ/TUTKIMUS

Nimi
VANHEMPIEN PARISUHTEENSA HOITAMISEEN TOIVOMA JA SAAMA TUKI RAUMAN SEUDULLA

Tekijä
Tiina Lähdemäki

PÄÄTÖS

- Tutkimuslupa myönnetään seuraavin ehdoin
- Tutkija sitoutuu tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa noudattamaan henkilötietolain määräyksiä.
 - Tutkimuksessa mahdollisesti syntyvät yksittäisten henkilöiden tietoja koskevat tutkimusrekisterit hävitetään tai arkistoidaan henkilötietolaissa edellytetyllä tavalla.
 - Tutkimusraportista ei ole yksilöitävissä tutkimuksen piiriin tai otantaan kuulunutta henkilöä.
 - Mahdollisesti tarvittaessa suostumusasiakirjassa tulee ilmetä ao. henkilön lupa käyttää häntä koskevia tietoja, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus ja henkilöiden mahdollisuus keskeyttää osallistuminen tutkimukseen heti niin halutessaan
- Muut ehdot
- Tutkimuslupaa ei myönnetä
Perustelut
- Perustelut liitteenä

Päätäjä
Johtava ylilääkäri
Päiväys

Allekirjoitus

Teemu T. J.
19.5.2009

LIITTEET

Opinnäytetyö/tutkimuslupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat

PÄÄTÖKSEN JAKELU

1. Hakija Päiväys 22.5.2009 Lähetetty Luovutettu
2. Yhteyshenkilö tutkimusorganisaatiossa Maritta Kemminaho
3. Päätöspöytäkirjan kopio ja alkuperäiskappale opinnäytetyö-/tutkimuslupahakemuksesta hallintoon